

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR.....

RADY GMINY BRALIN

Z DNIA

Lokalny Program Rewitalizacji

Gminy Bralin
na lata 2017 – 2023

Spis treści

1. WPROWADZENIE	4
2. METODOLOGIA OPRACOWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	5
3. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH	12
3.1. SFERA SPOŁECZNA.....	12
3.1.1. DEMOGRAFIA	12
3.1.2. RYNEK PRACY.....	17
3.1.3. EDUKACJA I POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW	18
3.1.4. ŚRODOWISKOWA POMOC SPOŁECZNA.....	22
3.1.5. BEZPIECZEŃSTWO	27
3.1.6. KAPITAŁ SPOŁECZNY	28
3.2. SFERA GOSPODARCZA.....	32
3.3. SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA	35
3.3.1. STRUKTURA PRZESTRZENNA GMINY BRALIN.....	35
3.3.2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	37
3.3.3. PRZESTRZEŃ PUBLICZNA	38
3.3.4. DZIEDZICTWO KULTUROWE I TURYSTYKA	40
3.3.5. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA.....	42
3.4. SFERA TECHNICZNA	44
3.4.1. ZASOBY MIESZKANIOWE	44
3.4.2. SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA I TELEKOMUNIKACYJNA.....	45
3.4.3. SIEĆ GAZOWA.....	45
3.4.4. SIEĆ WODOCIĄGOWA.....	45
3.4.5. SIEĆ KANALIZACYJNA	46
3.5. SFERA ŚRODOWISKOWA.....	48
3.5.1. FORMY OCHRONY PRZYRODY	48
3.5.2. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.....	48
3.5.3. ZASOBY GEOLOGICZNE.....	49
3.5.4. WODY POWIERZCHNIOWE I GŁĘBINOWE.....	49
3.5.5. GOSPODARKA ODPADAMI	51
3.5.6. ODPADY NIEBEZPIECZNE.....	51
3.6. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	52
4. KONSULTACJE SPOŁECZNE.....	53
5. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	55

5.1.	SFERA SPOŁECZNA.....	57
5.2.	SFERA GOSPODARCZA.....	58
5.3.	SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA	59
5.4.	SFERA TECHNICZNA	60
5.5.	SFERA ŚRODOWISKOWA.....	61
6.	ANALIZA OBSZARU REWITALIZACJI	66
7.	WIZJA, CELE I KIERUNKI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	71
8.	LISTA PROJEKTÓW REWITALIZACJI.....	72
9.	PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE	82
10.	PROJEKTY ZINTEGROWANE.....	84
11.	RAMY FINANSOWE	84
12.	KOMPLEMENTARNOŚĆ PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH	86
12.1.	KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA.....	86
12.2.	KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA.....	89
12.3.	KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA	92
12.4.	KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO - INSTYTUCJONALNA.....	93
12.5.	KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA	94
13.	SYSTEM WDRAŻANIA.....	95
14.	SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ	98
15.	POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI.....	101
16.	OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	110
17.	SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW.....	111

1. WPROWADZENIE

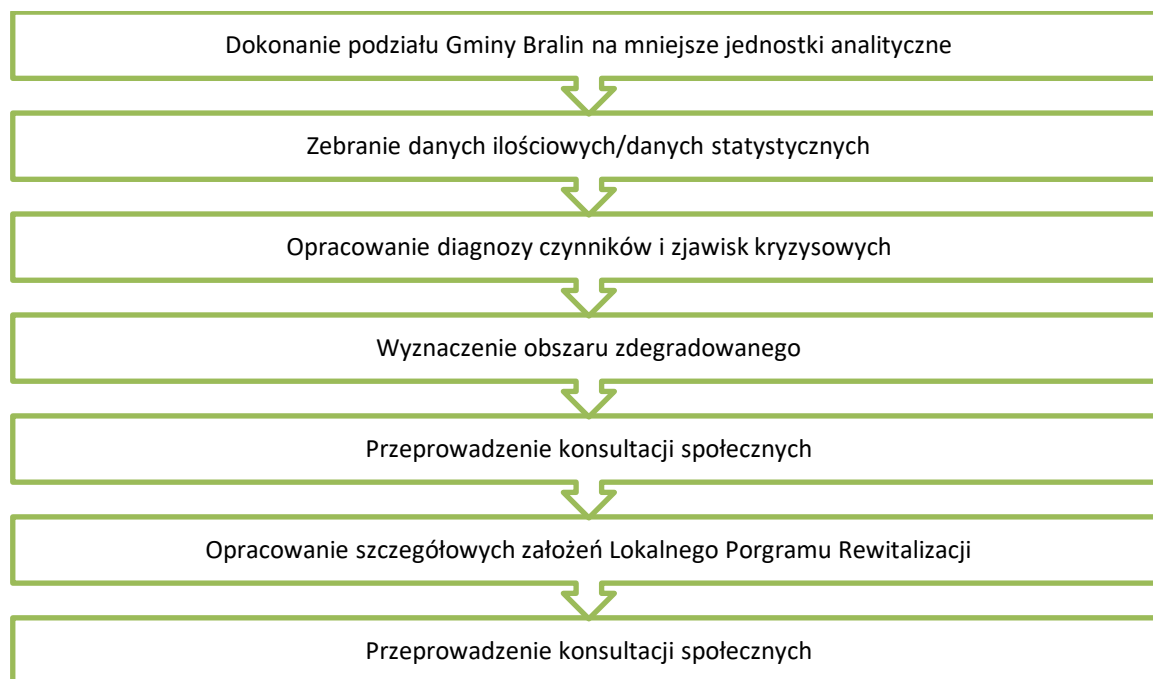
Proces rewitalizacji to kompleksowy zbiór działań mających na celu ograniczenie występujących na danym obszarze zjawisk kryzysowych, których efektem końcowym jest pobudzenie rozwoju społeczno – gospodarczego na terenie danej Jednostki Samorządu Terytorialnego. Należy podkreślić, że nie zawsze prowadzenie działań o charakterze rewitalizacyjnym jest konieczne, gdyż samorządy gminne posiadają szereg narzędzi pozwalających na zmniejszanie liczby czy skutków negatywnych zjawisk. Niekiedy jednak kumulacja wielu problemów jest tak duża, że samorząd gminny musi przeprowadzić kompleksowe i skoordynowane działania. Odpowiednim narzędziem do prowadzenia tego typu zadań jest Lokalny Program Rewitalizacji. Zawarta w nim diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych pozwala na identyfikację problemów występujących w granicach administracyjnych gminy, określenie ich skali i charakteru oraz wskazanie kierunku dalszych działań. Poprzez oparcie opracowania Programu Rewitalizacji na płaszczyźnie przyczyno – skutkowej oraz włączenie w jego realizację szerokiego grona interesariuszy (mieszkańców, przedsiębiorców, formalne i nieformalne grupy, instytucje publiczne i prywatne, władze JST i innych) możliwe jest opracowanie hierarchii potrzeb, właściwego doboru narzędzi i interwencji do potrzeb uwarunkowań lokalnych danego obszaru, co pozwoli na wyprowadzenie tego obszaru ze stanu kryzysowego.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Bralin na lata 2017 – 2023 stanowi spójny dokument strategiczny, w którym dokonano identyfikacji zjawisk negatywnych oraz wskazano obszary, na których one występują, a następnie opracowano zestaw narzędzi mających doprowadzić do ograniczenia liczby i skali zjawisk kryzysowych. Wyznaczone w Programie Rewitalizacji projekty zostały opracowane przy współpracy podmiotów, do których były kierowane, z tego też względu stanowią odpowiednie narzędzie służące do wsparcia rozwoju społeczno – gospodarczego wytyczonego obszaru rewitalizacji.

Dokument został opracowany na podstawie ustawy o samorządzie gminnym (art. 18 ust 2 pkt 6), zgodnie z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020”, wydanymi przez Ministra Rozwoju w dniu 2 sierpnia 2016 roku, a także z uwzględnieniem zapisów zawartych w „Zasadach programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+”.

2. METODOLOGIA OPRACOWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Bralin opierało się na dwóch głównych etapach: wykonania diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych oraz rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Bralin oraz opracowania szczegółowych założeń dotyczących projektów rewitalizacyjnych, sposobu ich wdrażania i monitorowania. Metodologia prac opierała się na następującym schemacie:

Przed opracowaniem diagnozy i Programu Rewitalizacji dokonano podziału Gminy Bralin na mniejsze jednostki analityczne, dzięki którym możliwe było przedstawienie zróżnicowania przestrzennego oraz natężenia występujących zjawisk kryzysowych. Aby podział Gminy na mniejsze jednostki był czytelny i przejrzysty dla wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji wyznaczone jednostki są zgodne z przebiegiem granic sołectw. Dodatkowo, ze względu na znaczną liczbę ludności zamieszkującą sołectwo Bralin w porównaniu do pozostałych jednostek (46,06% mieszkańców całej Gminy), podjęto decyzję o wydzieleniu na tym obszarze mniejszych jednostek. Podstawą dokonania podziału było ich zagospodarowanie przestrzenne oraz funkcja. W ten sposób uzyskano w sumie 18 jednostek analitycznych – 11 sołectw: Czermin, Działosze, Gola, Chojećin – Wieś, Chojećin – Parcele, Mnichowice, Nosale, Nowa Wieś Książęca, Tabor Mały, Tabor Wielki,

Weronikopole oraz 7 jednostek wyróżnionych na terenie sołectwa Bralin (oznaczone symbolami I – VII).

Rysunek 1: Podział Gminy Bralin na jednostki analityczne (sołectwa)

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Tabela 1: Podstawowe informacje ilościowe dotyczące jednostek analitycznych (stan na koniec 2016 r.)

Jednostka analityczna		Liczba ludności 2016	Liczba gospodarstw domowych	Powierzchnia (ha)
Bralin	Strefa I	0	0	533,73
	Strefa II	271	54	79,49
	Strefa III	0	0	305,57
	Strefa IV	654	162	47,89
	Strefa V	0	0	231,74
	Strefa VI	1373	308	98,03
	Strefa VII	546	155	168,13
Czermin		198	48	741,94
Działosze		64	13	502,93
Gola		227	52	421,9
Chojęcin – Wieś		123	31	178,13
Chojęcin – Parcele		567	126	614,4
Mnichowice		288	70	926,09
Nosale		189	47	430,03
Nowa Wieś Książęca		732	170	1693,16
Tabor Mały		218	44	387,58
Tabor Wielki		492	117	236,7
Weronikopole		241	58	918,61
GMINA		6183	1455	8516,05

Źródło: Urząd Gminy Bralin

Tabela 2: Opis jednostek analitycznych wyznaczonych na terenie sołectwa Bralin

Jednostka analityczna w sołectwie Bralin	Opis jednostki w sołectwie Bralin
Strefa I	Obszar ograniczony od zachodu i północy granicami administracyjnymi sołectwa Bralin, od południa przebiega na granicy terenów zabudowanych, lasu i użytków rolnych. Południowa granica strefy I przebiega wzdłuż dz. nr 158 (jest to nieutwardzona i nienazwana droga gminna). W zachodniej części jednostki znajdują się użytki leśne, we wschodniej użytki rolne. Przez strefę I przebiega droga ekspresowa S8. Na terenie tego obszaru nie występują tereny zabudowane i pozostaje on niezamieszany – z tego też powodu nie będzie on brany pod uwagę przy dalszych analizach rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy.
Strefa II	Obszar obejmuje tereny zabudowane położone po północnej stronie ul. Wrocławskiej, po obu stronach ul. Leśnej oraz ul. Łąkowej. Do strefy II włączone

	zostały także tereny położone po północnej stronie linii kolejowej oraz ul. Dworcowa. Na terenie jednostki występuje zabudowa mieszkaniowa i handlowo – usługowa, m.in. Wypożyczalnia sprzętu budowlanego i ogrodowego, GIDANEX (wyroby stolarskie i ciesielskie), IMPERIAL – GRANIT (obróbka kamienia).
Strefa III	Obszar strefy III ograniczony jest od zachodu, południa i częściowo wschodu granicami administracyjnymi sołectwa Bralin. Północno – wschodnia granica jednostki to działka nr 724. Od północy strefa III kończy się na działkach nr 785 i 672 oraz linii kolejowej. Teren jednostki to użytki rolne, które pozostają niezabudowane i niezamieszkałe, w związku z czym nie będą brane pod uwagę w kolejnych etapach analizy rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy.
Strefa IV	Obszar jednostki zamyka się pomiędzy linią kolejową od północy, działkami nr 672, 785, 784/4, 784/23, 784/24, 784/15, 784/17, 784/19, 784/29 i ul. Krętą od zachodu i południa oraz ul. Strażacką i Spokojną od wschodu. W strefie IV znajdują się ulice: Kacza, Wiosenna, Ćwiejkowskiego, Wrocławska, Kościelna, 3 Maja, Błotna, Lipowa. Dominuje funkcja mieszkaniowa z obiektami opieki zdrowotnej (ośrodek zdrowia, apteki, gabinet stomatologiczny), kultury (Bibliotek Publiczna, dwa kościoły katolickie), administracji (siedziba Urzędu Gminy) i punktami usługowo – handlowymi.
Strefa V	Strefa V jest zamknięta od północy i wschodu granicami sołectwa Bralin, od zachodu dz. nr 158, od południa linią kolejową. Na obszarze całej jednostki znajdują się użytki rolne z niewielkim kompleksem leśnym w południowo – wschodniej części. Jest to obszar niezamieszkały i niezabudowany, przez co nie będzie on brany pod uwagę w dalszych analizach społeczno – gospodarczych.
Strefa VI	Granice strefy VI wyznaczone są od północy linią kolejową, od zachodu ul. Strażacką i Spokojną, od południa ul. Ogrodową i dz. nr 1513/1 oraz granicą administracyjną sołectwa od wschodu. Na tym terenie znajdują się ul. Piłsudskiego, Jodłowa, Słoneczna, Boczna, Gabriela, Rybarka, Powstańców Wielkopolskich, Jańskiego, Kacza, Kościuszki, 21 Stycznia, Dirbachów, Kwiatowa, Lipowa, Wojciechowskiego, Okrężna, Poprzeczna, Przemysława, Miodowa, Kalinowa, Nowa, Rzemieślnicza. Jest to obszar intensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z niewielką liczbą obiektów handlowo – usługowych. Połowę powierzchni jednostki stanowi kompleks leśny położony w jej wschodniej części.
Strefa VII	Strefa VII jest wyznaczona na od północy ul. Ogrodową, Kępińską i dz. nr 1513/1, 784/4, 784/23, 784/24, 784/15, 784/17, 784/19, 784/29, od zachodu ul. Krętą i dz. nr 672 oraz 785, od południa i wschodu granicami administracyjnymi jednostki. Na terenie jednostki znajdują się ul. Namysłowa, Wrocławska, Południowa, Kępińska, Polkowska, Zielona, Konopnickiej, Jabłonkowa, Wiśniowa. W strefie VII

	znajduje się stosunkowo luźna i rozproszona zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz firmy handlowo – usługowe i przemysłowe, m.in. Mebel – Partner.pl, AC-O. Stacja kontroli pojazdów, Konstal Bralin sp.z o.o.
--	--

Źródło: opracowanie własne

Po wyznaczeniu jednostek analitycznych przystąpiono do zebrania danych ilościowych z różnych instytucji: Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Powiatowej Policji, Głównego Urzędu Statystycznego oraz pochodzących z ewidencji Gminy Bralin. Na podstawie uzyskanych informacji opracowano zestaw wskaźników służących identyfikacji czynników i zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach analitycznych.

Tabela 3: Wskaźniki służące identyfikacji obszarów o największym natężeniu zjawisk kryzysowych

Sfera	Wskaźnik
Społeczna	- liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców jednostki - liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców jednostki - liczba gospodarstw domowych otrzymujących zasiłki na 100 gospodarstw domowych w jednostce - liczba rodzin z założoną Niebieską Kartą na 100 mieszkańców jednostki - liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców jednostki
Gospodarcza	- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców jednostki
Przestrzenno – funkcjonalna	- liczba obiektów infrastruktury społecznej na 100 mieszkańców jednostki - liczba terenów publicznych na 100 mieszkańców jednostki
Techniczna	- liczba przyłączy kanalizacyjnych na 100 mieszkańców jednostki - liczba przyłączy wodociągowych na 100 mieszkańców jednostki
Środowiskowa	- liczba zbiorników bezodpływowych na 100 mieszkańców jednostki - liczba budynków pokrytych wyrobami azbestowymi na 100 gospodarstw domowych w jednostce

Źródło: opracowanie własne

Następnie przystąpiono do wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Aby obiektywnie porównać jednostki analityczne podlegające diagnozie, a tym samym precyzyjne i jednoznaczne wskazać obszary wymagające interwencji zastosowano wskaźnik Perkala. Jest to jedna z metod porządkowania liniowego charakteryzująca się układaniem obiektów w kolejności, co pozwala porównywać badane obiekty i hierarchizować je względem siebie¹. Wcześniej jednak konieczna była standaryzacja zmiennych, aby doprowadzić do eliminacji jednostek miary i wyrównania wartości zmiennych. Standaryzacja zmiennych została dokonana zgodnie ze wzorami:

$$Z_{ik} = \frac{X_{ik} - \bar{X}_k}{S_k} \text{ dla stymulant}^2$$

$$Z_{ik} = - \frac{X_{ik} - \bar{X}_k}{S_k} \text{ dla destymulant}^3$$

Gdzie:

Z_{ik} – standaryzowana wartość k-tej zmiennej w i-tej jednostce,

X_{ik} - wartość cechy k w badanej jednostce przestrzennej i,

$\bar{X}_k$ – średnia arytmetyczna k-tej zmiennej,

S_k – odchylenie standardowe populacji k-tej zmiennej.

W ten sposób uzyskane zestandaryzowane zmienne tworzą macierz zmiennych opisujących wszystkie 18 jednostek analitycznych. Kolejnym krokiem było obliczenie wskaźnika Perkala według wzoru:

$$WP = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n y'_{ij}$$

Gdzie:

WP – wskaźnik Perkala,

n – ilość obiektów,

¹ Parysek, J. J., Wojtasiewicz L., 1979. Metody analizy regionalnej i metody planowania regionalnego, Studia KPZK PAN, t. 69, Państwowe Wydawn. Nauk.

² Stymulanty to zmienne, których **rosnące** wartości są oceniane pozytywnie z punktu widzenia danego zjawiska.

³ Destymulanty to zmienne, których **malejące** wartości są oceniane pozytywnie z punktu widzenia danego zjawiska.

y'_{ij} – standaryzowana wartość j-tej cechy w i-tym obiekcie, po zmianie destymulant na stymulanty.

Na podstawie uzyskanych wartości syntetycznego miernika Perkala przeprowadzono klasyfikację jednostek analitycznych w Gminie Bralin ze względu na poziom rozwoju społeczno - gospodarczego. Podstawą uzyskania klasy są przedziały, jakie przyjmuje wskaźnik w oparciu o średnią arytmetyczną i odchylenie standardowe populacji. Klasy badanych obiektów uzyskuje się, wykorzystując następujący schemat⁴:

Klasa	Przedział	Poziom rozwoju
I	$WP > \sum \bar{X} + \frac{s}{2}$	bardzo dobry
II	$\sum \bar{X} + \frac{s}{2} > WP > \sum \bar{X} - \frac{s}{2}$	przeciętny
III	$WP < \sum \bar{X} - \frac{s}{2}$	niedostateczny

Na tej podstawie wyznaczono obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji.

Po wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przystąpiono do drugiego etapu prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Bralin. Podczas konsultacji społecznych wypracowano wizję rozwoju obszaru rewitalizacji oraz cele i kierunki działań mających służyć wyprowadzeniu tego obszaru ze stanu kryzysowego. Następnie wyznaczono konkretne działania o charakterze społecznym i inwestycyjnym, które odpowiadają na zidentyfikowane problemy i potrzeby społeczności lokalnej. W Programie określono także szacunkowe koszty procesu rewitalizacji oraz potencjalne źródła finansowania działań, system wdrażania, monitoringu i oceny skuteczności realizowanych projektów, a także zamieszczono informację o powiązaniach Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie regionalnym i lokalnym. Opracowany projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji poddano kolejnym konsultacjom społecznym. Po wprowadzeniu wszystkich uwag dokument został skierowany do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego

⁴ Pluta W., 1986. Wielowymiarowa analiza porównawcza w modelowaniu ekonometrycznym, PWN, Warszawa.

Inspektora Sanitarnego w celu uzgodnienia możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Następnie projekt Programu Rewitalizacji skierowano do opiniowania roboczego do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Po uzyskaniu oceny pozytywnej Rada Gminy Bralin uchwałą nr ... z dnia ... uchwaliła Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Bralin.

3. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Bralin to gmina wiejska położona w północno-zachodniej części powiatu kępińskiego, w województwie wielkopolskim. Siedzibą Gminy jest Bralin, będący ośrodkiem życia społeczno-gospodarczego. Gmina graniczy z 5 innymi Jednostkami Samorządu Terytorialnego: od północy z gminą Kobyla Góra, od zachodu z gminą Perzów, od południa z gminą Rychtal, a od wschodu z gminami Kępno oraz Baranów. Gmina Bralin zajmuje powierzchnię 85,16 km², co stanowi 14% terytorium całego powiatu.

Gmina położona jest w Wysoczyźnie Wieruszowskiej na południowym stoku Wzgórz Ostrzeszowskich, który charakteryzuje się urokliwością krajobrazów, bogatą szatą roślinną oraz dobrym ukształtowaniem terenu. Piękno lasów, wzgórz, liczne akweny wodne i trasy rowerowe sprawiły, że gmina Bralin jest bardzo atrakcyjna pod względem turystycznym. Oprócz walorów środowiskowych turystów przyciągają również liczne zabytki dziedzictwa kulturowego.

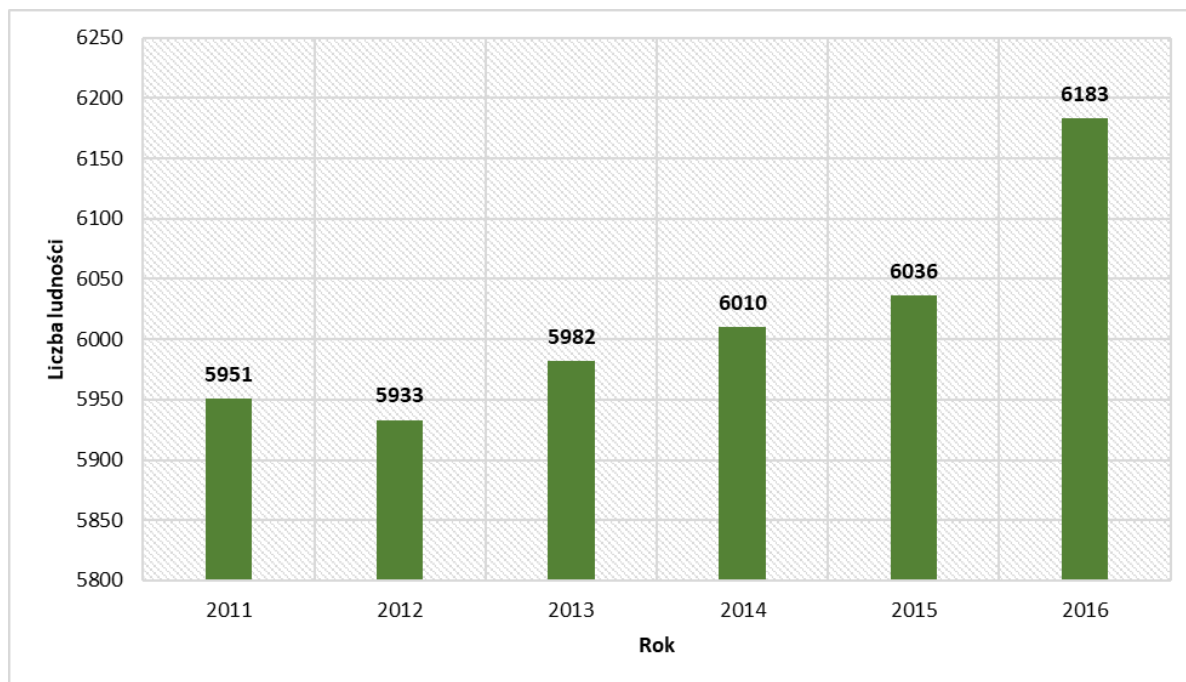
W granicach administracyjnych Gminy znajduje się 12 sołectw: Bralin, Nowa Wieś Książęca, Chojęcin - Parcele, Tabor Wielki, Działosze, Weronikopole, Gola, Tabor Mały, Czermin, Nosale, Chojęcin - Wieś, Mnichowice.

3.1. SFERA SPOŁECZNA

3.1.1. DEMOGRAFIA

W ciągu kilku ostatnich lat liczba ludności na terenie Gminy Bralin sukcesywnie wzrastała. Od 2011 do 2016 roku populacja Gminy zwiększyła się o 232 osoby i w 2016 r. liczba mieszkańców wynosiła 6183 osoby. Według danych

Gminy Bralin do dnia 15.02.2017 roku liczba mieszkańców zmalała o 124 osoby i wyniosła 6059 osób.

Wykres 1: Liczba ludności w gminie Bralin na przestrzeni lat 2011 – 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (2011 – 2015) oraz Urzędu Gminy Bralin (2016)

Jednym z podstawowych czynników wpływających na liczebność i strukturę populacji Gminy jest przyrost naturalny, tj. różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów. W 2016 r. odnotowano 63 urodzenia żywe (o 10 mniej niż w roku poprzednim i o 15 mniej niż w 2011) oraz 55 zgonów (o 22 więcej niż w roku 2015 i o 8 więcej niż w 2011). Wartość przyrostu naturalnego wyniosła 8, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wartość wskaźnika w wysokości 1,33‰. Współczynnik przyrostu naturalnego w Gminie Bralin jest niższy od średniej wartości tego wskaźnika w powiecie kępińskim (2,20‰).

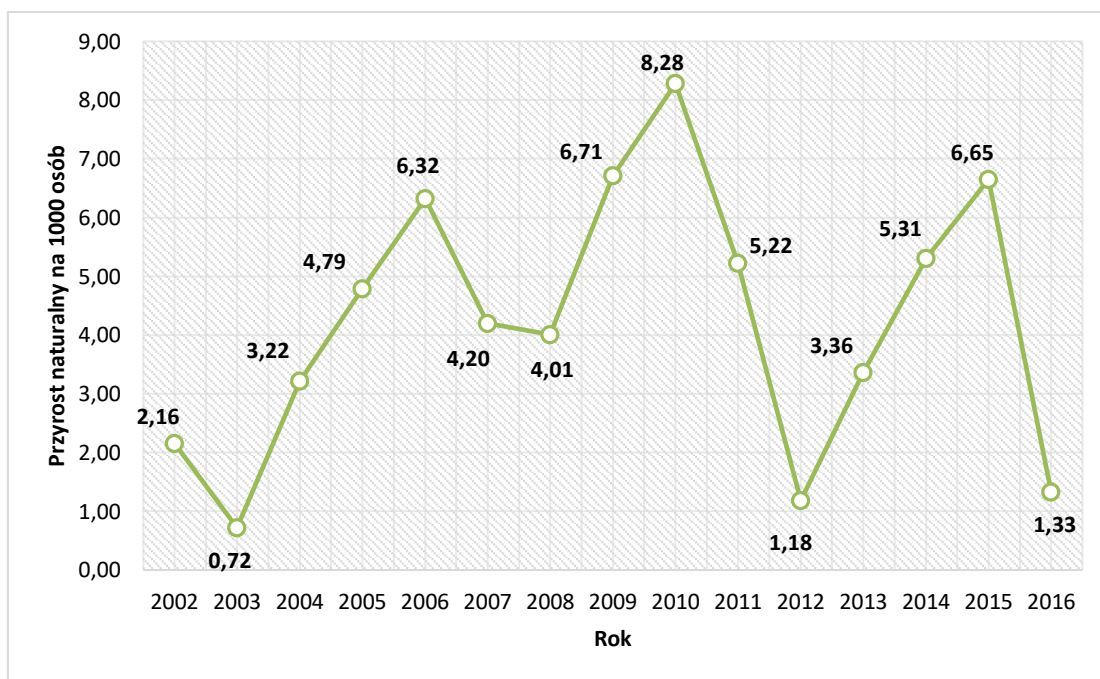
Tabela 4: Przyrost naturalny w Gminie Bralin w latach 2011 - 2016

Rok	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (‰)
2011	78	47	5,22
2012	63	56	1,18
2013	68	48	3,36

2014	73	41	5,31
2015	73	33	6,65
2016	63	55	1,33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w wysokości 1,33‰ to jedna z najniższych wartości tego wskaźnika zarejestrowana na terenie Gminy w analizowanym okresie – niższą wartość odnotowano tylko w roku 2012 (1,18‰). Wartość przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w 2016 r. była niższa niż w 2015 r. o 5,32‰ oraz o 3,89‰ w 2011 r. Spadek przyrostu naturalnego w Gminie Bralin wynika ze zmniejszenia liczby urodzeń oraz wzroście liczby zgonów. Analizując szerszy okres czasowy (2002 – 2016) zauważono, iż w Gminie Bralin występują regularne wahania w przyroście naturalnym co dwa – trzy lata. Oznacza to, że w najbliższych latach należy się spodziewać ponownego wzrostu współczynnika przyrostu naturalnego.

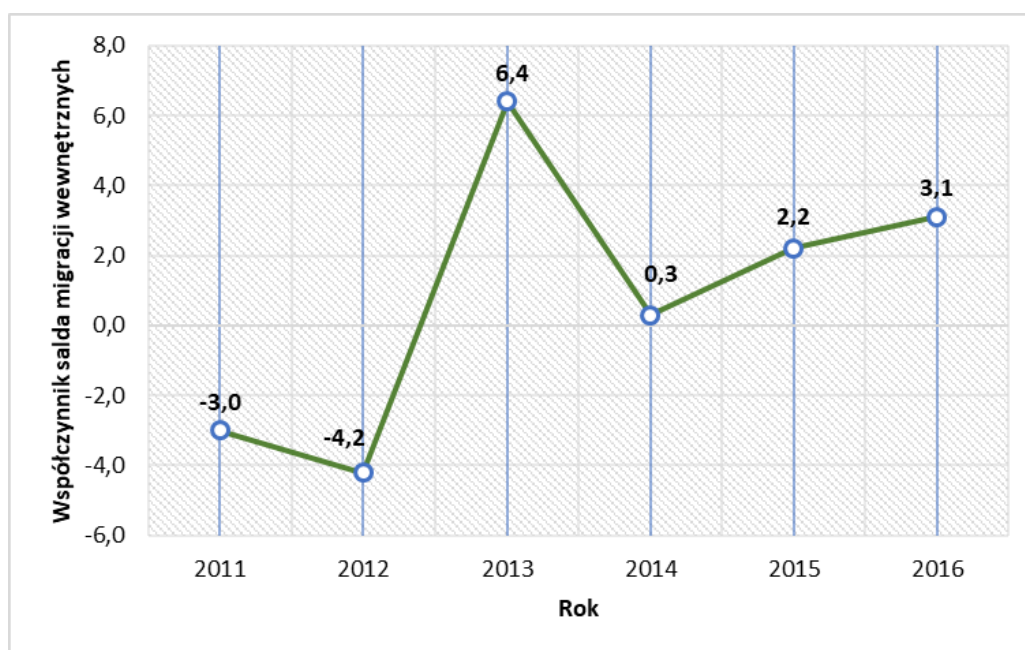

Wykres 2: Przyrost naturalny na 1000 osób w Gminie Bralin w latach 2002 – 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Oprócz przyrostu naturalnego na wielkość społeczeństwa w Gminie wpływają także zachowania migracyjne ludzi. W 2016 r. odnotowano w ruchu wewnętrznym 83 zameldowania oraz 64 wymeldowania. Liczba osób meldujących się na terenie

Gminy w 2016 r. wzrosła o 18 osób w porównaniu do poprzedniego roku oraz o 21 osób w porównaniu do 2011 r. Liczba osób wymeldowujących się z Gminy w 2016 r. wyniosła 64 osoby – o 12 osób więcej niż w 2015, ale o 16 mniej niż w 2011. Współczynnik salda migracji (saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) wyniósł w 2016 r. 3,3‰ i był wyższy od wartości współczynnika notowanego w tym samym okresie w powiecie kępińskim o 4,6‰. Od 2013 r. wartości współczynnika salda migracji wewnętrznych w Gminie Bralin utrzymują się na dodatnim poziomie i, mimo spadku wartości w 2014 r., wzrastają. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest napływ imigrantów zza wschodniej granicy – powiat kępiński będący regionalnym zagłębiem meblowym powoduje, że bezrobocie na tym terenie jest bardzo niskie (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w powiecie wyniósł 2,2%, w Gminie Bralin 1,6% - GUS, 2015), a przez to jest to obszar bardzo atrakcyjny dla potencjalnych nowych osadników. Choć imigranci napłynęli w celach czysto zarobkowych zakłada się, że przynajmniej część z nich założy rodziny i osiedli się na terenie Gminy Bralin na stałe.

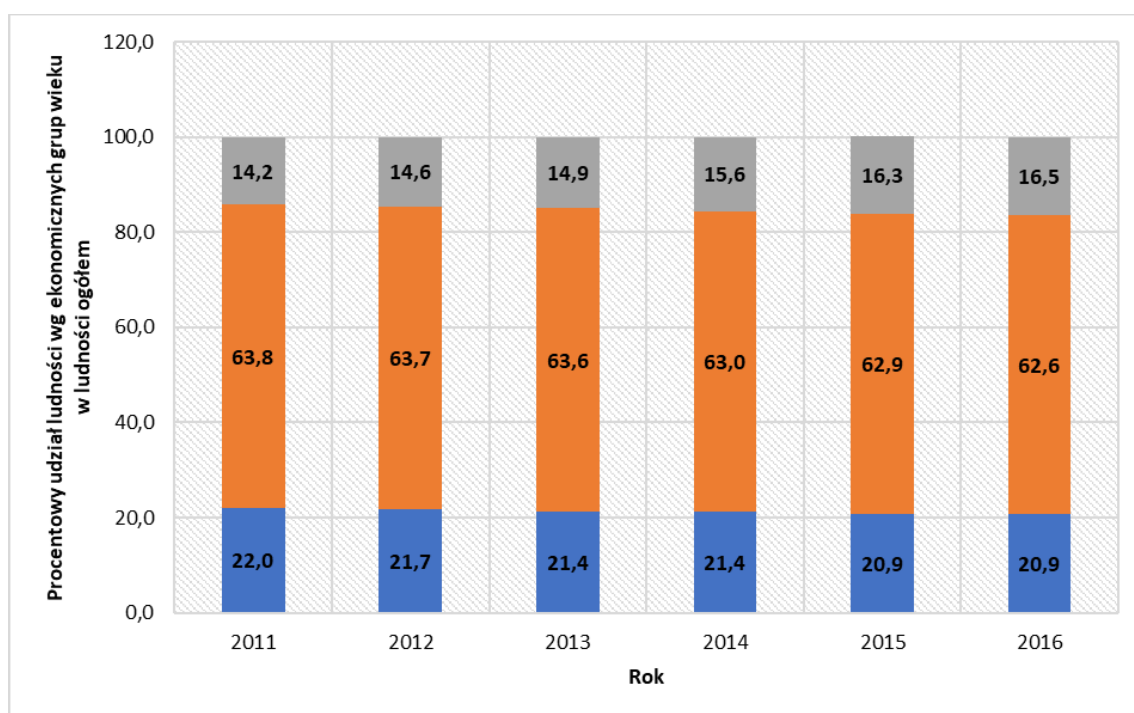

Wykres 3: Współczynnik salda migracji wewnętrznych w Gminie Bralin w latach 2011 – 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W analizie trendów demograficznych należy również rozpatrzyć strukturę wieku mieszkańców. Średnia wieku w Gminie Bralin wynosi 38,1 lat, co w porównaniu do średniej w województwie (39,8 lat) i kraju (40,9 lat) jest niską wartością. Mimo stosunkowo młodej społeczności lokalnej w Gminie Bralin

zaobserwowano zjawisko starzenia się społeczeństwa. Jest to proces trwający w całej Polsce, wynikający z wydłużenia trwania życia i pogłębiany jest niskim poziomem dzietności⁵. Analiza udziału ludności w podziale na trzy ekonomiczne grupy wieku wykazała stopniowy spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w analizowanym okresie (odpowiednio o 1,1 i 1,2 punktów procentowych w 2016 r. w stosunku do 2011 r.) oraz wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym o 2,3 pp. w tym samym czasie. Oznacza to, że liczba osób młodych i w wieku reprodukcyjnym będzie maleć, natomiast liczba osób starszych wymagających wsparcia i opieki – rosnąć. W przyszłości będzie to powodować zmniejszanie się podaży pracy i utrudnienia w systemie zabezpieczenia społecznego w wyniku wzrostu liczby i odsetka ludzi w starszym wieku.

Wykres 4: Procentowy udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Podsumowując, jedynym negatywnym zjawiskiem występującym na terenie Gminy Bralin jest starzenie się lokalnej społeczności. W czasie opracowywania projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji proces ten nie spowodował odczuwalnych negatywnych zmian w rozwoju społeczno – gospodarczym Gminy. Problem ten

⁵ Stańczak J., Szałtys D., 2016: „Regionalne zróżnicowanie procesu starzenia się ludności Polski w latach 1990-2015 oraz w perspektywie do 2040 roku”, Referat zaprezentowany na „V Zielonogórskich Spotkaniach z Demografią” Szanse i wyzwania rozwoju regionalnego w kontekście zmian demograficznych Europy, Zielona Góra.

jednak będzie się pogłębiał i w ciągu kilku lat może spowodować konieczność podjęcia działań zapobiegawczych lub naprawczych.

3.1.2. RYNEK PRACY

Stopa bezrobocia w powiecie kępińskim na koniec 2016 r. (2,2%) była bardzo niska w porównaniu do średniej wartości notowanej w województwie wielkopolskim (5,0%) czy w kraju (8,2%). Przyczyną tego stanu rzeczy jest lokalizowanie się na terenie powiatu dużej liczby przedsiębiorstw zajmujących się meblarstwem i tapicerstwem, które generują wiele miejsc pracy. Stąd też w Gminie Bralin udział zarejestrowanych bezrobotnych w tym roku w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 1,6%. Była to wartość niższa od wartości w powiecie kępińskim o 0,6 pp.

Na koniec 2016 r. klientami Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie było 61 osób zamieszkujących Gminę Bralin: 57 osób bezrobotnych oraz 4 osoby poszukujące pracy. Udział kobiet w ogóle bezrobotnych wyniósł 68,42%, co również wynika ze specyfiki lokalnego rynku pracy – zakłady meblarsko – tapicerskie częściej oferują pracę mężczyznom niż kobietom. W następnej kolejności największy udział w ogóle bezrobotnych posiadały osoby powyżej 50. roku życia (36,84%) oraz osoby długotrwale bezrobotne (29,82%) i bez kwalifikacji zawodowych (21,05%). Udział osób do 25. roku życia i niepełnosprawnych wyniósł w obu grupach 10,53%.

Tabela 5: Struktura bezrobotnych w Gminie Bralin na koniec grudnia każdego roku

Bezrobotni w Gminie Bralin	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	174	157	143	86	59	57
Kobiety	114	113	84	56	34	39
Do 25. roku życia	60	49	48	19	10	6
Powyżej 50. roku życia	27	37	38	21	22	21
Bez kwalifikacji zawodowych	42	33	28	18	14	12
Niepełnosprawni	3	5	8	8	9	6
Długotrwale bezrobotni	56	69	62	40	20	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie

W stosunku do 2015 r. w poszczególnych grupach bezrobotnych wzrósł udział kobiet o 10,79 pp., wartości udziału pozostałych grup uległy zmniejszeniu – najbardziej spadł odsetek bezrobotnych osób do 25. roku życia (o 6,42 pp.). W stosunku do 2011 r. wśród osób bezrobotnych wzrósł udział następujących grup:

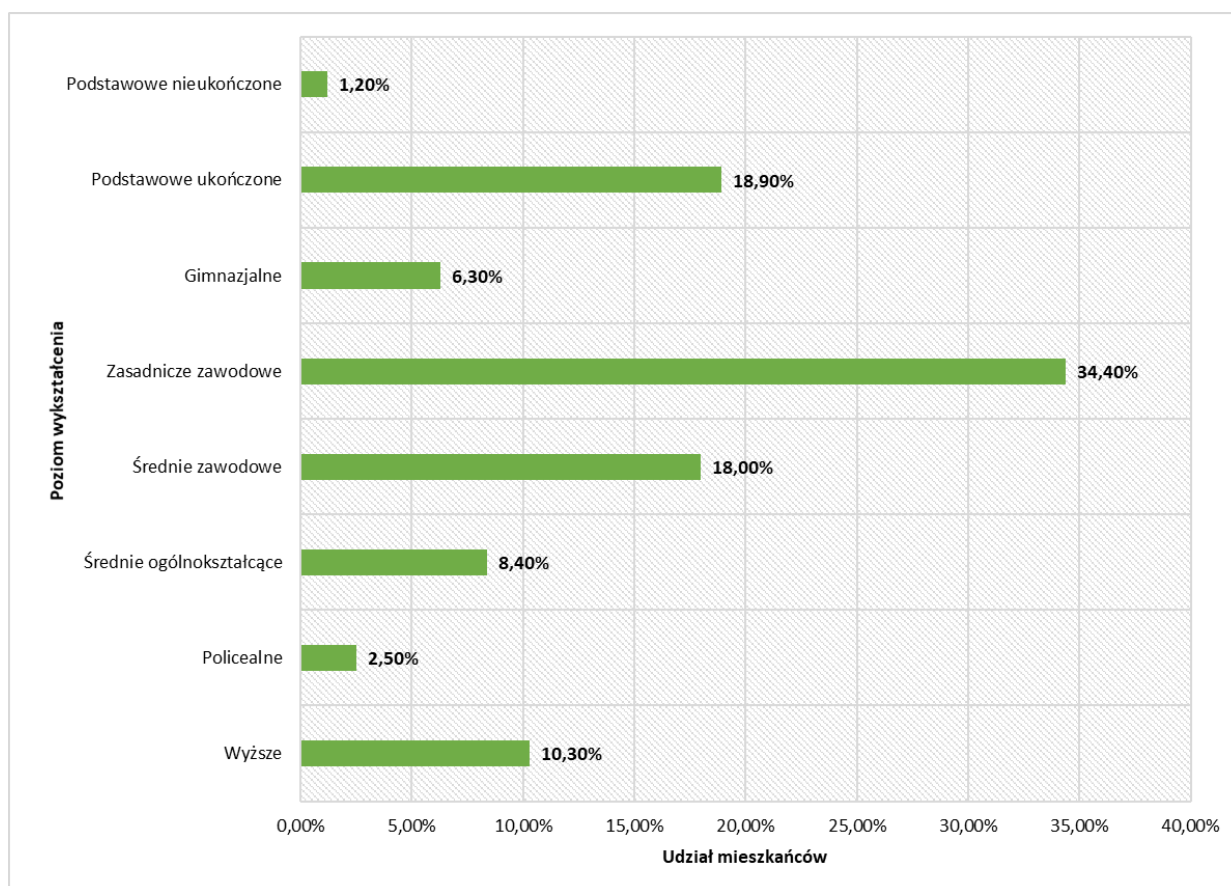
kobiet (o 2,90%), osób powyżej 50. roku życia (o 21,32 pp.), niepełnosprawnych (o 8,80%). Największy spadek odnotowano w przypadku bezrobotnych w wieku do 25. roku życia (o 23,96 pp.).

Spadek liczby osób bezrobotnych zamieszkujących Gminę Bralin wynika z dwóch czynników: dużej przedsiębiorczości mieszkańców i Gminy (rozdz. 3.2. Sfera gospodarcza) oraz intensywnemu procesowi aktywizacji prowadzonemu przez Powiatowy Urząd Pracy. Na koniec grudnia 2016 r. w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu zaktywizowano 57 osób z Gminy Bralin. Większość z nich (52,6%) została skierowana na staż, stosunkowo duża liczba bezrobotnych (15,8%) została skierowana na szkolenie. W ciągu całego roku 2016 do Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie wpłynęło 341 ofert pracy (o 42 oferty więcej niż przed rokiem). 98% z nich pochodziło z sektora prywatnego, a 88% oferowało miejsca pracy na stanowisku robotniczym. 3% ofert było skierowanych do osób niepełnosprawnych.

Rynek pracy w Bralinie charakteryzuje się bardzo niskim, praktycznie niezauważalnym bezrobociem, jednak ze względu na miejsca pracy jakie oferuje (głównie stanowiska robotnicze) oraz intensywny napływ taniej siły roboczej zza wschodniej granicy dochody mieszkańców są bardzo niskie. Rozwiązaniem tego problemu może być pozyskiwanie przedsiębiorców oferujących miejsca pracy na specjalistycznych stanowiskach wymagających większej wiedzy i wykształcenia. Gmina powinna starać się pozyskać także pracodawców, którzy tworzyliby nowe miejsca pracy dla kobiet i osób niepełnosprawnych.

3.1.3. EDUKACJA I POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

Według Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 roku najwięcej mieszkańców Gminy Bralin posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe (34,40%) oraz podstawowe ukończone (18,90%). Jest to adekwatny poziom wykształcenia to tego jaki posiadają mieszkańcy powiatu kępińskiego.

Wykres 5: Udział mieszkańców Gminy Bralin w ogóle ludności posiadających dany poziom wykształcenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego, 2011

Edukację na poziomie przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym w Gminie Bralin zapewniają następujące placówki oświatowe:

- Przedszkole Samorządowe „Kwiaty Polskie” w Bralinie,
- Zespół Szkół im. „Ks. Michała Przywary i Rodziny Salomonów” w Nowej Wsi Książęcej wraz z dwoma oddziałami przedszkolnymi,
- Szkoła Podstawowa im. „Mikołaja Kopernika” w Bralinie,
- Gimnazjum im. „Polskich Noblistów” w Bralinie.

Młodzież kończąca edukację na poziomie podstawowym może kontynuować naukę w Liceum Ogólnokształcącym, Technikum lub Zasadniczej Szkole Zawodowej w Kępnie.

Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli w roku 2016 w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 24 osoby. W roku 2016 do przedszkoli w Gminie Bralin

uczęszczało 189 dzieci, a 48 uczęszczało do placówek położonych poza Gminą, co oznacza, że wychowaniem przedszkolnym objętych było 237 osób. Oba gminne ośrodki wychowania przedszkolnego liczą w sumie 8 oddziałów (6 w OWP „Kwiaty Polskie” oraz 2 w Zespole Szkół w Nowej Wsi Książęcej), które oferują 200 miejsc. Liczba dzieci w wieku przedszkolnym, które mogły rozpocząć naukę w roku szkolnym 2016/2017 wynosiła 295 osób, co (przy założeniu, że każde dziecko zostanie objęte wychowaniem przedszkolnym) dało deficyt w wysokości 95 miejsc. Ze względu na brak miejsc do OWP „Kwiaty Polskie” odmówiono przyjęcia 28 dzieci⁶. W związku z planowanymi zmianami w reformie oświaty, po wprowadzeniu których od września 2017 każde dziecko 3-letnie będzie miało prawo korzystania z wychowania przedszkolnego. Biorąc pod uwagę dane z ewidencji ludności Gmina Bralin do 2020 r. będzie musiała być w gotowości do utworzenia 3 oddziałów na każdą grupę wiekową (w sumie 12 oddziałów). Maksymalne wykorzystanie lokali, w których działają ośrodki wychowania przedszkolnego bez możliwości dalszej rozbudowy spowodowało konieczność stworzenia nowego przedszkola w miejscowości Bralin przy ulicy Wiosennej.

Tabela 6: Liczba uczniów w poszczególnych placówkach oświatowych

Placówka oświatowa	2013	2014	2015	2016
Przedszkola	231	219	165	189
Szkoły podstawowe	379	421	460	407
Gimnazjum	184	192	192	181

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2013 – 2016 liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Bralin wzrosła o 28 osób, przy czym należy podkreślić, że wzrost liczby uczniów odnotowano w latach 2013 – 2015 oraz dość gwałtowny spadek w 2016 r. Ogółem w szkołach podstawowych w Gminie działa 21 oddziałów. Na 1 oddział przypada średnio 19 uczniów. W przypadku gimnazjum również odnotowano wzrost liczby uczniów w latach 2013 – 2015 oraz ich spadek w 2016 r. Do gimnazjum w Bralinie w 2016 r. uczęszczało 181 osób, tj. o 11 mniej niż w roku poprzednim.

⁶ Szczegółowa analiza służąca rozpoznaniu liczby miejsc w przedszkolach oraz liczby dzieci do nich uczęszczających wykazała, że na rok szkolny 2016/2017 w gminnych oddziałach wychowania przedszkolnego pozostało jeszcze 11 miejsc wolnych (1 w OWP „Kwiaty Polskie” oraz 10 przy Zespole Szkół w Nowej Wsi Książęcej) ponieważ zapisane do nich dzieci uczęszczały do przedszkoli zlokalizowanych poza Gminą Bralin.

Biorąc pod uwagę sytuację demograficzną Gminy Bralin (rozdz. 3.1.1. Demografia) można przewidywać, że liczba dzieci w wieku szkolnym będzie się kształtować na podobnym lub nieco niższym poziomie niż w 2016 r.

Ze względu na reformę edukacji i powrót do 8-letniej szkoły podstawowej zgodnie z postanowieniem Rady Gminy Bralin Gimnazjum im. Polskich Noblistów w Bralinie zakończyło swoją działalność w dniu 31 sierpnia 2017 roku. Od 1 września 2017 r. młodzież w wieku 13 – 16 lat uczęszcza do Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Bralinie oraz do Szkoły Podstawowej w Zespole Szkół im. Michała Przywary i Rodziny Salomonów w Nowej Wsi Książęcej. Placówki te zostały odpowiednio dostosowane do nowego ustroju szkolnego, aby nadal zapewniać edukację w komfortowych i bezpiecznych warunkach.

Do określenia poziomu edukacji w Gminie Bralin porównano średnie procentowe wyniki egzaminu szóstoklasisty uczniów szkół podstawowych z Gminy ze średnimi wynikami jakie osiągnęli uczniowie w powiecie kępińskim.

W 2015 r. z części I egzaminu uczniowie z Gminy Bralin osiągnęli średni wynik na poziomie 60,56%, natomiast z II części egzaminu 71,03%. W 2016 r. wyniki oscylowały na poziomie 58,50% (część I) oraz 70,54% (część II). Uczniowie z powiatu kępińskiego w 2015 r. i 2016 r. osiągalni średnie wyniki na poziomie odpowiednio 64,27% i 61,12% (część I) oraz 72,70% i 64,86% (część II). Ze względu na niższe wyniki uczniów Gminy Bralin w porównaniu do średnich wyników egzaminu szóstoklasisty w powiecie można stwierdzić, że w Gminie jest niższy poziom nauczania. Należy podkreślić jednak, że wzrósł poziom nauczania języka angielskiego.

Tabela 7: Średnie procentowe wyniki egzaminu szóstoklasisty w latach 2015 i 2016 w Gminie Bralin i w powiecie kępińskim

Jednostka terytorialna	Część I	Język polski	Matematyka	Część II - język angielski
2015				
Gmina Bralin	60,56%	68,08%	52,50%	71,03%
Powiat kępiński	64,27%	70,47%	57,76%	72,70%
2016				
Gmina Bralin	58,50%	64,81%	51,73%	70,54%
Powiat kępiński	61,12%	68,14%	53,64%	64,86%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu

Edukacja jest jednym z czynników wpływających na rozwój kapitału ludzkiego (czyli wiedzy, umiejętności, zdolności oraz innych właściwych jednostce atrybutów ułatwiających tworzenie osobistego, społecznego oraz ekonomicznego dobrostanu ⁷⁾ w Gminie. Istotnie wpływa na Jednostkę Samorządu Terytorialnego i społeczność lokalną, gdyż stymuluje jej rozwój gospodarczy (w tym rozwój działalności gospodarczej) i podnosi konkurencyjność Gminy, a także ma istotny wpływ na aktywność i zaangażowanie mieszkańców w rozwój społeczno – kulturalny jednostki. Z tego powodu wysokiej jakości edukację należy zapewnić już od najmłodszych lat poprzez zwiększenie dostępu do ośrodków wychowania przedszkolnego, odpowiedni poziom nauczania w szkołach oraz stworzenie osobom dorosłym możliwości dalszego rozwoju osobistego i zawodowego.

3.1.4. ŚRODOWISKOWA POMOC SPOŁECZNA⁸

Koordynatorem pomocy społecznej w Gminie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie. W 2016 r. udzielono wsparcia 360 osobom - świadczenia przyznano 114 rodzinom, o 29 rodzinom więcej niż w 2015 r. Z udzielonych rodzinom świadczeń w 2016 r. 89,47% było osobami korzystającymi z tego wsparcia długotrwale (tj. powyżej roku). Średnio na 100 mieszkańców Gminy Bralin 5,82 osoby skorzystało ze wsparcia GOPS. Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w jednostkach Czermin (10,61), Weronikopole (14,11), Bralin strefa VI (9,40), Chojećcin – Parcele (7,23), Mnichowice (5,90). Średnio na 100 gospodarstw domowych w Gminie ze wsparcia GOPS w 2016 r. skorzystało 8,11 gospodarstw. Wartość tego wskaźnika została przekroczona w 7 jednostkach analitycznych: Czerminie (29,17), Nosalach (8,51), Bralinie strefie VI (12,01), Czerminie (29,17), Goli (13,46), Chojećcinie – Wsi (12,90), Weronikopolu (13,79), Taborze Małym (9,09).

⁷ Główny Urząd Statystyczny, 2016: „Kapitał ludzki w Polsce w 2015 r.”, Gdańsk.

⁸ Mieszkańcy, którzy są wspierani przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej korzystają z więcej niż jednej formy wsparcia. Stąd też poszczególne wartości liczbowe mogą się nie pokrywać.

Tabela 8: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców jednostki analitycznej

Jednostka analityczna		Liczba ludności	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej		Liczba gospodarstw domowych otrzymujących zasiłki	
				Ogółem	Na 100 mieszkańców	Ogółem	Na 100 gospodarstw domowych
Bralin	Strefa II	271	54	6	2,21	3	5,56
	Strefa IV	654	162	21	3,21	10	6,17
	Strefa VI	1373	308	129	9,40	37	12,01
	Strefa VII	546	155	20	3,66	9	5,81
Czermin		198	48	21	10,61	14	29,17
Działosze		64	13	3	4,69	1	7,69
Gola		227	52	7	3,08	7	13,46
Chojęcin – Wieś		123	31	5	4,07	4	12,90
Chojęcin – Parcele		567	126	41	7,23	1	0,79
Mnichowice		288	70	17	5,90	5	7,14
Nosale		189	47	6	3,17	4	8,51
Nowa Wieś Książęca		732	170	23	3,14	5	2,94
Tabor Mały		218	44	11	5,05	4	9,09
Tabor Wielki		492	117	16	3,25	6	5,13
Weronikopole		241	58	34	14,11	8	13,79
GMINA		6183	1455	360	5,82	118	8,11

Źródło: Urząd Gminy Bralin, 2016

W 2016 r. GOPS w Bralinie przyznał 74 rodzinom świadczenia pieniężne oraz 119 rodzinom świadczenia niepieniężne. Na przestrzeni lat 2013 – 2016 wzrosła liczba udzielonych świadczeń niepieniężnych o 83 świadczenia, natomiast liczba udzielonych świadczeń pieniężnych była niższa niż w 2015 r. o 16 świadczeń, ale wyższa niż w latach 2013 i 2014 odpowiednio o 2 i 6 świadczeń. Świadczenia pieniężne są przyznawane osobom, które nie przekroczyły określonego progu dochodowego, z kolei przyznanie świadczenia niepieniężnego jest uzależnione od wystąpienia okoliczności faktycznie uzasadniających przyznanie danej pomocy, a nie od dochodów.

Biorąc pod uwagę liczbę rodzin, najczęstszym powodem udzielenia pomocy społecznej w 2016 r. była długotrwała lub ciężka choroba oraz ubóstwo, a następnie

niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, alkoholizm i bezdomność.

Tabela 9: Powody przyznawania pomocy przez GOPS w ramach świadczeń społecznych

Powód	2013		2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Ubóstwo	69	243	75	251	79	268	70	164
Potrzeba ochrony macierzyństwa	24	-	22	-	30	-	26	-
Wielodzietność	23	-	17	-	23	-	20	-
Bezrobocie	35	123	30	95	30	94	23	63
Niepełnosprawność	36	97	30	72	43	93	40	90
Długotrwała lub ciężka choroba	50	144	48	128	74	208	75	201
Bezradność w sprawach wychowawczych	34	166	33	155	35	164	29	132
Alkoholizm	9	29	10	30	10	40	9	31
Bezdomność	3	6	4	4	5	5	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej w Gminie Bralin

W latach 2013 – 2016 liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby regularnie wzrastała: w 2016 r. było to 75 rodzin, o 1 rodzinę więcej niż w roku poprzednim i o 25 rodzin więcej niż w 2013 r. Natomiast w stosunku do 2015 r. liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z pozostałych powodów zmniejszyła się: o 9 rodzin w przypadku ubóstwa, o 7 rodzin w przypadku bezrobocia, o 4 rodziny w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa, o 3 rodziny w przypadku niepełnosprawności, o 6 rodzin w przypadku bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, o 1 rodzinę w przypadku alkoholizmu i o 4 rodziny w przypadku bezdomności.

Problemy społeczne są ze sobą sprzężone i często wynikają z siebie nawzajem, np. długotrwała lub ciężka choroba uniemożliwia podjęcie zatrudnienia powodując bezrobocie, które w dłuższej perspektywie czasowej może prowadzić do ubóstwa. Ubóstwo jest zjawiskiem szczególnie niebezpiecznym ze względu na wielość konsekwencji jakie ze sobą niesie, m.in. negatywny wpływ na psychikę i mentalność, wzrost przestępczości i patologii społecznych. W Gminie Bralin na 100 mieszkańców średnio 2,65 osób korzysta ze wsparcia GOPS z powodu ubóstwa. Najwyższe wartości tego wskaźnika w 2016 r. odnotowano w jednostkach: Czermin

(9,09), Bralin strefa VI (2,84), Mnichowice (3,13), Tabor Mały (4,13), Weronikopole (4,56), Chojęcin – Parcele (5,11).

Tabela 10: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców jednostki analitycznej

Jednostka analityczna		Liczba ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	
			Ogółem	Na 100 mieszkańców
Bralin	Strefa II	271	1	0,37
	Strefa IV	654	5	0,76
	Strefa VI	1373	39	2,84
	Strefa VII	546	8	1,47
Czermin		198	18	9,09
Działosze		64	1	1,56
Gola		227	4	1,76
Chojęcin – Wieś		123	2	1,63
Chojęcin – Parcele		567	29	5,11
Mnichowice		288	9	3,13
Nosale		189	2	1,06
Nowa Wieś Książęca		732	17	2,32
Tabor Mały		218	9	4,13
Tabor Wielki		492	9	1,83
Weronikopole		241	11	4,56
GMINA		6183	164	2,65

Źródło: Urząd Gminy Bralin, 2016

Częstym skutkiem ubóstwa i związanego z nim alkoholizmu jest stosowanie wobec członków rodziny przemocy fizycznej i psychicznej. W 2016 r. i 2015 r. GOPS w Bralinie nie udzielił żadnej rodzinie pomocy z powodu przemocy, co wcale nie oznacza że zjawisko to w Gminie nie występuje. Ze względu na strach przed oprawcą i wstyd przed opinią innych członków społeczności lokalnej ofiary często nie dokonują zgłoszeń. Do końca 2016 r. funkcjonariusze Policji wdrożyli na terenie Gminy Bralin 9 procedur Niebieskiej Karty. Po dwie z nich wdrożono na terenie Bralina w strefie II oraz strefie VII, a po jednej w jednostkach: Bralin strefa VI, Czermin, Chojęcin – Parcele, Nosale i Nowa Wieś Książęca.

Tabela 11: Liczba rodzin z założoną Niebieską Kartą na 100 mieszkańców jednostki analitycznej

Jednostka analityczna		Liczba ludności	Liczba rodzin z założoną Niebieską Kartą	
			Ogółem	Na 100 mieszkańców jednostki analitycznej
Bralin	Strefa II	271	2	0,74
	Strefa IV	654	0	0,00
	Strefa VI	1373	1	0,07
	Strefa VII	546	2	0,37
Czermin		198	1	0,51
Działosze		64	0	0,00
Gola		227	0	0,00
Chojęcin – Wieś		123	0	0,00
Chojęcin – Parcele		567	1	0,18
Mnichowice		288	0	0,00
Nosale		189	1	0,53
Nowa Wieś Książęca		732	1	0,14
Tabor Mały		218	0	0,00
Tabor Wielki		492	0	0,00
Weronikopole		241	0	0,00
GMINA		6183	9	0,15

Źródło: Urząd Gminy Bralin, 2016

W celu ograniczenia występujących w sferze społecznej problemów Gmina Bralin prowadzi działania oparte na zapobieganiu marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównywanie szans, aktywizację społeczną rodzin zagrożonych ubóstwem, ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie, wspieranie osób niepełnosprawnych i starszych, przeciwdziałanie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych i alkoholu, przeciwdziałanie bezrobociu. Wszystkie prowadzone działania przynoszą widoczne skutki, jednak ubóstwo, niepełnosprawność oraz rosnąca liczba osób długotrwale lub ciężko chorych nadal pozostają głównymi problemami Gminy Bralin. Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba utrudniają, a czasem wręcz uniemożliwiają podjęcie zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, który potrzebuje najczęściej robotników fizycznych. Problemy te ograniczają również możliwość uczestniczenia osób nimi dotkniętych w życiu wspólnoty lokalnej, a tym samym prowadzą do wykluczenia. Choć ubóstwo nadal jest jednym z głównych problemów jakie pojawiają się na terenie Gminy Bralin liczba osób zagrożonych ubóstwem zmniejsza się – wzrasta z kolei liczba osób korzystających z niepieniężnych form pomocy (m.in. poradnictwa, posiłku, specjalistycznych usług opiekuńczych), które nie zależą od dochodów rodziny. Aby zapewnić dalszy rozwój Gminy Bralin należy dążyć do ułatwienia uczestnictwa w sprawach społeczności lokalnej osobom długotrwale

lub ciężko chorym i niepełnosprawnym oraz umożliwić im rozwój umiejętności zawodowych.

3.1.5. BEZPIECZEŃSTWO

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy Bralin czuwają funkcjonariusze Policji z Komisariatu w Bralinie i Komendy Powiatowej Policji w Kępnie oraz członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej z Bralina, Chojęcina, Czermina, Goli, Mnichowic, Nowej Wsi Książęcej, Taboru Wielkiego, Weronikopola.

W Gminie Bralin w latach 2012 do 2015 zanotowano spadek przestępczości z 200 przestępstw popełnionych w 2012 r. do 147 w 2015 r. Największa liczba przestępstw (46,94%) miała charakter kryminalny, następnie najczęściej popełniano przestępstwa przeciwko mieniu (31,29%), przestępstwa drogowe (12,93%), gospodarcze (7,48%), przeciwko zdrowiu i życiu (1,36%).

Na 100 mieszkańców Gminy Bralin w 2015 r. popełnianych było średnio 2,44 przestępstw, czyli o 0,67 pp. więcej niż w powiecie kępińskim. W latach 2012 – 2014 wartość tego wskaźnika w Gminie Bralin wynosiła odpowiednio: 3,37 przestępstw/100 osób w 2012, 3,71 przestępstw/100 osób w 2013 r., 2,36 przestępstw/100 osób w 2014 r. Mimo niewielkich wahań można stwierdzić, że wartość wskaźnika wykazuje tendencję spadkową.

Tabela 12 Liczba przestępstw w gminie Bralin na przestrzeni lat 2012-2015

Lata	Liczba przestępstw	Przestępstwa kryminalne	Przestępstwa przeciwko mieniu	Przestępstwa drogowe	Przestępstwa gospodarcze	Przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu
2012	200	79	60	44	15	2
2013	222	76	53	48	43	2
2014	142	62	43	21	15	1
2015	147	69	46	19	11	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik wykrywalności przestępstw w 2015 roku wyniósł 81,8%, tj. o 2,2 punkty procentowe mniej niż w roku poprzednim. W 2015 r. najwyższy wskaźnik wykrywalności odnotowano w przypadku przestępstw drogowych (100%), a następnie gospodarczych (77,3%) i kryminalnych (75,9%).

Komenda Powiatowa Policji w Kępnie uczestniczy w tworzeniu krajowych map zagrożeń. W 2016 roku mieszkańcy Gminy Bralin zgłosili wnioski o włączenie do mapy następujących problemów, które zauważyli w swoim miejscu zamieszkania:

- Spożywanie alkoholu na terenie sklepów w Gminie Bralin. W szczególności problem ten dotyczy miejscowości Nowa Wieś Książęca,
- Akty wandalizmu poprzez niszczenie przystanków autobusowych oraz placów zabaw,
- Złe oznakowanie świateł w miejscowości Bralin, co stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia,
- Przekraczanie tonażu przez samochody ciężarowe w miejscowości Czermin, które niszczą nawierzchnię lokalnych dróg,
- Gromadzenie się grup ludzi na drogach leśnych w okolicach Bralina, którzy zakłócają spokój oraz powodują niepokój wśród mieszkańców,
- Kradzież wieńców na terenie nowego cmentarza w Bralinie.

3.1.6. KAPITAŁ SPOŁECZNY

Kapitał społeczny to takie cechy organizacji społeczeństwa jak zaufanie, normy i powiązania, które mogą zwiększyć sprawność społeczeństwa i ułatwić koordynację działań, a w konsekwencji umożliwić osiągnięcie pewnych celów, których jednostka nie byłaby w stanie osiągnąć⁹. Ze względu na charakter kapitału społecznego trudno precyzyjnie określić jego poziom. W niniejszym Programie Rewitalizacji podjęto próbę jego oceny poprzez analizę partycypacji w wyborach oraz udziału w działalności społeczno – kulturalnej.

Frekwencja wyborcza w Gminie Bralin nie odbiega znacząco od frekwencji w powiecie kępińskim, ale jest nieco wyższa. W wyborach do europarlamentu i samorządu uczestniczyło odpowiednio o 0,82 pp. i 6,46 pp. więcej osób niż średnio w powiecie kępińskim. Rok później w wyborach parlamentarnych i prezydenckich frekwencja mieszkańców Gminy Bralin również była wyższa niż w powiecie odpowiednio o 1,15 pp. i 2,85 pp. Należy zwrócić uwagę, że ponad połowa

⁹ Zarycki T., 2008: „Dwa wymiary kapitału społecznego w kontekście polskim” [w:] *Pomorski Przegląd Gospodarczy* nr 2/2008 (37), s. 49 – 52, Gdańsk.

mieszkańców uczestniczyła w wyborach samorządowych, co świadczy o dużym zainteresowaniu i trosce społeczeństwa o dalszy rozwój Gminy.

Tabela 13: Frekwencja wyborcza w gminie i powiecie

Wyszczególnienie	Gmina Bralin	Powiat Kępiński
Frekwencja wyborcza w wyborach do europarlamentu (2014)	25,29%	24,47%
Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych (2014)	62,53%	56,07%
Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych (2015)	51,63%	50,48%
Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich (2015)	57,95%	55,10%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Państwowej Komisji Wyborczej

Na kapitał społeczny wpływ ma również działalność społeczno - kulturalna, która w Gminie Bralin jest prowadzona przez tzw. referaty. Odpowiadają one za oświatę, kulturę, sport oraz promocję przedsięwzięć kulturalnych organizowanych w Gminie. Prowadzą szereg działań, poczynając od współpracy z placówkami oświatowymi, kooperację z Zarządem Gminy PZERiL w Bralinie i klubem sportowym LKS „SOKÓŁ”, kończąc na współpracy ze świetlicą profilaktyczną „TĘCZA” oraz Radami Sołeckimi.

W Gminie prowadzonych jest wiele atrakcji dla dzieci i młodzieży, przy czym wszystkie działania skupione są na terenie miejscowości Bralin. W pozostałych jednostkach mieszkańcy posiadają nieco bardziej ograniczone możliwości spędzania wolnego czasu i rozwijania swoich zainteresowań, głównie ze względu na brak odpowiedniej motywacji i zaangażowania społeczności lokalnych w organizację takich działań. Problemem jest również często brak odpowiedniej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenach wiejskich.

Największa liczba zajęć społeczno – kulturowych jest organizowana przez Stowarzyszenie ARTwarium w Bralinie. Jego członkowie prowadzą szeroko zakrojoną działalność kulturalną, medialną, edukacyjną, społeczną i artystyczną, w tym również kursy z zakresu m.in. śpiewu, gry na instrumentach muzycznych, teatru, filmu, fotografii, tańca. W ramach Stowarzyszenia działa również wolontariat oraz radio bralin.fm.

Ponadto na terenie Gminy Bralin działa 17 innych organizacji pozarządowych. Średnio na 100 mieszkańców Gminy przypada 0,27 organizacji pozarządowych. Wartość tego wskaźnika jest niższa w jednostkach: Bralin strefa II (0,00), Działosze (0,0), Nosale (0,0), Tabor Mały (0,0), Nowa Wieś Książęca (0,14),

Brali strefa VII (0,18), Tabor Wielki (0,20), Bralin strefa VI (0,22). Poza Bralinem działają głównie jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych oraz Koła Gospodyń Wiejskich.

Tabela 14: Liczba organizacji pozarządowych działających na terenie poszczególnych jednostek analitycznych w przeliczeniu na ich 100 mieszkańców

Jednostka analityczna		Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych		Nazwa organizacji pozarządowych
			Liczba organizacji pozarządowych	Na 100 mieszkańców jednostki analitycznej	
Bralin	Strefa II	271	0	0,00	-
	Strefa IV	654	4	0,61	Parafialny Oddział Akcji Katolickiej Diecezji Kaliskiej, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - Oddział Rejonowy z siedzibą w Bralinie, LKS "Sokół" Bralin, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Bralińskiej
	Strefa VI	1373	3	0,22	OSP Bralin, ARTwarium, Towarzystwo Rozwoju Gminy Bralin
	Strefa VII	546	1	0,18	MUKS "Sokół" Bralin
Czermin		198	2	1,01	OSP Czermin, UKS Sport Bralin
Działosze		64	0	0,00	-
Gola		227	1	0,44	OSP Gola
Chojęcin – Wieś		123	0	0,00	-
Chojęcin – Parcele		567	2	0,35	OSP Chojęcin, Klub Sportowy Rakietomania
Mnichowice		288	1	0,35	OSP Mnichowice
Nosale		189	0	0,00	-
Nowa Wieś Książęca		732	1	0,14	OSP Nowa Wieś Książęca
Tabor Mały		218	0	0,00	-
Tabor Wielki		492	1	0,20	OSP Tabor Wielki
Weronikopole		241	1	0,41	OSP Weronikopole
GMINA		6183	17	0,27	

Źródło: Urząd Gminy Bralin, 2016

Aktywność społeczna mieszkańców w poszczególnych jednostkach analitycznych jest zróżnicowana. Pracownicy Urzędu Gminy Bralin zaobserwowali, że najbardziej zaangażowani w rozwój społeczności lokalnej są mieszkańcy Bralina, Mnichowic, Nowej Wsi Książęcej, Chojęcina – Wsi i Chojęcina – Parceli. W pozostałych jednostkach występuje mała aktywność społeczna, zwłaszcza wśród

młodzieży i „młodych dorosłych” (18-30 lat). Jako przyczyny tego stanu rzeczy pracownicy Urzędu Gminy wyróżniają brak silnych liderów motywujących do podjęcia działań oraz brak oferty kulturalnej i społecznej skierowanej do młodych ludzi. Wynikiem małego zaangażowania w życie lokalnego społeczeństwa są luźne więzi międzyludzkie i sąsiedzkie, które w sposób bezpośredni ograniczają możliwości dalszego rozwoju tych jednostek.

Mimo zróżnicowanej aktywności społecznej mieszkańców Gminy, analizując liczbę kół i klubów oraz ich członków można mówić o wzroście zainteresowania działalnością kulturalno – społeczną. W 2013 r. na terenie Gminy Bralin działało 8 kół i klubów. Do 2014 r. działalność rozpoczęły 4 kolejne, a w 2016 ich liczba wzrosła w sumie do 18. Liczba członków kół i klubów wzrosła w latach 2013 – 2016 o 141 osób.

Mieszkańcy Gminy mają także możliwość udziału w licznych imprezach i wydarzeniach, m.in. Festynie „Pożegnanie Lata”, koncertach muzycznych organizowanych przez Stowarzyszenie ARTwariu, festynach rodzinnych oraz imprezach sportowych. W 2016 r. zorganizowano aż 218 wydarzeń – o 118 więcej niż w zeszłym roku i o 109 więcej niż w 2013 r. Choć zorganizowanych w 2016 r. imprez było znacznie więcej niż w poprzednich latach to charakteryzowały się one znacznie mniejszą skalą, a w związku z tym uczestniczyło w nich średnio mniej osób niż w przypadku dużych wydarzeń.

Tabela 15: Liczba kół i klubów oraz imprez prowadzonych na terenie Gminy Bralin oraz ich uczestników

Lata	Koła i kluby	Członkowie kół	Imprezy	Średnia liczba osób przypadająca na imprezę
2013	8	275 osób	109	242 osób
2014	12	265 osób	129	298 osób
2015	12	450 osób	100	293 osób
2016	18	416 osób	218	142 osób

Źródło: opracowanie danych na podstawie danych GUS

Istotną rolę społeczno – kulturalną na terenie Gminy pełni również Biblioteka Publiczna w Bralinie. Organizuje ona wieczorki autorskie, spotkania literackie, wspiera amatorską twórczość literacką. Biblioteka bierze również udział w corocznej akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, która skierowana jest do dzieci i młodzieży szkolnej.

W celu dalszego rozwoju i wymiany doświadczeń Gmina Bralin podpisała w 2004 roku oficjalną umowę o współpracy z węgierską Gminą Tiszaroff. Współpraca

ta dotyczy przede wszystkim kontaktów międzyludzkich: grup dorosłych, dzieci i młodzieży. Organizowane są coroczne spotkania mieszkańców obu Gmin, przy okazji których następuje wymiana doświadczeń, poznawanie zwyczajów obu kultur i nawiązywanie przyjaźni. Prowadzone są dyskusje na temat bieżących problemów funkcjonowania gmin wiejskich w Polsce i na Węgrzech. Dla dzieci organizowane są obozy sportowo – pożarnicze oraz wypoczynek letni w ramach „Zielonych Wakacji”. Przy organizacji powyższych form wymiany Gmina Bralin korzysta ze środków pomocowych Unii Europejskiej.

W 2016 roku oficjalnie podpisano również umowę partnerską pomiędzy Gminą Bralin i słowacką Gminą Obec Svinica. Celem porozumienia jest współpraca tych jednostek na zasadzie gmin bliźniaczych. Współpraca polega na wymianie doświadczeń w zakresie: rozwoju i zarządzania gminami, ekonomii, handlu, nauki i technologii, sportu, turystyki, edukacji, ochrony zdrowia oraz kultury i sztuki.

Kapitał społeczny w Gminie Bralin jest zróżnicowany ponieważ zależy od aktywności i motywacji mieszkańców. Największym kapitałem społecznym charakteryzują się jednostki Bralin, Mnichowice, Chojęcin – Parcele, Chojęcin – Wieś, Nowa Wieś Książęca. Mieszkańcy tych jednostek chętnie i licznie uczestniczą w organizowanych wydarzeniach społeczno – kulturalnych oraz udzielają się w klubach i kołach zainteresowań, często też podejmują własne, oddolne inicjatywy. W pozostałych jednostkach kapitał społeczny jest na dość niskim poziomie. Aby zwiększyć jego rozwój Gmina powinna w pierwszej kolejności wyłonić silnych liderów lokalnych, którzy posiadaliby umiejętność motywowania i angażowania innych mieszkańców do podejmowania działań, a następnie podjąć się zwiększenia oferty społeczno – kulturalnej, z której mogliby korzystać wszyscy mieszkańcy danej jednostki.

3.2. SFERA GOSPODARCZA

Bezpośredni wpływ na sferę społeczną posiada gospodarka lokalna i przedsiębiorczość mieszkańców. W rok 2016 na terenie Gminy zarejestrowanych było 117 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, podczas gdy w powiecie wynik ten wyniósł 105 podmiotów na 1000 osób. Liczba osób prowadzących własną działalność gospodarczą w Gminie wynosi 96 na 1000 ludności, co jest wyższym

wskaźnikiem niż w powiecie kępińskim, gdzie wartość ta wynosi 81. Należy więc stwierdzić, że poziom przedsiębiorczości w Gminie Bralin jest bardzo wysoki.

W latach 2011 – 2016 odnotowano wzrost zarówno w liczbie podmiotów wpisanych do rejestru na 1000 osób (wzrost o 9 podmiotów, podczas, gdy w powiecie nastąpił wzrost o 8 nowych podmiotów), jak również liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 osób (wzrost o 5 osób, w powiecie o 3 osoby).

Tabela 16: Porównanie przedsiębiorczości dla gminy i powiatu

Lata	Gmina Bralin		Powiat kępiński	
	Podmioty wpisane do rejestru na 1000 osób	Liczba osób fizycznych prowadząca działalność na 1000 osób	Podmioty wpisane do rejestru na 1000 osób	Liczba osób fizycznych prowadząca działalność na 1000 osób
2011	108	91	97	78
2012	112	94	99	80
2013	113	95	100	80
2014	115	97	102	81
2015	117	97	103	81
2016	117	96	105	81

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W roku 2016 w Gminie Bralin zarejestrowanych było 387 podmiotów gospodarczych. W porównaniu do 2013 roku, liczba przedsiębiorstw działających na terenie Gminy zwiększyła się o 6%. W przeliczeniu na 100 mieszkańców Gminy przypada średnio 6,26 podmiotów gospodarczych. Wyższa wartość wskaźnika występuje tylko w jednostkach: Bralin strefa IV (16,06), Bralin strefa VII (7,33), Gola (7,49) i Chojęcin – Parcele (9,70). W pozostałych jednostkach wartość wskaźnika kształtuje się w przedziale od 0,83 (Weronikopole) do 5,90 (Mnichowice).

Tabela 17: Liczba zarejestrowanych na terenie Gminy Bralin podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Jednostka analityczna		Liczba ludności	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	
			Ogółem	Na 100 mieszkańców jednostki analitycznej
Bralin	Strefa II	271	10	3,69
	Strefa IV	654	105	16,06
	Strefa VI	1373	63	4,59
	Strefa VII	546	40	7,33
Czermin		198	9	4,55
Działosze		64	1	1,56

Gola	227	17	7,49
Chojęcin – Wieś	123	2	1,63
Chojęcin – Parcele	567	55	9,70
Mnichowice	288	17	5,90
Nosale	189	7	3,70
Nowa Wieś Książęca	732	28	3,83
Tabor Mały	218	5	2,29
Tabor Wielki	492	26	5,28
Weronikopole	241	2	0,83
GMINA	6183	387	6,26

Źródło: Urząd Gminy Bralin, 2016

Zdecydowanie największą liczbę podmiotów gospodarczych w 2016 r. stanowiły te z sektora prywatnego (98%), a ich liczba cały czas wzrastała (o 10 podmiotów w stosunku do 2015 r. oraz o 39 w stosunku do 2013 r.). Na terenie Gminy Bralin zarejestrowanych jest 12% wszystkich przedsiębiorstw prywatnych w powiecie kępińskim. Udział podmiotów z sektora publicznego w ogóle przedsiębiorstw w Gminie w 2016 r. wyniósł 1,54%. Ich liczba od 2013 r. pozostaje niezmienna.

W liczbie podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy przeważają mikroprzedsiębiorstwa, które zatrudniają poniżej 10 pracowników. Stanowiły one 93,42% wszystkich przedsiębiorstw i było ich o 0,10 pp. więcej niż w roku poprzednim. Kolejną grupę stanowią małe przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 pracowników. Ich liczba w latach 2013-2016 zwiększyła się o 6 podmiotów gospodarczych i stanowiły 5,74% wszystkich podmiotów gospodarczych. Zaledwie 6 podmiotów w Gminie Bralin określany jest mianem średniego przedsiębiorstwa, który zatrudnia od 50 do 249 pracowników. Ich liczba w całym analizowanym okresie nie uległa zmianie. Na terenie Gminy nie ma przedsiębiorstw dużych, których łączna liczba osób zatrudnionych wynosi ponad 250 pracowników.

Największa liczba podmiotów gospodarczych z sektora publicznego prowadzi działalność związaną z sekcją G, czyli handlem hurtowym i detalicznym (naprawa pojazdów samochodowych), gdzie jej udział procentowy w ogólnej liczbie przedsiębiorstw sektora prywatnego wynosi 34%. Kolejną, równie liczną branżą jest sekcja C (przetwórstwo przemysłowe), a jej udział procentowy w ogólnej liczbie przedsiębiorstw z sektora prywatnego wynosi 20%. Trzecią, najbardziej liczną sekcją w Gminie Bralin jest sekcja F (budownictwo), a jej udział procentowy w ogóle przedsiębiorstw sektora prywatnego wynosi 13%. W sekcji A (rolnictwo, leśnictwo,

łowiectwo, rybactwo) zatrudnionych jest jedynie 2% wszystkich podmiotów zatrudnionych na rynku w sektorze prywatnym.

Szczególną rolę w powiecie kępińskim odgrywa przemysł meblarski. Liczne i najczęściej niewielkie zakłady produkcyjne, a także rzemieślnicze sprawiają, że bezrobocie na terenie powiatu kępińskiego jest bardzo niskie. Największe przedsiębiorstwa w Gminie znajdują się w jednostkach Bralin, Nowa Wieś Książęca i Tabor Wielki. Mimo dużego zagęszczenia przedsiębiorstw oferujących wiele miejsc pracy przemysł meblarski to branża o bardzo niskich zarobkach. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie kępińskim wynosi 61,90% średniej krajowej. Powoduje to pojawienie się sprzecznego fenomenu – choć powiat kępiński według oficjalnych danych GUS jest jednym z najbiedniejszych w województwie wielkopolskim, jednocześnie charakteryzuje się najniższym poziomem bezrobocia w Wielkopolsce. Poprawieniu sytuacji na lokalnym rynku pracy, a przy tym zwiększeniu dochodów i poprawie jakości życia mieszkańców będzie sprzyjało zróżnicowanie struktury przedsiębiorstw i miejsc pracy. Korzystne będzie przyciągnięcie inwestorów ze specjalistycznych branż, a także stworzenie większej liczby miejsc pracy dla kobiet oraz osób niepełnosprawnych, np. telepracy. Wiele osób prowadzących gospodarstwa rolne ze względu na nieopłacalność rolnictwa z powodu słabych gleb zainteresowanych jest rozpoczęciem prowadzenia działalności agroturystycznej.

3.3. SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

3.3.1. STRUKTURA PRZESTRZENNA GMINY BRALIN

Powierzchnia Gminy wynosi ok. 85,16 km². W jej granicach znajduje się 12 sołectw, w tym: Bralin, Czermin, Działosze, Gola, Chojęcin Wieś, Chojęcin – Parcele, Mnichowice, Nosale, Nowa Wieś Książęca, Tabor Mały, Tabor Wielki i Weronikopole. Największą miejscowością w Gminie a zarazem siedzibą władz gminnych jest Bralin, liczący 2844 mieszkańców (stan na 31.12.2016 r.).

Duża powierzchnia użytków rolnych (72% ogólnej powierzchni) nadaje Gminie Bralin typowo rolniczy charakter. Na jej terenie znajduje się 689 gospodarstw rolnych, a największy udział wśród nich posiadają gospodarstwa bardzo małe

o powierzchni do 1 ha (średnio 0,4 ha), produkujących na własny użytek. Gospodarstw dużych, powyżej 15 ha jest w Gminie jedynie 89.

Średnia wielkość gospodarstw rolnych wynosiła w 2016 r. 7,67 ha, jednak pracownicy Urzędu Gminy od kilku lat zauważają tendencję zwiększania arealów gospodarstw oraz ich specjalizacji w określonym kierunku (głównie produkcji mleka i trzody chlewnej).

Walory krajobrazowe terenów Gminy wraz z otoczeniem kompleksów leśnych są bardzo zróżnicowane. Oprócz lasów, w Gminie znajdują się liczne zbiorniki wodne (stawy) i ciek wodny. Pofałdowania terenu dodają malowniczości lokalnemu krajobrazowi, stanowiąc ważny atut w rozwoju turystyki. Łączna powierzchnia zalesienia i zadrzewienia wynosi 1556 hektarów, co stanowi 18,27% całkowitej powierzchni Gminy. Władze gminne realizują program zalesienia najmniej dobrych jakościowo gleb oraz uzupełnienia istniejącej roślinności przez dodatkowe nasadzenia w parkach, cmentarzach czy drogach.

Funkcję lokalnego ośrodka usługowego pełni miejscowość Bralin. Zlokalizowane są tam usługi podstawowe I stopnia, natomiast ośrodkiem usługowym II stopnia pozostaje miasto Kępno. Pracownicy Urzędu Gminy Bralin analizując rozwój przestrzenny poszczególnych miejscowości uznali, że szczególnie rozwinęły się wsie zlokalizowane wzdłuż byłej drogi krajowej nr 8 relacji Wrocław – Warszawa: w miejscowościach Gola, Tabor Wielki, Chojeńcin – Parcele, Chojeńcin – Szum doszło do zmiany dominującej niegdyś funkcji rolniczej na rolniczo – produkcyjno – usługową.

Zagospodarowanie przestrzenne Gminy Bralin jest zróżnicowane. Na obszarze miejscowości Bralin, w jej centralnej części dominuje małomiasteczkowa zabudowa z okresu przedwojennego, poza centrum występuje zabudowa zrealizowana w latach późniejszych. W krajobrazie wsi występuje zarówno przedwojenna zabudowa zagrodowa, jak i współczesna zabudowa mieszkaniowa (głównie jednorodzinna). Wszystkie miejscowości w Gminie posiadają sieć wodociągową oraz są zelektryfikowane, sukcesywnie następuje rozwój sieci kanalizacyjnej.

W zakresie ładu urbanistyczno – architektonicznego Gmina zachowała czytelność kompozycji. W odniesieniu do gabarytów obiektów, ich kształtu oraz wielkości w części historycznej wszystkich miejscowości udało się zachować charakter miejsca. Poza zwartą zabudową wsi architektura kształtowana jest dość

swobodnie, często przyjmuje formy niedostosowane do zabudowy wiejskiej. Ład przestrzenny zakłada także zabudowa wielorodzinna zlokalizowana przy byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych w miejscowości Nosale. Widoczne jest również wyraźne strefowanie funkcji. Wzdłuż byłej drogi krajowej nr 8 Wrocław – Warszawa rozwijają się usługi i produkcja, podczas gdy północne tereny Gminy, z dużym udziałem lasów, podporządkowane są funkcji rekreacyjnej, a południowe – o korzystnej i przeciętnej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej - funkcji rolniczej. W tak wyznaczonych umownie strefach rozwijają się z różnym nasyceniem obiekty usługowe.

3.3.2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Istotną cechą samorządu gminy jest zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności, ponieważ to samorząd gminny odpowiada za wszystkie sprawy publiczne dotyczące życia mieszkańców w obrębie jednostki terytorialnej. Oprócz rozwiązywania problemów pojawiających się w sferze społecznej i na rynku pracy Gmina musi zapewnić łatwy dostęp do obiektów infrastruktury społecznej¹⁰. W Gminie Bralin ich największa liczba zlokalizowana jest w miejscowości Bralin w strefie IV. W większości pozostałych jednostek znajdują się jedynie Domy Ludowe i/lub boiska sportowe. W obrębie jednostek Bralin strefa II, Bralin strefa VII oraz Chojęcin – Wieś nie zlokalizowano żadnych obiektów infrastruktury społecznej.

Tabela 18: Liczba obiektów infrastruktury społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Jednostka analityczna		Liczba ludności	Liczba obiektów infrastruktury społecznej		Nazwa obiektu infrastruktury społecznej
			Ogółem	Na 100 mieszkańców	
Bralin	Strefa II	271	0	0,00	-
	Strefa IV	654	5	0,76	- Urząd Gminy wraz z Biblioteką Publiczną - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Szkoła Podstawowa - Świetlica Profilaktyczno-Terapeutyczna "Tęcza" - Zakład Podstawowej Opieki

¹⁰ Infrastruktura społeczna to „(...) zespół instytucji i usług zaspokajających w zorganizowany sposób ludzkie potrzeby w dziedzinie prawa, bezpieczeństwa, kształcenia, oświaty, kultury, opieki społecznej, służby zdrowia i budownictwa mieszkaniowego. Wyróżnia się tu szkoły, szpitale, sądy, więzienia, instytucje administracji państwowej (...)” – Witkowski K., Starościc D., 2008: „System infrastruktury społecznej w gminie”, PWSZ IPIA Studia Lubuskie, tom IV, s. 180, Sulechów.

					Zdrowotnej MEDICA
	Strefa VI	1373	1	0,07	- Przedszkole Samorządowe „Polskie Kwiaty”
	Strefa VII	546	0	0,00	-
	Czermin	198	1	0,51	- Dom Ludowy
	Działosze	64	1	1,56	- Dom Ludowy
	Gola	227	1	0,88	- Dom Ludowy - boisko sportowe
	Chojęcin – Wieś	123	0	0,00	-
	Chojęcin – Parcele	567	1	0,18	- Dom Ludowy
	Mnichowice	288	2	0,69	- Dom Ludowy - boisko sportowe
	Nosale	189	1	0,53	- boisko sportowe
	Nowa Wieś Książęca	732	2	0,41	- Zespół Szkół - Dom Ludowy - boisko sportowe
	Tabor Mały	218	2	0,92	- Dom Ludowy - boisko sportowe
	Tabor Wielki	492	2	0,41	- Dom Ludowy - boisko sportowe
	Weronikopole	241	1	0,41	- Dom Ludowy
	GMINA	6183	22	0,36	

Źródło: Urząd Gminy Bralin, 2016

Obiekty infrastruktury społecznej częściowo wymagają remontu i modernizacji.

W latach 2011 – 2016 wykonano następujące działania:

- Remont Świetlicy Profilaktyczno - Terapeutycznej „Tęcza”,
- Przebudowa gminnego boiska sportowego w Bralinie,
- Remont dachu budynku Zespołu Szkół w Nowej Wsi Książęcej,
- Remont 7 Domów Ludowych w: Czerminie, Goli, Mnichowicach, Taborze Małym, Taborze Wielkim, Chojęcinie, Nowej Wsi Książęcej.

Pozostałe obiekty, zwłaszcza boiska sportowe są w bardzo złym stanie technicznym i wymagają podjęcia natychmiastowych działań remontowo – modernizacyjnych.

3.3.3. PRZESTRZEŃ PUBLICZNA

Dla mieszkańców jednostek terytorialnych równie ważne jak dostępność do obiektów infrastruktury społecznej jest możliwość przebywania w atrakcyjnych przestrzeniach publicznych spełniających ich potrzeby i zapewniających poczucie bezpieczeństwa. Aby przestrzeń dobrze służyła rozwojowi lokalnej społeczności musi być przyjazna wszystkim, czyli dostępna dla każdego, bez względu na jego

sprawność ruchową lub poznawczą. Taka przestrzeń jest konieczna do zapewnienia pełnej integracji pomiędzy jej użytkownikami, aby służyć zacieśnianiu więzi międzyludzkich i rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego ¹¹. Na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych w czasie opracowywania diagnozy zapytano respondentów m.in. o jakość i estetykę przestrzeni publicznych. Większość ankietowanych stwierdziła, że są one na dobrym lub przeciętnym poziomie. W najgorszym stanie jest centrum wsi w miejscowości Bralin, z zabytkową zabudową. Ze względu na brak środków finansowych na kosztowną renowację obiektów ulegają one stopniowej degradacji, obniżając tym samym jakość przestrzeni. Zły stan obiektów jest pogarszany przez zanieczyszczenia komunikacyjne – przez centrum przebiega ul. Wrocławska, dawna droga krajowa nr 8, która jest intensywnie użytkowana przez komunikację samochodową.

Kolejnym elementem istotnym dla mieszkańców Gminy jest dostęp do wysokiej jakości terenów publicznych. Na potrzeby Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Bralin przy określeniu liczebności terenów publicznych ograniczono definicję miejsca publicznego do placów, skwerów, rynków oraz parków. Wyróżnionych w ten sposób miejsc na terenie całej Gminy jest 12 – występują we wszystkich jednostkach analitycznych oprócz Bralina strefy II i VII oraz Chojęcina – Wsi. W przeliczeniu na 100 mieszkańców Gminy przypada średnio 0,19 terenów publicznych – wskaźnik ten (pomijając obszary, na których nie występują tereny publiczne) osiągnął niższe wartości w jednostkach wyróżnionych w sołectwie Bralin (strefa IV – 0,15, strefa VI – 0,07) oraz w Chojęcinie – Parcelach (0,18) i Nowej Wsi Książęcej (0,14).

Tabela 19: Liczba terenów publicznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Jednostka analityczna		Liczba ludności	Liczba terenów publicznych	
			Ogółem	Na 100 mieszkańców
Bralin	Strefa II	271	0	0,00
	Strefa IV	654	1	0,15
	Strefa VI	1373	1	0,07
	Strefa VII	546	0	0,00
Czermin		198	1	0,51
Działosze		64	1	1,56
Gola		227	1	0,44

¹¹ Wysocki M., 2009: „Dostępna przestrzeń publiczna”, Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, Kraków.

Chojęcin – Wieś	123	0	0,00
Chojęcin – Parcele	567	1	0,18
Mnichowice	288	1	0,35
Nosale	189	1	0,53
Nowa Wieś Książęca	732	1	0,14
Tabor Mały	218	1	0,46
Tabor Wielki	492	1	0,20
Weronikopole	241	1	0,41
GMINA	6183	12	0,19

Źródło: Urząd Gminy Bralin, 2016

Istniejące w Gminie Bralin tereny publiczne nie spełniają podstawowych potrzeb mieszkańców dotyczących ich zagospodarowania i estetyki, ograniczając tym samym możliwości i chęć społeczeństwa do spędzania w nich czasu wolnego. Podstawowymi działaniami pozwalającymi na zwiększenie ich atrakcyjności powinno być w pierwszej kolejności ich uporządkowanie, a następnie doposażenie w odpowiednie elementy rekreacyjno – sportowe.

3.3.4. DZIEDZICTWO KULTUROWE I TURYSTYKA

Gmina Bralin ze względu na walory kulturowe i przyrodnicze jest atrakcyjna turystycznie. Na jej obszarze znajdują się obiekty podlegające bezwarunkowej ochronie, zarówno pod względem zabytkowym jak i przyrodniczym. Opieką ze strony wojewódzkiego konserwatora zabytków podlegają trzy parki podworskie oraz aleja kasztanowa, które położone są w:

- Mielęcinie – park dworski z II połowy XIX wieku oraz aleja kasztanowa z początku XX wieku,
- Nosalach – park dworski z XIX wieku,
- Nowej Wsi Książęcej – park dworski.

Najważniejszym zabytkiem Gminy Bralin, który jest jednocześnie arcydziełem sakralnej architektury drewnianej w Wielkopolsce, jest kościół „Na Półku”.

Tabela 20: Liczba obiektów nieruchomych ujętych w gminnej ewidencji zabytków w poszczególnych jednostkach analitycznych

Miejscowość	Liczba zabytków
Bralin	82
Chojęcin	3
Chojęcin- Parcele	6
Czermin	6
Działosze	2
Gola	4
Mnichowice	27
Nosale	16
Nowa Wieś Książęca	33
Tabor Mały	1
Tabor Wielki	9
Weronikopole	17
Razem	206

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały VI/27/2015 Rady Gminy Bralin

Wszystkie wyżej wymienione obiekty są w większości bardzo dobrze utrzymane i atrakcyjne dla odwiedzających, o czym świadczą liczne wyróżnienia, kilka zabytków jednak wymaga prac renowacyjnych i konserwatorskich, np. kościół ewangelicki wraz z „Pastorówka” w centrum Bralina. Szacuje się, że liczba osób, która odwiedza zabytki w Gminie w ciągu roku sięga 30 tysięcy.

Dzięki wysokim walorom krajobrazowym, licznym polom i lasom oraz nieskażonemu środowisku Gmina Bralin posiada warunki do rozwoju turystyki pieszo – rowerowej (przez teren jednostki przebiega niebieski szlak pieszy, Wielofunkcyjna Ścieżka Turystyczna „Smocza Kraina” oraz zielony szlak rowerowy „Transwielkopolska Trasa Rowerowa”) i działalności agroturystycznej.

Turystyka nie może się jednak rozwijać z powodu braku podstawowej bazy turystycznej: miejsc noclegowych, sanitarnych i rozrywkowych które zwiększyłyby atrakcyjność Gminy. Dlatego jeśli Gmina chciałaby się rozwijać w tym kierunku należałoby w pierwszej kolejności stworzyć zaplecze w postaci: hoteli, schronisk czy kempingów. Konieczne do rozwoju turystyki jest również przekształcanie i uzupełnianie niektórych gospodarstw zagrodowych o dodatkową funkcję obsługi turystycznej (letniskowej) tzw. gospodarstwa agroturystyczne, które są szansą dla poszczególnych mieszkańców na zwiększenie dochodów budżetów domowych.

3.3.5. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

3.3.5.1. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Kręgosłupem komunikacyjnym Gminy Bralin jest droga ekspresowa S8 relacji Wrocław-Warszawa z węzłem w Bralinie. Jest ona najważniejszą drogą w jednostce, o największej przepustowości. Na pozostałą sieć komunikacyjną składają się:

- Droga wojewódzka - od 2 września 2015 roku jest to była droga krajowa nr 8, której 9,15 kilometrowy odcinek przebiega przez gminę,
- Drogi powiatowe (zajmujące łącznie 33,30 km),

Tabela 21: Drogi powiatowe w Gminie Bralin.

Nr drogi	Długość [km]	Relacja drogi
5600P	2,830	Kępno – Marcinki
5681P	5,745	Stradomia Wierzchnia – Grębanin
5680P	5,655	Domasłów – Mroczeń
5682P	8,835	Bralin – Darnowiec
5678P	3,011	Bralin – Korzeń
5601P	7,228	Bralin – Marcinki

Źródło: Urząd Gminy Bralin, 2016

- Drogi gminne

Sieć dróg gminnych zapewnia dostęp komunikacyjny do wszystkich miejscowości na terenie Gminy Bralin. Łączna długość odcinków utwardzonych

Źródło: <http://www.bralin.e-mapa.net/>

43

3.3.5.2. INFRASTRUKTURA KOLEJOWA

Przez teren Gminy przebiega jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa nr 181 o znaczeniu lokalnym, relacji Oleśnica – Syców - Kępno – Herby Nowe. Obecnie odcinek przebiegający przez teren Gminy jest zamknięty dla ruchu pasażerskiego. Od 2017 roku linia wznowiła swoje działanie, ale wyłącznie dla ruchu towarowego. Linia przebiega przez miejscowość Bralin, w kierunku wschód - zachód, na odcinku około 8,0km.

3.4. SFERA TECHNICZNA

3.4.1.ZASOBY MIESZKANIOWE

Na obszarze Gminy znajdują się 1463 nieruchomości, a łączna ilość mieszkań wynosi 1627. W jednostce zabudowę mieszkaniową tworzą głównie budynki mieszkaniowe jednorodzinne. Powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w Gminie jest wyższa o 10,63 m² w stosunku do średniej wartości w powiecie. Powierzchnia mieszkaniowa przypadająca na 1 osobę jest wyższa w Gminie o 0.3 m² w porównaniu do powiatu.

Tabela 22: Zasoby mieszkaniowe w gminie Bralin w porównaniu do powiatu, podregionu i województwa

Wyszczególnienie	Powiat Kępiński	Gmina Bralin
Budynki	11529	1463
Mieszkania	16631	1627
Powierzchnia użytkowa mieszkań	1560133	169917
Przeciętna powierzchnia mieszkaniowa	93,81	104,44
Przeciętna powierzchnia mieszkania na 1 osobę	28	28,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.4.2. SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA I TELEKOMUNIKACYJNA

Przez Gminę przebiega sieć elektroenergetyczna średniego napięcia o mocy 20 kV oraz linia napowietrzna 110 kVw kierunku Syców - Kępno.

Wraz z ciągłym wzrostem technologii mobilnych, Gmina musi stale poszerzać liczbę stacji bazowych telefonii komórkowej. Obecnie na terenie Gminy Bralin znajdują się 4 nadajniki w miejscowościach: Gola-Brzezcie oraz trzy w miejscowości Bralin.

3.4.3. SIEĆ GAZOWA

Przez wschodnią część Gminy Bralin przebiegają dwa gazociągi magistralne. Ciśnienie DN wynosi w nich 500mm 6,3 MPa Odolanów oraz w odgałęzieniu DN 50mm 6,3 MPa do Kępna. Łączny metraż aktywnej sieci rozdzielczej na obszarze gminy wynosi 11,64 km.

W niewielkim stopniu gaz dostarczany jest bezpośrednio z instalacji gazowniczej. Dostęp do tej usługi pochodzi z terenu Kępna i mają do niego dostęp jedynie mieszkańcy ul. Wrocławskiej w ośrodku Bralin oraz miejscowości Chojęcin-Szum, w którym zlokalizowanych jest 8 przyłączy gazu.

3.4.4. SIEĆ WODOCIĄGOWA

Według danych GUS do sieci wodociągowej podłączeni są niemalże wszyscy mieszkańcy Gminy Bralin, tj. 5936 osób (99,6 %), natomiast łączna długość sieci wynosi 81,7 km. Najwięcej osób korzystających z wodociągów mieszka w miejscowości Bralin oraz Nowa Wieś Książęca, natomiast najmniej w Weronikopolu, gdzie dostęp do wodociągu ma 96% mieszkańców.

Tabela 23: Udział mieszkańców korzystających z wodociągów w poszczególnych jednostkach analitycznych

Jednostka analityczna	Udział mieszkańców korzystających z wodociągów
Bralin	99,9%
Nowa Wieś Książęca	99,9%
Chojęcin - Parcele	99,5%
Tabor Wielki	99,5%
Mnichowice	99,5%

Weronikopole	96,0%
Gola	99,5%
Tabor Mały	99,5%
Czermin	99,5%
Nosale	99,5%
Chojęcin	99,5%
Działosze	99,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin, 2016

Stan techniczny sieci wodociągowych na obszarze Gminy jest dobry, w większości wykonany z rur PVC. W miejscowościach Nowa Wieś Książęca i Mnichowice ok. 20% rur to kolektory azbestowe.

3.4.5. SIEĆ KANALIZACYJNA

W 2015 roku długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 40 km. Liczba osób korzystająca z czynnej sieci kanalizacyjnej wyniosła 57,72%, tj. o 1 punkt procentowy więcej niż w roku poprzednim. Zaledwie kilka miejscowości w Gminie ma dostęp do kanalizacji, a są to: Bralin, Nowa Wieś Książęca, Chojęcin – Parcele, Mnichowice oraz Chojęcin. Pozostałe miejscowości mają zerowy wskaźnik skanalizowania, co stwarza duże zagrożenie dla środowiska.

Tabela 24: Udział mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej w poszczególnych jednostkach analitycznych

Jednostka analityczna	Udział mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej
Bralin	95%
Nowa Wieś Książęca	80%
Chojęcin -Parcele	8,9%
Tabor Wielki	0,0%
Mnichowice	17,4%
Weronikopole	0,0%
Gola	0,0%
Tabor Mały	0,0%
Czermin	0,0%
Nosale	0,0%
Chojęcin	97%
Działosze	0,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie gminy Bralin

Nieczystości płynne trafiają do oczyszczalni ścieków w Kępnie. W 2013 roku uruchomiono rurociąg tłoczny, którym ścieki z Gminy Bralin są transportowane do oczyszczalni ścieków w Kępnie. Wraz z uruchomieniem nowej, zamknięto dotychczasową oczyszczalnię kontenerową w Bralinie.

Obecnie gospodarka wodno-ściekowa w Gminie Bralin skupia się na trzech rozwiązaniach:

- Systemie kanalizacji zbiorczej połączonym z oczyszczalnią ścieków,
- Zbiornikach bezodpływowych (szamba),
- Oczyszczalniach przydomowych.

Pozostałe miejscowości odprowadzają nieczystości płynne do własnych zbiorników bezodpływowych, tzw. szamb. Stan tych zbiorników oraz prawidłowość ich opróżniania nie jest kontrolowana przez Gminę, co zwiększa zagrożenie ich nieprawidłowego odprowadzania do cieków wodnych i na pola. Największa liczba zbiorników bezodpływowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców występuje w jednostkach Czermin (25,25), Działosze (21,88), Gola (24,23), Chojęcin – Parcele (23,46), Mnichowice (24,31), Nosale (22,75), Tabor Wielki (25,41), Weronikopole (26,97) oraz Tabor Mały (16,06).

Tabela 25: Liczba zbiorników bezodpływowych na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Jednostka analityczna		Liczba ludności	Liczba zbiorników bezodpływowych	
			Ogółem	Na 100 mieszkańców
Bralin	Strefa II	271	14	5,17
	Strefa IV	654	11	1,68
	Strefa VI	1373	4	0,29
	Strefa VII	546	18	3,30
Czermin		198	50	25,25
Działosze		64	14	21,88
Gola		227	55	24,23
Chojęcin – Wieś		123	0	0,00
Chojęcin – Parcele		567	133	23,46
Mnichowice		288	70	24,31
Nosale		189	43	22,75
Nowa Wieś Książęca		732	40	5,46
Tabor Mały		218	35	16,06
Tabor Wielki		492	125	25,41
Weronikopole		241	65	26,97
GMINA		6183	677	10,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin, 2016

3.5. SFERA ŚRODOWISKOWA

3.5.1. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Część sołectw Czermin oraz Weronikopole ze względu na położenie pod Kobylą Górą i w otoczeniu Gór Kocich należy do Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”. Z pozostałych form ochrony przyrody na terenie Gminy występują jedynie pomniki przyrody. Aktualnie ochroną objętych jest 5 dębów szypułkowych „Dęby Bralińskie”, których wiek określa się na 600- 800 lat. Od 6 listopada 2015 roku pomnikiem przyrody jest także dąb szypułkowy o nazwie „Leszek”.

3.5.2. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

Na terenie Gminy Bralin nie były prowadzone osobne pomiary dotyczące stanu zanieczyszczenia powietrza.

Przeprowadzona przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu roczna ocena jakości powietrza w województwie Wielkopolskim wykazała, że w wyniku ocen za rok 2016 pod kątem stężeń: Pyłu PM 2,5, Pyłu PM 10, Benzo(a)Pirenu oraz Ozonu - zaliczono je do klasy C. Oznacza to, że w województwie odnotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu tych substancji, co wymaga konieczności wyznaczenia obszarów przekroczeń i opracowania programów ochrony powietrza. Należy zaznaczyć, że niektóre zanieczyszczenia występują jedynie sezonowo. Stężenie Pyłu PM 10 wykazuje wyraźną zmienność sezonową wyłącznie w okresie zimowym (grzewczym). Dlatego w celu ograniczania emisji szkodliwych, należy przeprowadzić szereg inwestycji związanych z wymianą starych i nieekologicznych systemów ogrzewania na nowoczesne kotły opalane gazem ziemnym bądź biomasą.

Pozostałe badane wskaźniki stężeń nie odnotowały przekroczeń stężeń i dostały klasę A. Nie powodują one żadnych zagrożeń dla zdrowia a ich występowanie jest znikome.

Tabela 26: Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa Sfery	Symbol klasy sfery dla poszczególnych substancji											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	Pył PM 2,5	Pył PM 10	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
sfera wielkopolska	A	A	A	A	C	C	C	A	A	A	A	C

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Wielkopolskim za rok 2016

3.5.3. ZASOBY GEOLOGICZNE

Na terenie Gminy Bralin znajdują się naturalne zasoby piasku i żwiru, które są wydobywane w kopalni zlokalizowanej w Chojećcinie oraz okresowo w kopalniach w Taborze Małym i Weronikopolu III. Zaniechano wydobywania z kopalni Weronikopole i Weronikopole II oraz kopalni położonych w Nowej Wsi Książęcej i Mielęcinie.

Obszary pokopalniane znajdujące się w tych miejscowościach wymagają rekultywacji.

3.5.4. WODY POWIERZCHNIOWE I GŁĘBINOWE

Gmina położona jest w zlewni rzeki Niesób, który stanowi lewy dopływ Prosnę. Źródłowy fragment rzeki określany jest przez ludność „Szumną wodą” i ma charakter rowu melioracyjnego. Rzeka ma ogromne znaczenie dla mieszkańców zamieszkujących ten region, ponieważ zbiera ona wodę z centralnej oraz północnej części Gminy Bralin i odprowadza je w kierunku wschodnim.

Kolejnym obszarem wodnym jest niewielka zlewnia położona w okolicach Czarnej Widawy – całkowita długość dopływu Widawy wynosi ok. 12,42 km. Rzeka ta zbiera wody z południowego oraz zachodniego skrawka Gminy i odprowadza je na południowo-zachodnią część jednostki terytorialnej.

Obszar analizowanej jednostki przecina dział wodny, który oddziela zlewnię Widawy od zlewni Warty. Wody te charakteryzuje deszczowy system zasilania oraz szybkie przejście od stanu nasilenia do minimalnego stanu, rozpoczynający się w czerwcu i utrzymujący się do końca roku hydrologicznego.

Według danych Polskiej Służby Hydrogeologicznej na obszarze Gminy Bralin nie ma terenów zagrożonych powodzią. Według „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin na lata 2017 – 2020” czynnikami, które wpływają na stan wód powierzchniowych w Gminie są warunki klimatyczne i zdolność samooczyszczania oraz zanieczyszczenia antropologiczne.

Znaczną część zanieczyszczeń trafiających do wód powierzchniowych w Gminie stanowią zanieczyszczenia obszarowe. Źródłem tych zanieczyszczeń są przede wszystkim:

- niedostateczna infrastruktura odprowadzająca ścieki bytowe, zwłaszcza w miejscowościach korzystających z wodociągów,

- rolnictwo, co wynika głównie z faktu stosowania nawozów sztucznych i naturalnych (np. gnojowica), a także środków ochrony roślin (obecnie w ilościach malejących),
- hodowla zwierząt poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich niewłaściwe, zbyt duże lub zbyt częste stosowanie na polach.

Do zanieczyszczeń punktowych, stwarzających bardzo poważne zagrożenie dla czystości wód powierzchniowych należą przede wszystkim:

- bezpośrednie zrzuty surowych ścieków bytowo – gospodarczych do cieków wodnych (na nieskanalizowanych obszarach),
- zrzuty niedostatecznie oczyszczonych ścieków (nieodpowiadających warunkom (pozwolenia wodnoprawnego).

Tabela 27: Charakterystyka JCWP na terenie Gminy Bralin

Nazwa JCWP	RZGW	Status JCWP	Typ JCW	Ocena stanu	Ocena zagrożenia niedociągnięcia celów RDW
Niesób do Dopływu z Krążkowych	RZGW Poznań	naturalna	Potoki strumienie będących pod wpływem procesów torfotwórczych	Dobry	zagrożona
Czarna Widawa	RZGW Wrocław	naturalna	Potok nizinny piaszczysty	zły	niezagrożona
Niesób do dopływu z Krążkowych do ujścia	RZGW Poznań	Silnie zmieniona	Potok nizinny piaszczysty	zły	zagrożona

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KZGW

Teren Gminy znajduje się w zasięgu występowania wód podziemnych w utworach trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Na terenie jednostki nie ma Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Zasoby wody pitnej znajdują się w północnej i południowej części Gminy. Z przeprowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu monitoringu stanu chemicznego w latach 2012 – 2014, stan chemiczny oraz ilościowy wód określono jako dobry.

3.5.5. GOSPODARKA ODPADAMI

W indywidualnych gospodarstwach domowych odpady stałe gromadzone są z wykorzystaniem pojemników 120 i 240 litrowych lub większych, w przypadku nieruchomości niezamieszkałych. Ponadto, odpady muszą być segregowane do odpowiednich worków o różnych kolorach.

Usuwanie odpadów stałych zajmuje się Przedsiębiorstwo Komunalno – Transportowe „Wencel” z Kępna.

3.5.6. ODPADY NIEBEZPIECZNE

Do odpadów niebezpiecznych występujących na terenie Gminy należą wyroby zawierające azbest. W 2009 r. na obszarze jednostki zinwentaryzowano 1 510 248 kg wyrobów zawierających azbest. 99,19% należało do osób fizycznych, natomiast 0,18% do osób prawnych. Do 2016 r. unieszkodliwiono łącznie 166 902 kg azbestu – 163 622 kg z obiektów należących do osób fizycznych oraz 3 280 kg z obiektów należących do osób prawnych. Do unieszkodliwienia pozostało 1 343 346 kg wyrobów azbestowych.

Największa liczba budynków pokrytych wyrobami azbestowymi w przeliczeniu na 100 gospodarstw domowych zlokalizowana jest w jednostkach Czermin (43,75), Chojęcin – Wieś (32,26), Nosale (31,91), Tabor Wielki (25,64), Bralin strefa II (14,81).

Tabela 28: Liczba budynków pokrytych wyrobami azbestowymi na 100 gospodarstw domowych w danej jednostce

Jednostka analityczna		Liczba gospodarstw domowych	Liczba budynków pokrytych wyrobami zawierającymi azbest	
			Ogółem	Na 100 gospodarstw domowych
Bralin	Strefa II	54	8	14,81
	Strefa IV	162	16	9,88
	Strefa VI	308	13	4,22
	Strefa VII	155	8	5,16
Czermin		48	21	43,75
Działosze		13	1	7,69
Gola		52	4	7,69
Chojęcin – Wieś		31	10	32,26
Chojęcin – Parcele		126	4	3,17
Mnichowice		70	2	2,86

Nosale	47	15	31,91
Nowa Wieś Książęca	170	5	2,94
Tabor Mały	44	2	4,55
Tabor Wielki	117	30	25,64
Weronikopole	58	5	8,62
GMINA	1455	144	9,90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin, 2016

3.6. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Podsumowania diagnozy dokonano w formie tabeli z wyszczególnieniem wszystkich zjawisk negatywnych zidentyfikowanych na terenie Gminy Bralin.

Tabela 29: Zestawienie zjawisk negatywnych występujących w poszczególnych sferach na terenie Gminy Bralin

Sfera	Problemy i zjawiska negatywne
Sfera społeczna	- starzenie się społeczeństwa - coraz większy udział osób korzystających z pomocy społecznej, zwłaszcza rodzin zmagających się z ciężką lub długotrwałą chorobą - duże ubóstwo mieszkańców wynikające z niskiej płacy - spadek wykrywalności przestępczości w porównaniu do lat poprzednich - akty wandalizmu, spożywanie alkoholu w miejscach publicznych - niski poziom wykształcenia mieszkańców - nieatrakcyjna oferta spędzania wolnego czasu przez osoby w każdym wieku
Sfera przestrzenno – funkcjonalna	- brak podstawowej bazy turystycznej - zły stan części dróg, wyposażenia w chodniki i ścieżki rowerowe - brak obiektów infrastruktury społecznej w niektórych miejscowościach - niska jakość i zagospodarowanie terenów i przestrzeni publicznych
Sfera techniczna	- nieuregulowana gospodarka wodno – ściekowa - część obszaru wodociągowego wykonany jest z kolektorów

	azbestowych
Sfera gospodarcza	- niska opłacalność produkcji rolnej spowodowana niską jakością gleb - monokultura gospodarcza
Sfera środowiskowa	- przekroczenie dopuszczalnych norm zanieczyszczenia powietrza - nieuregulowana gospodarka wodno – ściekowa - intensywna produkcja rolna prowadząca do upraszczania struktury agroekosystemów oraz stosowania dużej ilości nawozów mineralnych i wapniowych

Źródło: opracowanie własne

4. KONSULTACJE SPOŁECZNE

Konsultacje społeczne zostały zrealizowane zgodnie ze standardami Kanonu Lokalnych Konsultacji Społecznych, jako otwarty proces dialogu władz z mieszkańcami, mający na celu podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych. Każda grupa społeczna i interesariusze rewitalizacji miała szansę wziąć udział w pracy nad programem – Urząd Gminy udzielał informacji na ten temat na swojej stronie internetowej, w prasie lokalnej, na słupach ogłoszeniowych, poprzez ulotki oraz informowanie lokalnych liderów. Pierwsze spotkanie z interesariuszami procesu rewitalizacji odbyło się 25 września 2017 r. w siedzibie świetlicy socjoterapeutycznej „Tęcza” w Bralinie. W spotkaniu brało udział 10 osób – mieszkańcy miejscowości Bralin oraz przedstawiciele Urzędu Gminy. Niska frekwencja świadczy o dwóch rzeczach: po pierwsze, Gmina będzie musiała w przyszłości podjąć bardziej aktywne działania mające zmotywować różne grupy interesariuszy do udziału w konsultacjach lub też prowadzić je w innej formie; po drugie jest skutkiem braku zaangażowania społeczności lokalnej w działania mające się przyczynić do rozwoju ich jednostki. W trakcie spotkania przedstawiono Diagnozę do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Bralin na lata 2017 – 2023 oraz omówiono na czym polega rewitalizacja. Uczestnicy spotkania nie zgłosili żadnych uwag do zaprezentowanego im dokumentu. Następnie bardziej szczegółowo omówiono problemy występujące na terenie całej Gminy Bralin

i w poszczególnych jednostkach analitycznych. Uczestnicy konsultacji podkreślali konieczność rozszerzenia oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i seniorów oraz niską aktywność społeczną i brak zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne, przede wszystkim osób młodych. Według uczestników spotkania problemem jest również brak perspektyw, który niejako zmusza osoby młode do emigracji.

Na koniec spotkania uczestnicy konsultacji zaproponowali szereg projektów, które ich zdaniem przyczynią się do eliminacji zjawisk kryzysowych lub które pozwolą na podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Bralin. Zaproponowano m.in.:

- Stworzenie Centrum Integracji, w którym organizowane byłyby działania dla seniorów,
- Przeniesienie Biblioteki Publicznej z zaplecza siedziby Urzędu Gminy do nowego lokum,
- Zagospodarowanie przestrzeni w miejscowości Bralin pod siłownię zewnętrzną,
- Stworzenie ścieżki dydaktycznej,
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznych pod sport i rekreację oraz remont Domów Ludowych w miejscowościach: Czermin, Tabor Mały, Mielęcín, Gola, Tabor Wielki,
- Termomodernizacja siedziby Urzędu Gminy Bralin,
- Dokończenie przekształcania „Pastorówki” na siedzibę GOPS.

Część z powyższych pomysłów została uwzględniona w projektach rewitalizacyjnych, a dokładniej: Stworzenie Centrum Integracji, przeniesienie Biblioteki Publicznej, budowa siłowni zewnętrznej, zagospodarowanie przestrzeni publicznych pod sport i rekreację w jednostkach Czermin oraz Weronikopole oraz dokończenie remontu Domu Ludowego w miejscowości Mielęcín, dokończenie przekształcania „Pastorówki” na siedzibę GOPS.

5. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Aby obiektywnie porównać jednostki analityczne podlegające diagnozie, a tym samym precyzyjnie i jednoznacznie wskazać obszary wymagające interwencji zastosowano wskaźnik Perkala. Jest to jedna z metod porządkowania liniowego charakteryzująca się układaniem obiektów w kolejności, co pozwala porównywać badane obiekty i hierarchizować je względem siebie¹². Wcześniej jednak konieczna była standaryzacja zmiennych, aby doprowadzić do eliminacji jednostek miary i wyrównania wartości zmiennych. Standaryzacja zmiennych została dokonana zgodnie ze wzorami:

$$Z_{ik} = \frac{X_{ik} - \bar{X}_k}{S_k} \text{ dla stymulant}^{13}$$
$$Z_{ik} = - \frac{X_{ik} - \bar{X}_k}{S_k} \text{ dla destymulant}^{14}$$

Gdzie:

Z_{ik} – standaryzowana wartość k-tej zmiennej w i-tej jednostce,

X_{ik} - wartość cechy k w badanej jednostce przestrzennej i,

$\bar{X}_k$ – średnia arytmetyczna k-tej zmiennej,

S_k – odchylenie standardowe populacji k-tej zmiennej.

W ten sposób uzyskane zestandaryzowane zmienne tworzą macierz zmiennych opisujących wszystkie 15 jednostek analitycznych. Kolejnym krokiem było obliczenie wskaźnika Perkala według wzoru:

$$WP = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n y'_{ij}$$

Gdzie:

WP – wskaźnik Perkala,

n – ilość obiektów,

y'_{ij} – standaryzowana wartość j-tej cechy w i-tym obiekcie, po zmianie destymulant na stymulanty.

¹² Parysek, J. J., Wojtasiewicz L., 1979. Metody analizy regionalnej i metody planowania regionalnego, Studia KPZK PAN, t. 69, Państwowe Wydawn. Nauk.

¹³ Stymulanty to zmienne, których **rosnące** wartości są oceniane pozytywnie z punktu widzenia danego zjawiska.

¹⁴ Destymulanty to zmienne, których **malejące** wartości są oceniane pozytywnie z punktu widzenia danego zjawiska.

Na podstawie uzyskanych wartości syntetycznego miernika Perkala przeprowadzono klasyfikację jednostek analitycznych w Gminie Bralin ze względu na poziom rozwoju społeczno - gospodarczego. Podstawą uzyskania klasy są przedziały, jakie przyjmuje wskaźnik w oparciu o średnią arytmetyczną i odchylenie standardowe. Klasy badanych obiektów uzyskuje się, wykorzystując następujący schemat¹⁵:

Klasa	Przedział	Poziom rozwoju
I	$WP > \sum \bar{X} + \frac{s}{2}$	bardzo dobry
II	$\sum \bar{X} + \frac{s}{2} > WP > \sum \bar{X} - \frac{s}{2}$	przeciętny
III	$WP < \sum \bar{X} - \frac{s}{2}$	niedostateczny

Zgodnie z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020” obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, który jest spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk **społecznych**, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w **co najmniej jednej** dodatkowej sferze. Na tej podstawie w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Bralin w pierwszej kolejności dokonano analizy wskaźnikowej sfery społecznej metodą Perkala, a po uzyskaniu wyników przydzielono jednostki analityczne do jednej z powyższych trzech klas. W ten sam sposób postąpiono w przypadku analizy ilościowej w pozostałych analizowanych sferach.

Kolorem zielonym znaczone obszary, dla których wskaźnik przyjął wartość większą niż wartość sumy średniej arytmetycznej i połowy odchylenia standardowego (poziom rozwoju jednostki bardzo dobry). Kolorem żółtym oznaczono jednostki analityczne, dla których wskaźnik przyjął wartość w przedziale pomiędzy sumą średniej arytmetycznej i połowy odchylenia standardowego oraz różnicą średniej arytmetycznej i połowy odchylenia standardowego (poziom rozwoju jednostki przeciętny). Wartości, dla których wskaźnik Perkala jest mniejszy od wartości różnicy średniej i połowy odchylenia standardowego oznaczono kolorem czerwonym (poziom rozwoju jednostki niedostateczny).

¹⁵ Pluta W., 1986. Wielowymiarowa analiza porównawcza w modelowaniu ekonometrycznym, PWN, Warszawa.

5.1. SFERA SPOŁECZNA

Tabela 30: Analiza natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Jednostka analityczna		Liczba ludności	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej			Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa			Liczba gospodarstw domowych otrzymujących zasiłki			Liczba rodzin z założoną Niebieską Kartą			Liczba organizacji pozarządowych			Wskaźnik Perkala
				Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 gospodarstw domowych	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Liczba organizacji pozarządowych	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	
Bralin	Strefa II	271	54	6	2,2140	1,0035	1	0,3690	1,1142	3	5,5556	0,5863	2	0,7380	-2,4016	0	0,0000	-0,9547	-0,1305
	Strefa IV	654	162	21	3,2110	0,7007	5	0,7645	0,9310	10	6,1728	0,4908	0	0,0000	0,7094	4	0,6116	1,2805	0,8225
	Strefa VI	1373	308	129	9,3955	-1,1771	39	2,8405	-0,0304	37	12,0130	-0,4128	1	0,0728	0,4024	3	0,2185	-0,1562	-0,2748
	Strefa VII	546	155	20	3,6630	0,5635	8	1,4652	0,6065	9	5,8065	0,5475	2	0,3663	-0,8347	1	0,1832	-0,2854	0,1195
Czermin		198	48	21	10,6061	-1,5447	18	9,0909	-2,9251	14	29,1667	-3,0668	1	0,5051	-1,4196	2	1,0101	2,7367	-1,2439
Działosze		64	13	3	4,6875	0,2524	1	1,5625	0,5615	1	7,6923	0,2557	0	0,0000	0,7094	0	0,0000	-0,9547	0,1649
Gola		227	52	7	3,0837	0,7394	4	1,7621	0,4690	7	13,4615	-0,6369	0	0,0000	0,7094	1	0,4405	0,6552	0,3872
Chojęcin – Wieś		123	31	5	4,0650	0,4414	2	1,6260	0,5321	4	12,9032	-0,5506	0	0,0000	0,7094	0	0,0000	-0,9547	0,0355
Chojęcin – Parcele		567	126	41	7,2310	-0,5199	29	5,1146	-1,0836	1	0,7937	1,3230	1	0,1764	-0,0341	2	0,3527	0,3343	0,0040
Mnichowice		288	70	17	5,9028	-0,1166	9	3,1250	-0,1622	5	7,1429	0,3407		0,0000	0,7094	1	0,3472	0,3142	0,2171
Nosale		189	47	6	3,1746	0,7118	2	1,0582	0,7950	4	8,5106	0,1291	1	0,5291	-1,5210	0	0,0000	-0,9547	-0,1680
Nowa Wieś Książęca		732	170	23	3,1421	0,7217	17	2,3224	0,2095	5	2,9412	0,9908	1	0,1366	0,1335	1	0,1366	-0,4555	0,3200
Tabor Mały		218	44	11	5,0459	0,1436	9	4,1284	-0,6269	4	9,0909	0,0393	0	0,0000	0,7094	0	0,0000	-0,9547	-0,1379
Tabor Wielki		492	117	16	3,2520	0,6883	9	1,8293	0,4379	6	5,1282	0,6524	0	0,0000	0,7094	1	0,2033	-0,2119	0,4552
Weronikopole		241	58	34	14,1079	-2,6080	11	4,5643	-0,8287	8	13,7931	-0,6882	0	0,0000	0,7094	1	0,4149	0,5617	-0,5708

GMINA	6183	1455	360	5,8224	-0,0922	164	2,6524	0,0567	118	8,1100	0,1911	9	0,1456	0,0958	17	0,2749	0,0501	0,0603
Średnia				5,5188			2,7749			9,3448			0,1683			0,2612		0,0000
Odchylenie standardowe				3,2933			2,1592			6,4633			0,2372			0,2736		0,4647

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin, 2016

5.2. SFERA GOSPODARCZA

Tabela 31: Analiza natężenie zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

Jednostka analityczna		Liczba ludności	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych			Wskaźnik Perkala
			Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	
Bralin	Strefa II	271	10	3,69	-0,4120	-0,4120
	Strefa IV	654	105	16,06	2,8999	2,8999
	Strefa VI	1373	63	4,59	-0,1713	-0,1713
	Strefa VII	546	40	7,33	0,5619	0,5619
Czermin		198	9	4,55	-0,1829	-0,1829
Działosze		64	1	1,56	-0,9818	-0,9818
Gola		227	17	7,49	0,6055	0,6055
Chojęcin – Wieś		123	2	1,63	-0,9648	-0,9648
Chojęcin – Parcele		567	55	9,70	1,1978	1,1978
Mnichowice		288	17	5,90	0,1807	0,1807
Nosale		189	7	3,70	-0,4083	-0,4083
Nowa Wieś Książęca		732	28	3,83	-0,3758	-0,3758

Tabor Mały	218	5	2,29	-0,7860	-0,7860
Tabor Wielki	492	26	5,28	0,0151	0,0151
Weronikopole	241	2	0,83	-1,1780	-1,1780
GMINA	6183	387	6,26	0,2761	0,2761
Średnia			5,2282		0,0000
Odchylenie standardowe			3,7336		1,0000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin, 2016

5.3. SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

Tabela 32: Analiza natężenia zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno - funkcjonalnej

Jednostka analityczna		Liczba ludności	Liczba obiektów infrastruktury społecznej			Liczba terenów publicznych			Wskaźnik Perkala
			Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	
Bralin	Strefa II	271	0	0,0000	-1,1708	0	0,0000	-0,8853	-1,0280
	Strefa IV	654	5	0,7645	0,6598	1	0,1529	-0,4792	0,0903
	Strefa VI	1373	1	0,0728	-0,9964	1	0,0728	-0,6918	-0,8441
	Strefa VII	546	0	0,0000	-1,1708	0	0,0000	-0,8853	-1,0280
Czermin		198	1	0,5051	0,0385	1	0,5051	0,4560	0,2473
Działosze		64	1	1,5625	2,5704	1	1,5625	3,2644	2,9174
Gola		227	2	0,8811	0,9388	1	0,4405	0,2847	0,6117
Chojęcin – Wieś		123	0	0,0000	-1,1708	0	0,0000	-0,8853	-1,0280
Chojęcin – Parcele		567	1	0,1764	-0,7485	1	0,1764	-0,4169	-0,5827

Mnichowice	288	2	0,6944	0,4920	1	0,3472	0,0369	0,2644
Nosale	189	1	0,5291	0,0961	1	0,5291	0,5199	0,3080
Nowa Wieś Książęca	732	3	0,4098	-0,1895	1	0,1366	-0,5224	-0,3560
Tabor Mały	218	2	0,9174	1,0259	1	0,4587	0,3330	0,6794
Tabor Wielki	492	2	0,4065	-0,1975	1	0,2033	-0,3455	-0,2715
Weronikopole	241	1	0,4149	-0,1773	1	0,4149	0,2167	0,0197
GMINA	6183	22	0,3558	-0,3188	12	0,1941	-0,3698	-0,3443
Średnia			0,4890			0,3333		0,0000
Odchylenie standardowe			0,4177			0,3765		0,9662

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin, 2016

5.4. SFERA TECHNICZNA

Tabela 33: Analiza natężenia zjawisk kryzysowych w sferze technicznej

Jednostka analityczna		Liczba ludności	Liczba przyłączy kanalizacyjnych			Liczba przyłączy wodociągowych			Wskaźnik Perkala
			Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	
Bralin	Strefa II	271	32	11,8081	0,04032	36	13,2841	-1,1251	-0,5424
	Strefa IV	654	169	25,8410	0,95293	190	29,0520	0,5244	0,7387
	Strefa VI	1373	275	20,0291	0,57496	278	20,2476	-0,3966	0,0892
	Strefa VII	546	234	42,8571	2,05957	298	54,5788	3,1949	2,6272
Czermin		198	0	0,0000	-0,72762	47	23,7374	-0,0316	-0,3796
Działosze		64	0	0,0000	-0,72762	13	20,3125	-0,3898	-0,5587
Gola		227	0	0,0000	-0,72762	58	25,5507	0,1581	-0,2847
Chojęcin – Wieś		123	52	42,2764	2,02180	26	21,1382	-0,3035	0,8592
Chojęcin – Parcele		567	0	0,0000	-0,72762	57	10,0529	-1,4632	-1,0954

Mnichowice	288	2	0,6944	-0,68246	78	27,0833	0,3185	-0,1820
Nosale	189	0	0,0000	-0,72762	50	26,4550	0,2528	-0,2374
Nowa Wieś Książęca	732	178	24,3169	0,85382	198	27,0492	0,3149	0,5844
Tabor Mały	218	0	0,0000	-0,72762	44	20,1835	-0,4033	-0,5655
Tabor Wielki	492	0	0,0000	-0,72762	110	22,3577	-0,1759	-0,4518
Weronikopole	241	0	0,0000	-0,72762	47	19,5021	-0,4746	-0,6011
GMINA	6183	942	15,2353	0,26320	1530	24,7453	0,0739	0,1685
Średnia			11,1882			24,0390		0,0000
Odchylenie standardowe			15,3765			9,5589		0,8772

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin, 2016

5.5. SFERA ŚRODOWISKOWA

Tabela 34: Analiza natężenia zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej

Jednostka analityczna		Liczba ludności 2016	Liczba gospodarstw domowych	Liczba zbiorników bezodpływowych			Liczba budynków pokrytych wyrobami zawierającymi azbest			Wskaźnik Perkala
				Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 gospodarstw domowych	Wartość standaryzowana	
Bralin	Strefa II	271	54	14	5,1661	0,9448	8	14,8148	-0,0894	0,4277
	Strefa IV	654	162	11	1,6820	1,2768	16	9,8765	0,2989	0,7878
	Strefa VI	1373	308	4	0,2913	1,4093	13	4,2208	0,7436	1,0764
	Strefa VII	546	155	18	3,2967	1,1229	8	5,1613	0,6696	0,8963
Czermin		198	48	50	25,2525	-0,9694	21	43,7500	-2,3645	-1,6670
Działosze		64	13	14	21,8750	-0,6475	1	7,6923	0,4706	-0,0885
Gola		227	52	55	24,2291	-0,8719	4	7,6923	0,4706	-0,2006
Chojęcin – Wieś		123	31	0	0,0000	1,4371	10	32,2581	-1,4610	-0,0119

Chojęcin – Parcele	567	126	133	23,4568	-0,7983	4	3,1746	0,8258	0,0138
Mnichowice	288	70	70	24,3056	-0,8792	2	2,8571	0,8508	-0,0142
Nosale	189	47	43	22,7513	-0,7310	15	31,9149	-1,4340	-1,0825
Nowa Wieś Książęca	732	170	40	5,4645	0,9164	5	2,9412	0,8442	0,8803
Tabor Mały	218	44	35	16,0550	-0,0929	2	4,5455	0,7180	0,3126
Tabor Wielki	492	117	125	25,4065	-0,9841	30	25,6410	-0,9407	-0,9624
Weronikopole	241	58	65	26,9710	-1,1332	5	8,6207	0,3976	-0,3678
GMINA	6183	1455	677	10,9494	0,3937	144	9,8969	0,2973	0,3455
Średnia				15,0802			13,6774		0,0000
Odchylenie standardowe				10,4934			12,7182		0,7615

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin, 2016

Na podstawie przeprowadzonej delimitacji metodą Perkala największe natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej występuje na terenie jednostek Bralin strefa VI, Czermin oraz Weronikopole. W tych jednostkach występują również problemy w pozostałych sferach: w Bralinie strefie VI w sferze przestrzenno – funkcjonalnej, w Czerminie w sferze środowiskowej, natomiast w Weronikopolu w sferach gospodarczej i technicznej. Według zapisów „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020” **jednostki Bralin strefa VI, Czermin i Weronikopole są obszarem zdegradowanym.**

Tabela 35: Podsumowanie delimitacji obszaru zdegradowanego

Jednostka analityczna		Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno - funkcjonalna	Sfera techniczna	Sfera środowiskowa
Bralin	Strefa II	-0,1305	-0,4120	-1,0280	-0,5424	0,4277
	Strefa IV	0,8225	2,8999	0,0903	0,7387	0,7878
	Strefa VI	-0,2748	-0,1713	-0,8441	0,0892	1,0764
	Strefa VII	0,1195	0,5619	-1,0280	2,6272	0,8963
Czermin		-1,2439	-0,1829	0,2473	-0,3796	-1,6670
Działosze		0,1649	-0,9818	2,9174	-0,5587	-0,0885
Gola		0,3872	0,6055	0,6117	-0,2847	-0,2006
Chojęcin – Wieś		0,0355	-0,9648	-1,0280	0,8592	-0,0119
Chojęcin – Parcele		0,0040	1,1978	-0,5827	-1,0954	0,0138
Mnichowice		0,2171	0,1807	0,2644	-0,1820	-0,0142
Nosale		-0,1680	-0,4083	0,3080	-0,2374	-1,0825
Nowa Wieś Książęca		0,3200	-0,3758	-0,3560	0,5844	0,8803
Tabor Mały		-0,1379	-0,7860	0,6794	-0,5655	0,3126
Tabor Wielki		0,4552	0,0151	-0,2715	-0,4518	-0,9624
Weronikopole		-0,5708	-1,1780	0,0197	-0,6011	-0,3678
GMINA		0,0603	0,2761	-0,3443	0,1685	0,3455

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin, 2016

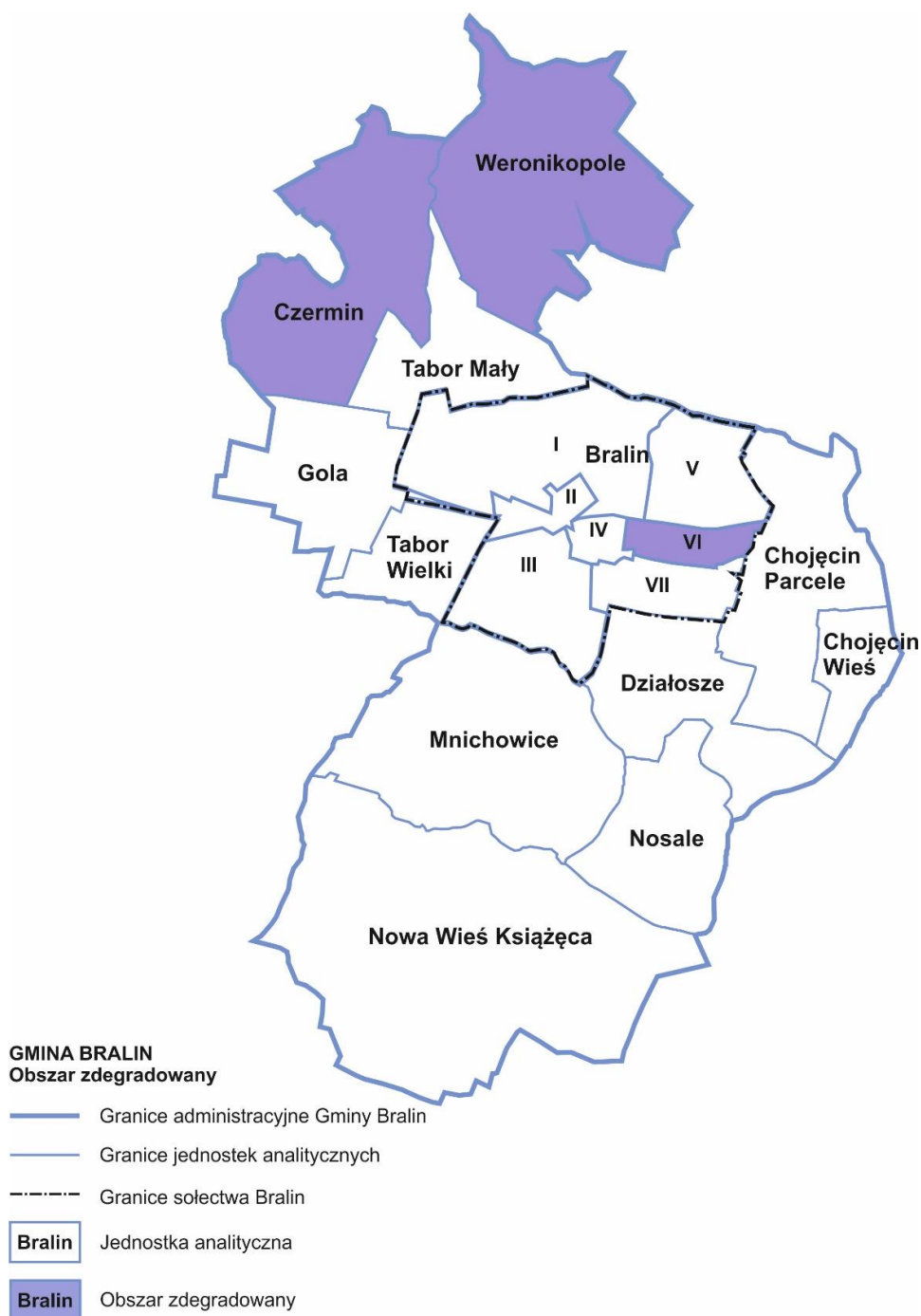
Obszar zdegradowany jest zamieszkały przez 1812 osób (29,31% mieszkańców Gminy) i zajmuje powierzchnię 1758,58 ha (20,65% powierzchni Gminy).

Tabela 36: Udział liczby ludności i powierzchni obszaru zdegradowanego w ogólnej liczbie ludności i powierzchni Gminy Bralin

Obszar zdegradowany	Liczba ludności (os.)	Powierzchnia (ha)
---------------------	-----------------------	-------------------

Bralin strefa VI	1373	98,03
Czermin	198	741,94
Weronikopole	241	918,61
Suma	1812	1758,58
GMINA	6183	8516,05
Udział w ogólnej liczbie ludności i powierzchni Gminy	29,31%	20,65%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin, 2016

Rysunek 3: Obszar zdegradowany w Gminie Bralin

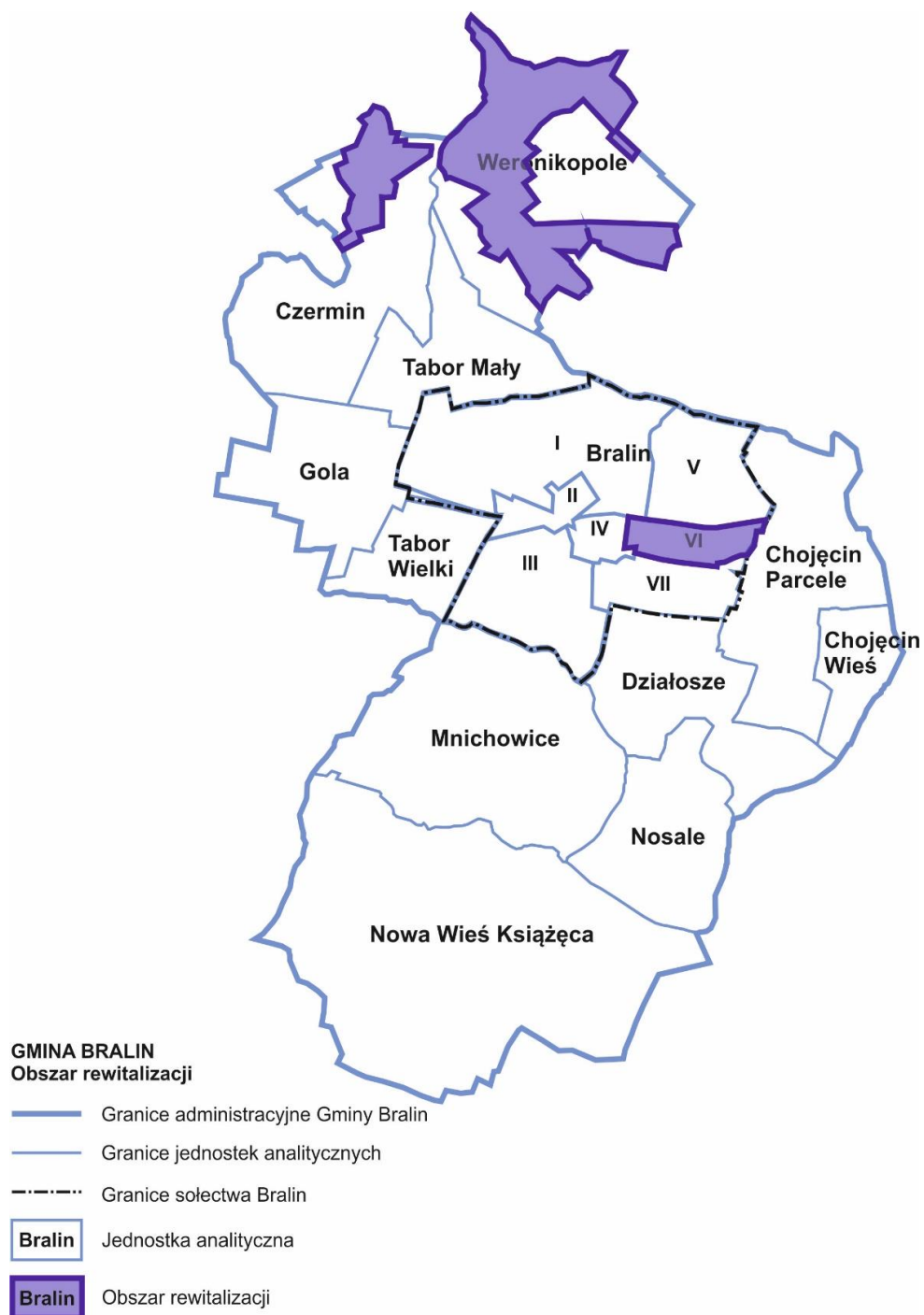
Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z założeniem, że proces rewitalizacji powinien odnosić się głównie do sfery społecznej i wpływać przede wszystkim na relacje zachodzące w społeczności go zamieszkującej, obszar rewitalizacji w Gminie Bralin wyznaczono na terenach zamieszkałych i zabudowanych znajdujących się na obszarze zdegradowanym. Pozostały teren obszaru zdegradowanego zajmują użytki rolne i leśne. Wyznaczony w ten sposób obszar rewitalizacji jest zamieszkiwany przez 1812 osób (29,31% ludności Gminy) i zajmuje powierzchnię 756,29 ha (8,88% powierzchni Gminy).

Tabela 37: Udział liczby ludności i powierzchni obszaru rewitalizacji w ogólnej liczbie ludności i powierzchni Gminy Bralin

Obszar rewitalizacji	Liczba ludności (os.)	Powierzchnia (ha)
Bralin strefa VI	1373	98,03
Czermin	198	131,93
Weronikopole	241	526,33
Suma	1812	756,29
Gmina	6183	8516,05
Udział w ogólnej liczbie ludności i powierzchni Gminy	29,31%	8,88%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin, 2016

Rysunek 4: Obszar rewitalizacji w Gminie Bralin

Źródło: opracowanie własne

6. ANALIZA OBSZARU REWITALIZACJI

Strefa VI w Bralinie, położona we wschodniej części sołectwa stanowi obszar intensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej ze stosunkowo niewielką liczbą obiektów usługowych, handlowych i przemysłowych. Obszar jest zamieszkiwany przez 1373 osoby, co stanowi 48,28% całej ludności sołectwa. Mieszkańcy pracują

głównie w usługach oraz w lokalnych przedsiębiorstwach związanych z meblarstwem. Podobnie jak w całej Gminie również w strefie VI w Bralinie bezrobocie utrzymuje się na bardzo niskim poziomie – w 2016 r. tylko dwie osoby w wieku produkcyjnym nie posiadały zatrudnienia. Jednocześnie liczba osób korzystających z pomocy społecznej na tym obszarze wynosiła 129 osób, czyli 9,40% ogółu mieszkańców tej jednostki. Nieco ponad 30% beneficjentów pomocy społecznej udzielono pomocy z powodu ubóstwa, co jest podkreśleniem fenomenu panującego w Gminie Bralin i w powiecie kępińskim. Niskie dochody mieszkańców strefy VI niezaspokajające ich podstawowych potrzeb, tzw. „ubóstwo ekonomiczne” powoduje problemy w funkcjonowaniu rodziny i społeczeństwa. Według pracowników GOPS współpracujących z rodzinami na tym obszarze pojawiają się problemy związane z wychowaniem dzieci i młodzieży oraz zamykanie się rodzin ubogich lub zagrożonych ubóstwem na społeczność lokalną. Istotnym zagrożeniem w rodzinach ubogich jest odtwarzanie nierówności społecznych i ekonomicznych w kolejnych pokoleniach – przyszły status materialny i niematerialny dzieci jest często taki sam lub podobny jak ten, w którym dorastały. W całej Gminie Bralin w ciągu ostatnich lat wzrosła liczba osób małoletnich, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej: w 2016 r. było to 78 osób, w 2015 r. – 56 osób, a w 2013 r. – 49 osób. Gmina musi więc podjąć działania mające na celu nie tylko zmniejszenie ubóstwa, ale również zapobieganie przejmowania negatywnych wzorców przez dzieci. Podstawowym zadaniem z tego zakresu powinno być tworzenie nowych form aktywności dzieci i młodzieży oraz angażowanie ich w działania społeczne, które pomogą kształtować odpowiednie postawy obywatelskie i rozszerzać ich horyzonty.

Sytuacja osób ubogich i zagrożonych ubóstwem na terenie strefy VI nie jest jeszcze krytyczna (nadal stosunkowo duża grupa osób ubogich jest zaangażowanych w różne formy aktywności) obserwuje się jednak stopniowe wycofywanie tej grupy ze społeczeństwa. Jednym z czynników wpływających na wolniejsze tempo zamykania się mieszkańców strefy VI na pozostałą część społeczeństwa może być również powszechne występowanie zjawiska ubóstwa na terenie Gminy. Niemniej jednak w zaobserwowane przez pracowników GOPS zmiany w społeczności lokalnej mogą się pogłębiać i w przyszłości stanowić poważny problem. Obecne niskie dochody osób pracujących będą przekładały się także na niskie emerytury, co przy stale rosnącym udziale seniorów wśród mieszkańców Bralina, będzie skutkowało

pogorszeniem jakości życia osób starszych i potrzebą podjęcia działań zaradczych wśród większej grupy osób.

Seniorzy w strefie VI żyją zazwyczaj samotnie lub w rodzinach dwuosobowych (mąż z żoną). Są to osoby posiadające problemy zdrowotne, często związane z poruszaniem się, a przez to korzystające z usług opiekuńczych udzielanych przez GOPS. Na podstawie wywiadów przeprowadzonych przez pracowników GOPS osoby te czują się silnie związane ze swoim miejscem zamieszkania i społecznością lokalną, która je tworzy. Ze względów organizacyjnych nie posiadają jednak możliwości pogłębiania więzi sąsiedzkich – głównie z powodu braku odpowiedniego miejsca spotkań i oferty spędzania wolnego czasu skierowanej tylko do tej grupy. Aby zapewnić aktywny udział seniorów w społeczeństwie i wykorzystać drzemiący w nich potencjał należy zapewnić osobom starszym możliwość kontaktu z rówieśnikami i nowe ścieżki rozwoju. Wpłynie to pozytywnie na zdrowie psychiczne i fizyczne tej grupy.

Intensywna zabudowa mieszkaniowa spowodowała, że na terenie strefy VI w praktyce nie ma odpowiednio zagospodarowanych przestrzeni rekreacyjnych. Potencjał w tym zakresie mogą stanowić użytki leśne położone we wschodniej części tej jednostki.

Głównymi problemami na terenie strefy VI w Bralinie oprócz ubóstwa mieszkańców, wynikającego z niskich dochodów jest spadek zaangażowania mieszkańców w działalność społeczną i samorozwój oraz brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu dla osób starszych, dzieci i młodzieży. Spędzanie czasu w większych grupach jest również utrudnione z powodu braku odpowiednio zagospodarowanych terenów publicznych pod rekreację.

Czermin to jednostka położona w północno – zachodniej części Gminy. Obszar rewitalizacji zlokalizowany jest w północnej części jednostki i zajmuje powierzchnię 131,93 ha (1,55% powierzchni Gminy). Dominuje stosunkowo luźna zabudowa mieszkaniowa, uzupełniona terenami zadrzewionymi i lasami bogatymi w grzyby i jagody oraz liczne zbiorniki wodne (stawy) w zachodniej części obszaru rewitalizacji. Ze względu na atrakcyjne walory przyrodnicze i turystyczne oraz położenie pod Kobylą Górą w otoczeniu Gór Kocich i przynależność części wsi

Czermin do Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska” jest to teren często odwiedzany w okresie letnim, stąd też część zabudowy stanowią domki letniskowe. Obszar rewitalizacji w Czerminie zamieszkuje 198 osób, czyli 3,20% ludności Gminy. W większości mieszkańcy dojeżdżają do pracy do innych jednostek lub prowadzą małe gospodarstwa rolne, ponieważ na terenie całej jednostki działa tylko 9 podmiotów gospodarczych, w tym zakład samochodowy, tartak i sklep ogólnospożywczy. Według pracowników Urzędu Gminy w Bralinie społeczność lokalna zamieszkująca obszar rewitalizacji w Czerminie jest ze sobą mocno zintegrowana, zwłaszcza wśród dorosłych i starszych mieszkańców. Czynnikiem „spajającym” społeczeństwo Czermina to kultywowanie wspólnych tradycji, m.in. lokalnej kuchni na bazie owoców leśnych. Brakuje natomiast oferty skierowanej do dzieci i młodzieży – jedyną ofertę zajęć pozwalających na rozwój zainteresowań oferują Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Bralinie. Na terenie obszaru rewitalizacji nie ma również obiektów sportowo – rekreacyjnych (boiska czy placu zabaw), które umożliwiłyby osobom małoletnim aktywne spędzanie czasu wolnego. Jedynym obiektem infrastruktury społecznej jest Dom Ludowy (wyremontowany w 2013 r., nadal wymagający ocieplenia), w którym jednak bardzo rzadko odbywają się zajęcia skierowane do dzieci i młodzieży.

Podobnie jak w całej Gminie również na obszarze rewitalizacji w Czerminie występują problemy społeczne związane z ubóstwem a wynikające z niskiej płacy mieszkańców. Na 21 osób korzystających ze wsparcia GOPS w 2016 r. 18 osobom udzielono pomocy z powodu ubóstwa (ponad 85% wszystkich osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej). Na 48 gospodarstw domowych 14 z nich otrzymało w 2016 r. zasiłek stały lub okresowy (29,17% ogólnej liczby gospodarstw domowych w jednostce). Powoduje to, że mieszkańcy obszaru rewitalizacji w Czerminie żyją na stosunkowo niskim poziomie. Brak możliwości polepszenia swojej sytuacji życiowej spowodowanej dostępem jedynie do nisko opłacalnych miejsc pracy oraz ograniczone możliwości rozwoju umiejętności i zainteresowań sprawiły, że wielu młodych ludzi nie widzi dalszych perspektyw życia w Czerminie i emigruje do innych jednostek. Konsekwencją tego jest spadek liczby mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Brak perspektyw i możliwości zajęcia czasu wolnego, bieda spowodowały pojawienie się problemów wychowawczych w rodzinach – pracownicy

GOPS podkreślają, że w Czerminie coraz częściej występuje konflikt na linii rodzic – dziecko. Najbardziej widocznym efektem tego zjawiska jest wzrost liczby aktów wandalizmu wśród nieletnich. Młodzież traci również zainteresowanie lokalnymi tradycjami i historią, coraz rzadziej udziela się w życiu społeczności lokalnej.

Weronikopole (w niektórych dokumentach strategicznych Gminy nazywana Weronikopole – Mielęcin) to jednostka położona na północy Gminy Bralin. Obszar rewitalizacji wyznaczony na jej terenie zajmuje 526,33 ha (6,18% powierzchni całej Gminy) i obejmuje cały obszar zabudowany jednostki – są to obie wsie tworzące sołectwo (Weronikopole i Mielęcin) oraz pojedyncze enklawy zabudowy mieszkaniowej położone w oddaleniu od głównych miejscowości. Oprócz terenów zabudowanych na obszarze rewitalizacji położone są grunty rolne oraz fragmenty kompleksów leśnych – część wsi Weronikopole i Mielęcin podlega ochronie prawnej związanej z włączeniem tych terenów do Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”. Jest to obszar atrakcyjny przyrodniczo, przyciągający turystów pieszych i rowerowych. Rozwojowi turystyki pieszo – rowerowej i agroturystyki sprzyja występowanie zabytków (Karczma Mielęcin, szkoła i dom z początku XX w., Zespół Dworski z końca XIX w.) oraz kultywowanie przez starszych mieszkańców lokalnych tradycji (umiejętność pieczenia chleba w przydomowych piecach zwanych sabatnikami). Przez Weronikopole co roku przechodzi pielgrzymka poznańska i zielonogórska, których uczestnicy są przyjmowani na nocleg przez mieszkańców miejscowości. Ze względu na bliskość Kobyłej Góry wraz z krzyżem milenijnym Weronikopole może stać się zapleczem noclegowym dla pielgrzymów odwiedzających tę okolicę.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji pracują głównie w rolnictwie, nieco mniej osób w rzemiośle i drobnej wytwórczości, większość jednak posiada zatrudnienie poza granicami Weronikopola. W ostatnich latach pracownicy Urzędu Gminy w Bralinie zaobserwowali spadek liczby gospodarstw rolnych oraz wzrost ich powierzchni. Skutkiem ubocznym zmniejszenia liczby gospodarstw rolnych jest powolny odpływ wielu osób z działalności rolniczej. Dużym problemem dla nich jest znalezienie nowych źródeł dochodów, ponieważ na terenie sołectwa nie ma odpowiedniej liczby podmiotów gospodarczych i miejsc pracy. Z tego powodu są zmuszeni do poszukiwania pracy w okolicznych miejscowościach, co często skutkuje

trwałą emigracją. Ze względu na duże walory przyrodnicze i turystyczne mieszkańcy Weronikopola i Mielęcina upatrują nowe możliwości rozwoju w działalności agroturystycznej i małej przedsiębiorczości.

Ze względu na niską opłacalność sektora rolniczego i niskie dochody ponad 14% mieszkańców obszaru rewitalizacji korzysta ze wsparcia GOPS - 32,35% z nich przyznano pomoc z powodu ubóstwa. Powoduje to, że mieszkańcy (którzy już wcześniej nie wykazywali zbytniego zaangażowania w sprawy lokalne) jeszcze bardziej odsuwają się od pozostałych członków społeczeństwa obszaru rewitalizacji. Mimo iż na terenie sołectwa działa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej oraz Koło Gospodyń Wiejskich ich członkowie od lat pozostają ci sami. Szczególnie niską aktywnością społeczną wykazują się młodzież i tzw. „młodzi dorośli” (osoby w wieku 18 – 30 lat), którzy nie mają szans na rozwój swoich umiejętności i zainteresowań z powodu braku tego rodzaju oferty w jednostce.

Z obiektów infrastruktury społecznej mieszkańcy mają do dyspozycji Dom Ludowy i boisko poszkolne w Mielęcinie, na którym odbywają się imprezy lokalne (dożynki, „Weroniki”). Od kilku lat w planach mieszkańców jednostki jest stworzenie centrum rekreacji i odpoczynku poprzez modernizację boiska i prowadzenie różnych form aktywności w Domu Ludowym, jednak w budżecie Gminy brakowało środków finansowych na ten cel. Prowadzenie działań społeczno – kulturalnych umożliwiających rozwój umiejętności i zainteresowań oraz kultywujących lokalne tradycje mogłoby się przyczynić do ograniczenia odpływu młodych ludzi i podniesienia ich jakości życia oraz zaangażowania w sprawy lokalne.

7. WIZJA, CELE I KIERUNKI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Wizja obszaru rewitalizacji przedstawia stan docelowy do którego władze Gminy wraz z partnerami będą dążyć prowadząc kompleksowe działania rewitalizacyjne, mające na celu wyprowadzenie tego obszaru ze stanu kryzysowego i umożliwiające jego rozwój społeczno – gospodarczy. Osiągnięcie pożądanego stanu docelowego zależy od realizacji celów i kierunków działań odpowiadających na problemy zidentyfikowane na wyznaczonym obszarze oraz potrzeby społeczności go zamieszkującej.

Wizja:

Wyznaczony w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Bralin obszar rewitalizacji to miejsce przyjazne mieszkańcom i przyjezdnym, cechujące się silnymi więziami wśród społeczności lokalnej oraz troskliwością o wszystkich jej członków, umożliwiające rozwój osobisty i zawodowy.

Misja:

Budowa kapitału społecznego i ludzkiego poprzez umożliwienie rozwoju umiejętności i zainteresowań mieszkańców, zapewnienie ciekawej oferty kulturalnej oraz rozwój przedsiębiorczości.

Cel strategiczny nr 1: Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego

- Stworzenie oferty społeczno – kulturalnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób w wieku produkcyjnym.

Cel strategiczny nr 2: Zróżnicowanie działalności gospodarczej

- Przyciąganie inwestorów zewnętrznych z nowych branży,
- Zwiększenie dostępu do informacji o prowadzeniu własnej działalności gospodarczej.

Cel strategiczny nr 3: Zwiększenie jakości przestrzeni publicznych

- Prowadzenie działań remontowo – budowlanych podnoszących standard obiektów infrastruktury społecznej,
- Podniesienie jakości środowiska naturalnego.

8. LISTA PROJEKTÓW REWITALIZACJI

Aby umożliwić eliminację lub ograniczenie zjawisk kryzysowych występujących na terenie obszaru rewitalizacji zaplanowano projekty łączące w sobie działania społeczne oraz remontowo – budowlane, odpowiadające na potrzeby lokalnej społeczności i całej Gminy.

Nazwa projektu nr 1	Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej
Miejsce realizacji	Bralin strefa VI, dz. nr 1319, 1318/2
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Bralin Stowarzyszenie ARTwarium
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji Mieszkańcy Gminy Bralin
Cel projektu	Celem projektu jest stworzenie nowych ofert spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności dla osób starszych, dzieci i młodzieży.
Zakres projektu	W ramach projektu budynek po byłym przedszkolu zostanie przekształcony na Centrum Integracji Wiejskiej. Prace budowlane – remontowe będą obejmowały: - przekształcenie pomieszczeń na: bibliotekę, sale integracyjne, sale dedykowane różnym rodzajom aktywności (m.in. sala plastyczna, ćwiczeń, widowiskowa, integracyjna), pomieszczenia sanitarne i gastronomiczne, - wymianę instalacji sanitarnych i grzewczych, - ocieplenie ścian zewnętrznych, - malowanie ścian, - zakup nowego wyposażenia. Do budynku Centrum Integracji Wiejskiej zostanie przeniesiona Biblioteka Publiczna znajdująca się w siedzibie Urzędu Gminy Bralin, gdyż jej obecne warunki lokalowe nie pozwalają na rozbudowę i poszerzenie zbiorów. Następnie uporządkowany i zagospodarowany zostanie teren wokół obiektu: powstanie siłownia zewnętrzna, plac zabaw, utwardzone ścieżki, ławki i kosze. Po zakończeniu prac budowlano – remontowych w CIW prowadzone będą działania oparte na: - Szkoleniach i warsztatach podnoszących kompetencje uczestników w zakresie języków obcych, obsługi

	komputera, Internetu i podstawowych programów (Word, Excel, PowerPoint) oraz związanych z doskonaleniem kompetencji miękkich. Będą one skierowane do wszystkich zainteresowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji (Bralin strefa VI, Czermin, Weronikopole) w wieku produkcyjnym, a w przypadku wolnych miejsc – również dla osób mieszkających poza tym obszarem. - Utworzeniu Klubu Seniora i prowadzeniu zajęć dla osób starszych: zajęć tanecznych, plastycznych, organizacji gier i zabaw, wspólnych wyjazdów. Organizowane będą również działania mające na celu zwiększenie aktywności wolontarystycznej osób starszych. W celu lepszej koordynacji działań i zwiększenia efektów należy wyłonić wśród osób starszych lidera. Będą one skierowane do wszystkich zainteresowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji (Bralin strefa VI, Czermin, Weronikopole) w wieku 50+, a w przypadku wolnych miejsc – również dla osób mieszkających poza tym obszarem. - Prowadzeniu zajęć dla dzieci i młodzieży: rozwijaniu zainteresowań poprzez zajęcia sportowe (w tym taneczne), nauki gry na instrumentach, zajęcia plastyczne, wokalne i teatralne. Będą one skierowane do wszystkich zainteresowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji (Bralin strefa VI, Czermin, Weronikopole) w dwóch grupach wiekowych: 6 – 12 lat i 13 – 18 lat, a w przypadku wolnych miejsc – również dla osób mieszkających poza tym obszarem.
Rezultaty realizacji projektu	W rezultacie realizacji projektu poszerzona zostanie oferta spędzania czasu wolnego dla osób starszych, dzieci i młodzieży, co zwiększy ich aktywność fizyczną i społeczną. Działania skierowane do osób starszych pozytywnie wpłyną na ich zdrowie fizyczne i psychiczne, ograniczone zostanie zjawisko wykluczenia osób starszych, wykorzystany zostanie ich kapitał społeczny. Działania skierowane do dzieci i młodzieży pozwolą im spędzać czas w sposób bezpieczny i aktywny, co będzie zapobiegać pogłębianiu się zjawisk patologicznych związanych z alkoholizmem, narkomanią i przestępczością wśród nieletnich. Dodatkowo zostaną zwiększone kompetencje zawodowe osób dorosłych pozwalające im na podjęcie bardziej opłacalnego zawodu.

Realizuje cel i kierunek	Cel strategiczny nr 1: Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego ➤ Stworzenie oferty społeczno – kulturalnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, ➤ Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób w wieku produkcyjnym. Cel strategiczny nr 3: Zwiększenie jakości przestrzeni publicznych ➤ Prowadzenie działań remontowo – budowlanych podnoszących standard obiektów infrastruktury społecznej,
Wskaźniki produktu	- powierzchnia wyremontowanego i przekształconego obiektu – ok 250 m2 - liczba zorganizowanych zajęć dla seniorów – 1 szt./tydzień – ok. 40 szt./rok - liczba zorganizowanych zajęć dla dzieci i młodzieży – 3 szt./tydzień – ok. 108 szt./rok - liczba zajęć i warsztatów podnoszących kompetencje zawodowe - 1 szt./tydzień – ok. 40 szt./rok Wskaźniki będą mierzone na podstawie protokołów zdawczo – odbiorczych oraz raportu z działalności Centrum Integracji Wiejskiej.
Wskaźniki rezultatu	- liczba uczestników zajęć dla seniorów – 20 osób/rok - liczba uczestników zajęć dla dzieci i młodzieży – 40 osób/rok - liczba uczestników zajęć i warsztatów podnoszących kompetencje zawodowe – 20 osób/rok Wskaźniki będą mierzone na podstawie raportu z działalności Centrum Integracji Wiejskiej.
Szacunkowy koszt	400 000,00 zł
Źródła finansowania	- Urząd Gminy Bralin - EFRR - EFS
Termin realizacji	2018 - 2023

Nazwa projektu nr 2	Integracja mieszkańców
Miejsce realizacji	Weronikopole – Mielęcín, Czermin (dz. nr 189 Czermin, 485/14 Weronikopole)
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Bralin Koła Gospodyń Wiejskich
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji w jednostkach Weronikopole – Mielęcín i Czermin
Cel projektu	Celem projektu jest zjednoczenie społeczności lokalnych poprzez współdziałanie w różnych aspektach życia tych społeczności oraz stworzenie atrakcyjnych i przyjaznych przestrzeni publicznych pozwalających mieszkańcom obszaru rewitalizacji na aktywne spędzanie czasu wolnego.
Zakres projektu	W ramach projektu powstaną boiska sportowe w Czerminie i Weronikopolu - Mielęcínie oraz zostanie ocieplony Dom Ludowy w Czerminie. Dokładny zakres robót budowlanych obejmuje: Czermin: - budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zapleczem - zakup wyposażenia sportowego - budowę chodnika wraz z oświetleniem prowadzącego do boiska - ocieplenie ścian zewnętrznych Domu Ludowego Weronikopole - Mielęcín: - budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zapleczem - zakup wyposażenia sportowego - wykonanie oświetlenia płyty boiska Na nowopowstałych boiskach prowadzone będą zajęcia sportowe dla różnych grup wiekowych oraz lokalne turnieje sportowe. W Domach Ludowych prowadzone będą zajęcia integracyjne dla osób starszych, dzieci i młodzieży. Dla poszczególnych grup wiekowych (6 – 12, 13 – 18, 50+ lat) zorganizowane zostaną zajęcia taneczne i plastyczne. Prowadzone będą również wspólne warsztaty kulinarne (kontynuowanie tradycji wypieku chleba i kuchni na bazie

	owoców leśnych), w czasie których młodszemu pokoleniu przekazywane będą lokalne legendy i historie. Organizowane będą także wydarzenia kulturalne, m.in. Święto Chleba, które będzie miało na celu promocję lokalnych tradycji, kuchni i produktów spożywczych. Wydarzenie kulturalne będą przygotowywane przy udziale społeczności lokalnej – podczas spotkań organizacyjnych wyłonieni zostaną liderzy, ustalony zostanie dokładny zakres wydarzenia, a każdy uczestnik otrzyma konkretne zadania do wykonania.
Rezultaty realizacji projektu	Po realizacji projektu widocznie pogłębią się więzi społeczne mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wzrośnie ich zaangażowanie w sprawy lokalne i zdolności samoorganizacji. Osoby starsze, dzieci i młodzież uzyskają nowe możliwości spędzania wolnego czasu.
Realizuje cel i kierunek	Cel strategiczny nr 1: Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego ➤ Stworzenie oferty społeczno – kulturalnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, ➤ Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób w wieku produkcyjnym. Cel strategiczny nr 3: Zwiększenie jakości przestrzeni publicznych ➤ Prowadzenie działań remontowo – budowlanych podnoszących standard obiektów infrastruktury społecznej,
Wskaźniki produktu	- liczba nowopowstałych obiektów sportowych – 2 szt. - liczba zakupionego wyposażenia sportowego – 2 komplety (bramki do piłki nożnej x 4, do piłki siatkowej x 1, stół do tenisa stołowego x 2) - liczba zorganizowanych zajęć sportowych – 1 szt./tydzień w okresie wiosenno – letnim (kwiecień – wrzesień) w każdej jednostce – ok. 24 szt. - liczba zorganizowanych turniejów sportowych – 2 szt./rok - liczba zajęć prowadzonych w Domach Ludowych – dla każdej grupy wiekowej w obu jednostkach 1 szt./tydzień – ok. 20 szt./rok - liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych – 4 szt./rok Wskaźniki produktu będą mierzone na podstawie raportów zdawczo – odbiorczych oraz raportu Sołtysów wsi

	Weronikopole – Mielęcín i Czermin.
Wskaźniki rezultatu	- liczba uczestników zorganizowanych zajęć sportowych – 30 osób/rok - liczba uczestników zorganizowanych turniejów sportowych – 80 osób/rok - liczba uczestników zajęć prowadzonych w Domach Ludowych – 40 osób/rok - liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń kulturalnych – 80 osób/rok Wskaźniki będą mierzone na podstawie sprawozdań organizatorów poszczególnych działań/zajęć.
Szacunkowy koszt	290 000,00 zł
Źródła finansowania	- Urząd Gminy Bralin - EFRR - EFS
Termin realizacji	2018 - 2023

Nazwa projektu nr 3	Przekształcenie budynku dawnej „Pastorówki” na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Miejsce realizacji	Bralin strefa IV (dz. nr 1161/3) – PROJEKT POZA OBSZAREM REWITALIZACJI
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Bralin Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Beneficjenci	Interesanci GOPS Pracownicy GOPS
Cel projektu	Celem projektu jest przekształcenie i adaptacja budynku po dawnej „Pastorówce” na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej umożliwiającego do niej łatwiejszy dostęp interesantom oraz podniesienie standardu lokalowego obiektu, w którym znajduje się ta instytucja. Obecnie GOPS zajmuje dwa pomieszczenia mieszczące się w „Pastorówce” ponieważ pozostałe, w których funkcjonował niegdyś Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej nie są jeszcze dostosowane do pełnienia nowych funkcji. Przyjmowanie interesantów sprawia więc znaczne trudności

	logistyczne i nie zapewnia korzystającym z usług GOPS odpowiedniego komfortu. Jako że ze wsparcia GOPS korzysta stosunkowo duża liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji (Bralin strefa VI – 9,40% mieszkańców tej jednostki, Czermin – 10,61% mieszkańców tej jednostki, Weronikopole – 14,11% mieszkańców tej jednostki) realizacja projektu przyczyni się do podniesienia jakości usług świadczonych dla tych osób. Łatwiejszy dostęp do placówki będą miały również osoby niepełnosprawne poprzez dostosowanie obiektu do potrzeb osób posiadających problemy z poruszaniem się.
Zakres projektu	Parter budynku „Pastorówki” był użytkowany na potrzeby NZOZ w Bralinie, piętro budynku zajmuje mieszkanie lokatorskie posiadające niezależne wejście. Dotychczasowy użytkownik i najemca pomieszczeń parteru budynku zlikwidował NZOZ i zwrócił pomieszczenia Gminie. Ponieważ obiekt znajduje się w dobrym stanie technicznym postanowiono zaadaptować parter budynku na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej GOPS – do czasu uchwalenia LPR Gminy Bralin przekształcono jedynie dwa pomieszczenia, w których działa ta instytucja. Nowa funkcja użytkowania obiektu jest zbliżona do poprzedniej więc prace adaptacyjne nie spowodują dużych zmian we wnętrzach obiektu. W ramach remontu dostosowującego obiekt do nowej funkcji planuje się następujące zmiany i przekształcenia w o obszarze parteru budynku: ➤ Korekta układu funkcjonalnego parteru budynku przez dostosowanie pomieszczeń do nowej funkcji. Zmiany te nie będą powodować naruszenia elementów konstrukcji budynku, ➤ Likwidacja zabudowy pierwotnego ganku, ➤ Odtworzenie otwartego ganku na froncie budynku, ➤ Wykonanie od frontu podjazdu dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach, ➤ Wykonanie sanitariatu dla osób niepełnosprawnych, ➤ Wykonanie nowych instalacji wewnętrznych w oparciu o istniejące przyłącza, ➤ Przeprowadzenie renowacji i konserwacji tynków i sztukaterii.
Rezultaty realizacji	Dzięki realizacji projektu GOPS będzie mógł świadczyć swoje usługi w wyższej jakości. Rozwiązane zostaną problemy

projektu	logistyczne, będzie można przyjmować na raz większą liczbę interesantów, a sami świadczeniobiorcy będą oczekiwać na obsługę w komfortowych warunkach. Poprzez zaadoptowanie większej liczby pomieszczeń poprawią się warunki pracy pracowników GOPS. Renowacja zabytkowej elewacji przyczyni się do podniesienia atrakcyjności przestrzeni centrum miejscowości Bralin.
Realizuje cel i kierunek	Cel strategiczny nr 3: Zwiększenie jakości przestrzeni publicznych ➤ Prowadzenie działań remontowo – budowlanych podnoszących standard obiektów infrastruktury społecznej,
Wskaźniki produktu	- powierzchnia użytkowa przekształconego i zaadoptowanego budynku – 75,6 m ² Wskaźnik zostanie zmierzony na podstawie raportów zdawczo – odbiorczych.
Wskaźniki rezultatu	- wzrost komfortu świadczeniobiorców o co najmniej 80% – badania ankietowe i sondaż - wzrost komfortu pracowników GOPS o co najmniej 80% – badania ankietowe i sondaż Wskaźniki zostaną zmierzone za pomocą badań ankietowych i sondażowych przeprowadzonych przez komórkę odpowiedzialną za wdrażanie i monitorowanie założeń LPR Gminy Bralin.
Szacunkowy koszt	480 000,00 zł
Źródła finansowania	Budżet Gminy Bralin EFRR
Termin realizacji	2018 - 2019

Nazwa projektu nr 4	Rozwijanie potencjału gospodarczego Gminy Bralin
Miejsce realizacji	Bralin strefa VI, Czermin, Weronikopole
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Bralin
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji i Gminy
Cel projektu	Celem projektu jest rozwinięcie potencjału Gminy Bralin poprzez zwiększenie zróżnicowania działalności podmiotów gospodarczych.

Zakres projektu	W ramach projektu Gmina Bralin będzie prowadzić aktywne działania mające na celu przyciągnięcie nowych inwestorów nie związanych z branżą meblarską poprzez uczestnictwo w targach inwestycyjnych oraz prowadzenie strony internetowej przedstawiającej potencjał inwestycyjny Gminy. Dodatkowo podejmowane będą kroki mające na celu zachęcenie mieszkańców do prowadzenia własnej działalności gospodarczej, które będą opierać się na prowadzeniu punktu konsultacyjnego na terenie utworzonego w ramach projektu nr 1 Centrum Integracji Wiejskiej, udzielającego informacji na temat m.in. lokalnego rynku pracy i jego potrzeb, sposobów pozyskania środków finansowych na rozpoczęcie działalności, prowadzenia niezbędnej dokumentacji.
Rezultaty realizacji projektu	Dzięki realizacji projektu zwiększy się zróżnicowanie prowadzonej na terenie Gminy Bralin działalności gospodarczej, dzięki której mieszkańcy będą mogli zdobyć bardziej opłacalny zawód, a tym samym osiągać wyższe dochody.
Realizuje cel i kierunek	Cel strategiczny nr 2: Zróżnicowanie działalności gospodarczej ➤ Przyciąganie inwestorów zewnętrznych z nowych branży, ➤ Zwiększenie dostępu do informacji o prowadzeniu własnej działalności gospodarczej.
Wskaźniki produktu	- liczba targów inwestycyjnych, w których Gmina brała udział – 1 szt./rok - liczba porad udzielonych przez punkt konsultacyjny – 20 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	- liczba nowych inwestorów – 1 szt. - liczba osób korzystających z porad punktu konsultacyjnego – 30 os./rok
Szacunkowy koszt	20 000,00 zł
Źródła finansowania	Urząd Gminy Bralin
Termin realizacji	2018 - 2023

9. PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE

Oprócz projektów podstawowych w ramach LPR Gminy Bralin realizowany będzie jeszcze jeden projekt, który przyczyni się do realizacji celów Programu.

Nazwa projektu uzupełniającego nr 1	Poprawa kondycji środowiska naturalnego
Miejsce realizacji	Bralin strefa VI, Czermin, Weronikopole - Mielęcín
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Bralin
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji i Gminy
Cel projektu	Celem projektu jest podniesienie jakości środowiska naturalnego i zmniejszenie jego zanieczyszczenia co będzie skutkowało podniesieniem jakości życia mieszkańców oraz większą dbałością o przestrzeń obszaru rewitalizacji przez jego społeczność.
Zakres projektu	W ramach projektu prowadzone będą działania oparte na promowaniu postaw pro-ekologicznych i prowadzeniu akcji informacyjnych dotyczących segregowania odpadów, ograniczania zużycia energii i wody, recyklingu i odzyskiwania surowców, szkodliwości azbestu. Poprzez zabawy i wydarzenia kulturalne społeczność lokalna będzie uczyć się jak korzystać z domowych sprzętów, by wykorzystać tylko tyle energii, ile rzeczywiście potrzebuje czy kształtować w sobie zachowania, które bez wielkich nakładów i rewolucyjnej zmiany stylu życia pozwalają wieść nieco bardziej ekologiczny żywot. Prowadzone będą również akcje sprzątania obszarów rewitalizacji oraz nasadzania nowych roślin, do których zachęceni będą wszyscy członkowie społeczności lokalnej.
Rezultaty realizacji projektu	Rezultatem realizacji projektu będzie wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także większa dbałość o środowisko naturalne i przestrzeń własnego miejsca zamieszkania.
Realizuje cel i kierunek	Cel strategiczny nr 1: Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego

	➤ Stworzenie oferty społeczno – kulturalnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, Cel strategiczny nr 3: Zwiększenie jakości przestrzeni publicznych ➤ Podniesienie jakości środowiska naturalnego.
Szacunkowy koszt	20 000,00 zł
Źródła finansowania	Urząd Gminy Bralin
Termin realizacji	2018 - 2023

10. PROJEKTY ZINTEGROWANE

W trakcie opracowywania projektów, które będą realizowane w ramach Programu Rewitalizacji starano się, aby jak najwięcej projektów miało charakter zintegrowany, tj. łączyło w sobie działania o charakterze społecznym i inwestycyjnym. Projektami zintegrowanymi w LPR Gminy Bralin są projekty:

1. Projekt nr 1: Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej – pierwszym etapem realizacji projektu będzie zadanie inwestycyjne polegające na przekształceniu i dostosowaniu budynku po byłym przedszkolu do pełnienia nowych funkcji. Po zakończeniu prac budowlanych w obiekcie będą realizowane zadania społeczne: szkolenia i warsztaty, zajęcia dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży.
2. Projekt nr 2: Integracja mieszkańców – projekt realizowany na terenie Czermina i Weronikopola będzie polegał na budowie boisk wielofunkcyjnych wraz z zapleczem oraz dokończenie modernizacji Domu Ludowego w Czerminie. Boiska będą zlokalizowane przy Domach Ludowych zlokalizowanych w tych dwóch miejscowościach co umożliwi łatwiejszą organizację imprez sportowo – kulturalnych. Na nowopowstałych boiskach będą prowadzone zajęcia i turnieje sportowe oraz inne imprezy lokalne umożliwiające zwiększenie integracji i aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji.

11. RAMY FINANSOWE

Poniżej przedstawiono szacunkowy koszt poszczególnych projektów Programu Rewitalizacji wraz ze wskazaniem planowanych oraz potencjalnych źródeł ich finansowania. Przy określaniu wartości środków możliwych do pozyskania z funduszy europejskich założono, że Gmina nie uzyska maksymalnego dofinansowania na realizację projektów – w przypadku dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) można uzyskać maksymalnie 85% wartości projektu. Założono, że Gmina Bralin otrzyma dofinansowanie na poziomie 60% wartości projektów, zarówno z EFRR jak i EFS. W przypadku gdyby Gminie nie udało się uzyskać

dofinansowania z funduszy europejskich poszukiwane będą inne źródła finansowania, które pozwolą je zrealizować.

Tabela 38: Koszty oraz źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych

Nazwa projektu	Szacunkowy koszt projektu	Planowane źródła finansowania	Potencjalne źródła finansowania
Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej	400 000,00 zł	- Urząd Gminy Bralin (40% wartości zadań inwestycyjnych i 20% wartości zadań społecznych) – 120 000,00 zł - EFRR (60% wartości zadań inwestycyjnych) – 120 000,00 zł - EFS (60% wartości zadań społecznych) – 120 000,00 zł	- Sponsorzy prywatni (10% wartości projektów społecznych) – 20 000,00 zł - Lokalne stowarzyszenia (10% wartości projektów społecznych) – 20 000,00 zł
Integracja mieszkańców	290 000,00 zł	- Urząd Gminy Bralin (20% wartości zadań społecznych i 40% wartości zadań inwestycyjnych) – 87 000,00 zł - EFRR (60% wartości zadań inwestycyjnych) – 87 000,00 zł - EFS (60% wartości zadań społecznych) – 87 000,00 zł	- Sponsorzy prywatni (15% wartości zadań społecznych) – 21 750,00 zł - Fundusze sołeckie (5% wartości zadań społecznych) – 7 250,00 zł - Wkład własny mieszkańców
Przekształcenie budynku dawnej „Pastorówki” na potrzeby GOPS	480 000,00 zł	- Urząd Gminy Bralin (40% wartości projektu) – 192 000,00 zł - EFRR (60% wartości projektu) – 288 000,00 zł	- brak
Rozwijanie potencjału gospodarczego Gminy Bralin	20 000,00 zł	- Urząd Gminy Bralin (40% wartości projektu) – 8 000,00 zł	- brak

		- EFS (60% wartości projektu) – 12 000,00 zł	
Poprawa kondycji środowiska naturalnego	20 000,00 zł	- Urząd Gminy Bralin (90% wartości projektu) – 18 000,00 zł	- Lokalne stowarzyszenia (10% wartości projektu) – 2 000,00 zł - Wkład własny mieszkańców
SUMA	1 210 000,00 zł	1 139 000,00 zł	71 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin

12. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. Projekty muszą być komplementarne zwłaszcza w zakresie przestrzennym, problemowym, międzyokresowym, proceduralno – instytucjonalnym oraz źródeł finansowania.

12.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Projekty realizowane w ramach Programu Rewitalizacji zaplanowane zostały z uwzględnieniem wzajemnych powiązań. Będą one realizowane przede wszystkim na wyznaczonym obszarze rewitalizacji i będą skierowane głównie do mieszkańców tego obszaru. Należy jednak zauważyć, że mogą one służyć szerszemu gronu odbiorców.

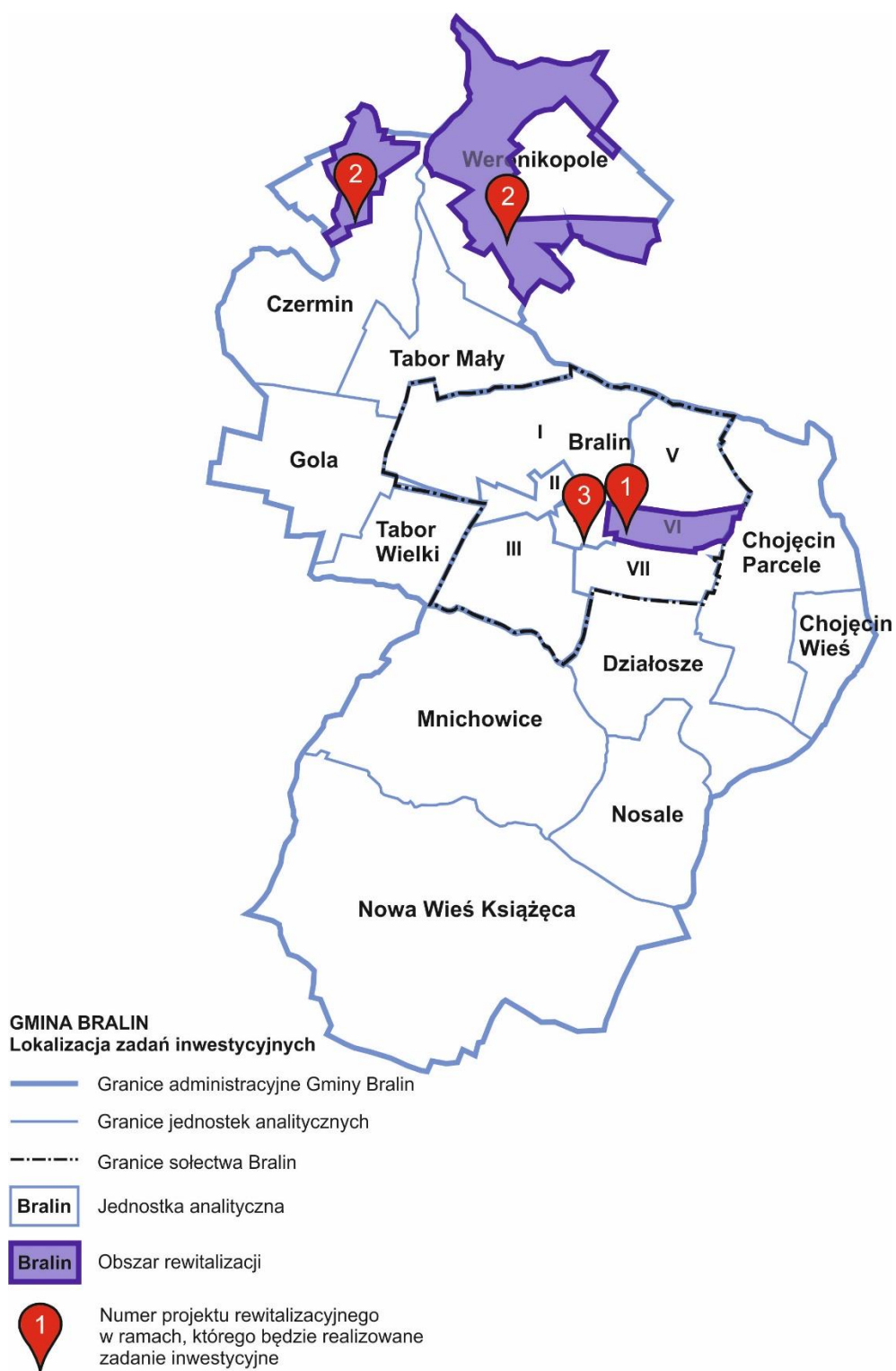
Zaplanowane działania o charakterze społecznym mają na celu stworzenie nowych form aktywności i rozszerzenie oferty społeczno – kulturalnej dla społeczności lokalnej zamieszkującej obszar rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży i osób starszych. Prowadzone będą również działania z zakresu przedsiębiorczości i podnoszenia kompetencji zawodowych (w tym kompetencji miękkich), które umożliwią mieszkańcom podjęcie innego lecz bardziej opłacalnego zatrudnienia. Zadania o charakterze społecznym mają służyć zaangażowaniu mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej oraz budowie kapitału społecznego i ludzkiego, które przyczynią się do rozwoju obszaru rewitalizacji.

Pozwolą również na ograniczenie lub całkowitą eliminację problemów związanych z przestępczością wśród nieletnich, problemami w wychowaniu osób małoletnich oraz marginalizacją osób starszych.

Z kolei działania o charakterze inwestycyjnym pozwolą na stworzenie bazy infrastrukturalnej na obszarze rewitalizacji, w której w bezpiecznych i komfortowych warunkach prowadzone będą działania społeczne. Poza obszarem rewitalizacji będzie realizowany tylko jedno zadanie – jest to projekt nr 3: Przekształcenie budynku dawnej „Pastorówki” na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Projekt ten będzie bezpośrednio wpływać na mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy są świadczeniobiorcami usług pomocy społecznej oraz na pozostałych świadczeniobiorców z terenu Gminy. Podobnie jak pozostałe zadania inwestycyjne ma na celu zapewnienie bezpiecznych i komfortowych warunków świadczenia usług społecznych.

Podsumowując, zaplanowane działania nie będą skutkować przenoszeniem problemów na inne obszary i nie będą prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie, a wręcz przeciwnie spowodują rozwiązanie lub przynajmniej ograniczenie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji (a pośrednio również na terenie Gminy Bralin).

Lokalizację projektów, w ramach których realizowane będą zadania inwestycyjne przedstawiono poniżej.

Rysunek 5: Lokalizacja zadań inwestycyjnych

Źródło: opracowanie własne

12.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne mają za zadanie ograniczenie lub eliminację zjawisk kryzysowych zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji poprzez realizację celów strategicznych i kierunków działań wyznaczonych w Programie Rewitalizacji. Realizowane zadania będą miały wpływ przede wszystkim na sferę społeczną, tj. zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej oraz ich integrację, ograniczenie zjawiska marginalizacji dzieci, młodzieży i osób starszych, umacnianie lokalnych tradycji i kultury. Realizowane projekty będą miały również znaczenie dla pozostałych sfer:

- Gospodarczej – zróżnicowanie i rozszerzenie zakresu branż, które działają na terenie Gminy poprzez przyciągnięcie nowych inwestorów oraz zachęcenie mieszkańców do prowadzenia własnej działalności gospodarczej,
- Przestrzenno – funkcjonalnej – stworzenie nowych obiektów infrastruktury społecznej ułatwiającej aktywizację fizyczną i społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji, a poprzez remont istniejących już obiektów zwiększenie atrakcyjności przestrzeni,
- Techniczną – podniesienie standardu lokali przyczyni się do bezpieczniejszego i bardziej komfortowego ich użytkowania przez uczestników projektów oraz interesariuszy GOPS,
- Środowiskową – podniesienie jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji poprzez kształtowanie postaw proekologicznych oraz uświadomienie mieszkańców w jaki sposób dbać o otaczającą ich przestrzeń i środowisko.

Aby doprowadzić do ograniczenia negatywnych działań na terenie obszaru rewitalizacji i Gminy wyznaczono 3 cele strategiczne i przypisano im konkretne kierunki działań. Każdemu z kierunków odpowiada przynajmniej jeden projekt rewitalizacyjny. Powiązania celów, kierunków i projektów zostało przedstawione poniżej.

Tabela 39: Powiązania między celami i kierunkami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarnków i projektami rewitalizacyjnymi

Cele i kierunki LPR/Nazwa projektu	Cel strategiczny nr 1: Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego		Cel strategiczny nr 2: Zróżnicowanie działalności gospodarczej		Cel strategiczny nr 3: Zwiększenie jakości przestrzeni publicznych	
	1.1. Stworzenie oferty społeczno – kulturalnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji	1.2. Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób w wieku produkcyjnym	2.1. Przyciąganie inwestorów zewnętrznych z nowych branży	2.2. Zwiększenie dostępu do informacji o prowadzeniu własnej działalności gospodarczej	3.1. Prowadzenie działań remontowo – budowlanych podnoszących standard obiektów infrastruktury społecznej	3.2. Podniesienie jakości środowiska naturalnego
Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej						
Integracja mieszkańców						
Przekształcenie budynku dawnej „Pastorówki” na potrzeby						

GOPS						
Rozwijanie potencjału gospodarczego Gminy Bralin						
Projekt uzupełniający: Poprawa kondycji środowiska naturalnego						

Źródło: opracowanie własne

12.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Projekty rewitalizacyjne realizowane w perspektywie finansowej 2014 – 2020 są komplementarne z projektami i przedsięwzięciami realizowanymi we wcześniejszych latach.

„Wielkopolska Odnowa Wsi”

Gmina Bralin w latach 2012 – 2016 do programu „Wielkopolska Odnowa Wsi” zgłosiła 10 miejscowości: Bralin, Chojęcin – Parcele, Czermin, Gola, Mnichowice, Nosale, Nowa Wieś Książęca, Tabor Wielki, Tabor Mały, Weronikopole – Mielęcin. Mimo braku dofinansowania od 2013 r. ze środków własnych Gminy wyremontowano i zmodernizowano 7 Domów Ludowych. Dopiero w 2016 r. Gmina uzyskała dofinansowanie na realizację projektów „Rewitalizacja centrum miejscowości Mnichowice” oraz „Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wraz z doposażeniem kuchni w domu ludowym w Taborze Wielkim”. W ich ramach dokończono remont Domu Ludowego oraz zagospodarowano teren boiska i placu zabaw w Mnichowicach. Podobną inwestycję przeprowadzono w Taborze Wielkim: wyremontowano i doposażono Dom Ludowy oraz zagospodarowano i utwardzono przyległy plac. Działania o takim zakresie, tj. dokończenie remontu Domu Ludowego w Mielęcinie oraz budowa boisk sportowych, będą realizowane również w ramach LPR Gminy Bralin w projekcie nr 2: Integracja mieszkańców.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)

W 2014 r. Gmina Bralin otrzymała dofinansowanie ze środków unijnych z EFRROW w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” objętego PROW na budowę sieci kanalizacji sanitarnej na ulicach Kępińskiej i Rzemieślniczej w Bralinie. W LPR Gminy Bralin nie będą podejmowane działania mające na celu rozbudowę infrastruktury technicznej.

W ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” uzyskano dofinansowanie na wymianę wyposażenia Domów Ludowych w miejscowościach Chojęcin – Parcele, Czermin, Gola, Mnichowice, Nowa Wieś Książęca, Tabor Mały i Tabor Wielki.

31 marca 2017 r. Gmina Bralin podpisała umowę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego na dofinansowanie realizacji projektu „Budowa Domu

Ludowego w Nosalach jako centrum kulturalno – rekreacyjne”. Budowa Domu Ludowego ma zaspokoić potrzeby mieszkańców sołectwa Nosale w zakresie powstania miejsca spotkań, miejsca do spędzania czasu wolnego, rekreacji, integracji społecznej czy rozwijania zainteresowań.

Projekty finansowane z PROW miały na celu zwiększenie dostępu do obiektów infrastruktury społecznej, w których można prowadzić działania społeczno – kulturalne. Taki sam cel przyświeca projektom LPR Gminy Bralin nr 1: Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej oraz nr 2: Integracja mieszkańców. W trakcie ich realizacji powstaną Centrum Integracji Wiejskiej w Bralinie oraz boiska sportowe w Czerminie i Mielęcinie.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki (POKL)

W 2013 r. Gmina przystąpiła do realizacji projektu pn. „Przedszkolaki na start!” realizowanego w ramach POKL, którego celem było utworzenie 1 oddziału przedszkolnego w Przedszkolu „Kwiaty Polskie” w Bralinie oraz objęcie wychowaniem przedszkolnym 25 dzieci z obszaru Gminy Bralin w latach 2013 – 2015. Dzięki realizacji tego projektu zwiększono dostęp do usług społecznych oraz zapewniono wyższy komfort użytkowania lokalu i jego standard. Taki sam efekt zostanie osiągnięty poprzez realizację projektu rewitalizacyjnego nr 3: Przekształcenie budynku dawnej „Pastorówki” na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

12.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO - INSTYTUCJONALNA

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zapewniona jest dzięki odpowiednio zaprojektowanemu systemowi zarządzania Programem Rewitalizacji. Wymaga zapewnienia efektywnego współdziałania różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Komplementarność ta zapewniona zostanie przez system zarządzania programem, oparty na strukturach Zespołu ds. Rewitalizacji, którego trzon stanowić będą pracownicy Urzędu Gminy Bralin.

System ten zapewni ponadto partycypację interesariuszy procesu rewitalizacji, która została szczegółowo opisana w rozdziale system wdrażania, monitoringu oraz oceny skuteczności działań Programu Rewitalizacji i system wprowadzania zmian.

Procedura tworzenia i realizacji założeń programu rewitalizacji jest taka sama jak w przypadku innych dokumentów gminnych. Model zarządzania strategicznego Gminy Bralin jest zgodny z podstawowymi zasadami planowania strategicznego, który w literaturze jest przedstawiany jako cykl: analiza (diagnoza) → planowanie → wdrażanie → ocena → korekta i aktualizacja planów. Zgodnie z powyższym dla każdego dokumentu opracowanego dla Gminy, w tym Program Rewitalizacji, sporządzono diagnozę stanu Gminy, która pozwala na określenie problemów występujących na terytorium jednostki oraz stanowi punkt wyjścia do tworzenia założeń programowych. Na etapie planowania prowadzona jest współpraca różnych podmiotów: pracowników Urzędu Gminy, instytucji publicznych i prywatnych, mieszkańców i innych. Podczas warsztatów, konsultacji specjalnie powołany Zespół ds. opracowania dokumentu strategicznego (dalej nazywany Zespołem) przedstawia dotychczasowe ustalenia, proponowane działania oraz prowadzi dyskusje. Zebrane uwagi są następnie uwzględniane w projekcie dokumentu.

Po opracowaniu i uchwaleniu programu strategicznego następuje procedura jego wdrażania, realizacji, monitorowania i ewaluacji, która spoczywa gestii Wójta Gminy Bralin wspieranego przez powołany wcześniej zespół.

Dzięki wiedzy pracowników Urzędu Gminy na temat wprowadzanych w Gminie programów i uchwał oraz sposobów i zakresu ich realizacji, możliwe będzie takie dobieranie projektów, aby spełniały one wszystkie wymagania prawne oraz uzupełniały się pod względem tematycznym, przestrzennym i czasowym.

12.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Głównym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych zawartych w LPR Gminy Bralin będą EFRR i EFS uzupełnione o wkład własny z budżetu Gminy, w tym z funduszy sołeckich przy realizacji mniejszych zadań, a w przypadku takiej możliwości również z funduszy pozyskanych od prywatnych sponsorów. Aby wykluczyć ryzyko podwójnego dofinansowania należy koordynować projekty rewitalizacyjne, tak aby projekty społeczne, „miękkie” ukierunkowane na ożywienie

społeczności lokalnej, podnoszenie kompetencji, ograniczenie zjawiska wykluczenia i ubóstwa oraz zwiększenie przedsiębiorczości finansowane były z EFS, natomiast projekty o charakterze inwestycyjnym – z EFRR. Dokładne określenie oraz koordynacja źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych pozwoli również na wykluczenie ryzyka podwójnego dofinansowania w przypadku uzyskania środków z innego źródła.

13. SYSTEM WDRAŻANIA

System wdrażania LPR powiązany jest ze strukturą organizacyjną Urzędu Gminy Bralin oraz innych jednostek organizacyjnych. Za program w imieniu Gminy Bralin będzie odpowiadał Wójt Gminy Bralin przy współpracy z podległymi instytucjami oraz z uwzględnieniem różnych grup interesariuszy. Wójt Gminy powoła Zespół Roboczy ds. Rewitalizacji, w skład którego wchodzić będą wybrane osoby z wydziałów Urzędu Gminy, przedstawiciele instytucji podległych, przedstawiciele lokalnych stowarzyszeń i grup działania oraz partnerzy prywatni. W ramach zespołu powinny funkcjonować osoby reprezentujące poszczególne inicjatywy wdrożeniowe. Wiodącą rolę zajmować będzie komórka Urzędu Gminy odpowiedzialna za inwestycje i projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych, która nadzorować będzie skuteczność i jakość realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Do jej szczególnych zadań należeć będzie:

- wdrażanie poszczególnych projektów oparte o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia (krajowych i unijnych),
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez Partnerów Projektów dotyczących zadań realizowanych w ramach obszaru rewitalizowanego,
- przyjmowanie i kierowanie propozycji projektów od podmiotów społecznych,
- aktualizacja zadań programu,
- ewaluację LPR,
- monitorowanie postępów wdrażanych projektów

W zakresie propozycji nowych przedsięwzięć zgłaszanych do LPR stosowana będzie następująca ścieżka postępowania:

- Podmioty zainteresowane realizacją projektów na terenie LPR zgłaszają swoje propozycje do Wójta Gminy Bralin,
- Komórka organizacyjna Urzędu Gminy po weryfikacji wniosku oraz przeprowadzeniu konsultacji z właściwymi wydziałami Urzędu oraz przeprowadzeniu konsultacji społecznych z mieszkańcami, organizacjami, przedsiębiorstwami i innymi zainteresowanymi podmiotami wydaje decyzję odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłaszanego projektu,
- Wójt Gminy po zapoznaniu się z opinią komórki organizacyjnej UG dokonuje akceptacji,
- Złożenie przez Wójta Gminy wniosku o zaopiniowanie projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
- Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Bralin o przyjęciu do realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- Zaopiniowanie programu przez UMWW oraz uzyskanie pozytywnej opinii i wpisanie dokumentu na wykaz programów rewitalizacji gmin województwa wielkopolskiego,
- Opracowanie dokumentacji niezbędnej do realizacji poszczególnych przedsięwzięć
- Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych współfinansujących poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne
- Realizacja przedsięwzięć i projektów ujętych w planie rewitalizacji
- Ewaluacja realizacji lokalnego planu rewitalizacji zgodnie z przyjętymi celami pod względem efektywności
- Prowadzenie działań z zakresu public relations uwzględniających bieżące informowanie mieszkańców oraz innych zainteresowanych podmiotów o realizacji planu rewitalizacji.

Wprowadzanie kolejnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie przyczyniało się do stopniowej eliminacji zjawisk kryzysowych, w wyniku czego zmieniają się potrzeby społeczności lokalnej. Dzięki prowadzeniu regularnego monitoringu i oceny skuteczności działań (rozdz. 14: „System monitoringu i oceny skuteczności działań”) możliwe będzie wprowadzanie modyfikacji do zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji. Ścieżka postępowania będzie następująca:

- Analiza efektów dotychczas przeprowadzonych działań w oparciu o mierniki wykorzystane do zidentyfikowania zjawisk kryzysowych,
- Rozpoznanie istniejących potrzeb rewitalizacyjnych w oparciu o przeprowadzone badania wskaźnikowe oraz konsultacje społeczne,
- Określenie kierunku działań rewitalizacyjnych oraz proponowanych przedsięwzięć,
- Przeprowadzenie konsultacji społecznych proponowanych zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji wraz z zebraniem uwag i propozycji projektów od wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji,
- Złożenie przez Wójta wniosku do Rady Gminy o zmiany w LPR z opisem zmian i uzasadnieniem,
- Podjęcie uchwały Rady Gminy o przystąpieniu do sporządzenia aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- Dokonanie aktualizacji dokumentu,
- Przeprowadzenie konsultacji społecznych zaktualizowanego projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- Złożenie przez Wójta Gminy wniosku o zaopiniowanie zaktualizowanego projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
- Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Bralin o przyjęciu do realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- Zaopiniowanie programu przez UMWW oraz uzyskanie pozytywnej opinii i wpisanie dokumentu na wykaz programów rewitalizacji gmin województwa wielkopolskiego,
- Opracowanie dokumentacji niezbędnej do realizacji poszczególnych przedsięwzięć,
- Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych współfinansujących poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne,
- Realizacja przedsięwzięć i projektów ujętych w planie rewitalizacji,
- Ewaluacja realizacji lokalnego planu rewitalizacji zgodnie z przyjętymi celami pod względem efektywności.

14. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ

Program rewitalizacji Gminy Bralin nie jest dokumentem zamkniętym. W zależności od bieżącej sytuacji, nowych możliwości i problemów, będzie co dwa lata oceniany i, w razie potrzeby, aktualizowany.

Monitorowanie LPR to systematyczne i ciągłe pozyskiwanie, analiza i wykorzystywanie informacji o przebiegu wdrażania programu na potrzeby jego zarządzania, oceny oraz podejmowania decyzji. Proces ten dostarcza niezbędnych informacji na temat postępów realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów inwestycyjnych i programów oraz diagnozuje stan wykorzystania udzielonej pomocy finansowej.

Monitorowanie LPR odbywać się będzie w trzech zakresach:

- Monitorowanie stopnia realizacji celów określonych w programu rewitalizacji,
- Monitorowanie skutków realizacji programu rewitalizacji,
- Bieżące monitorowanie wdrażania programu rewitalizacji.

Aby kontrola przebiegu procesu rewitalizacji była skuteczna należy wypracować zasady współpracy między poszczególnymi jej uczestnikami, w szczególności pomiędzy Wójtem Gminy, członkami Zespołu Roboczego, mieszkańcami oraz zainteresowanymi instytucjami i partnerami prywatnymi.

System monitorowania stopnia realizacji celów będzie się odbywał co dwa lata, przy wykorzystaniu poniższych wskaźników produktu i rezultatu (ich wartości docelowe zostały wskazane przy odpowiadających im projektach):

Tabela 40: Wskaźniki wykorzystane do monitorowania stopnia realizacji celów Programu Rewitalizacji wraz z podaniem wartości bazowych (2016 r.) i docelowych (2023) obszarze rewitalizacji

Wskaźniki produktu	Wartości bazowe - 2016 r. (na rok)	Wartości docelowe - 2023 r. (na rok)
Powierzchnia wyremontowanego i przekształconego obiektu Centrum Integracji Wiejskiej w Bralinie	250 m ²	250 m ²
Liczba zorganizowanych zajęć dla seniorów	0 szt.	40 szt.
Liczba zorganizowanych zajęć dla dzieci i	100 szt.	208 szt.

młodzieży		
Liczba zajęć i warsztatów podnoszących kompetencje zawodowe	0 szt.	40 szt.
Liczba nowopowstałych obiektów sportowych	0 szt.	2 szt.
Liczba zakupionego wyposażenia sportowego	0 szt.	2 komplety (7 szt.)
Liczba zorganizowanych zajęć sportowych	0 szt.	24 szt.
Liczba zorganizowanych turniejów sportowych	0 szt.	2 szt.
Liczba zajęć prowadzonych w Domach Ludowych	0 szt.	20 szt.
Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych	3 szt.	7 szt.
powierzchnia użytkowa przekształconego i zaadoptowanego budynku	75,6 m2	75,6 m2
Liczba targów inwestycyjnych, w których Gmina brała udział	0 szt.	1 szt.
Liczba porad udzielonych przez punkt konsultacyjny	0 szt.	20 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartości bazowe - 2016 r. (na rok)	Wartości docelowe - 2023 r. (na rok)
Liczba uczestników zajęć dla seniorów	0 os.	20 os.
Liczba uczestników zajęć dla dzieci i młodzieży	20 os.	60 os.
Liczba uczestników zajęć i warsztatów podnoszących kompetencje zawodowe	0 os.	20 os.
Liczba uczestników zorganizowanych zajęć sportowych	0 os.	30
Liczba uczestników zorganizowanych turniejów sportowych	0 os.	80 os.
Liczba uczestników zajęć prowadzonych w Domach Ludowych	0 os.	40 os.
Liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń kulturalnych	60 os.	140 os.
Wzrost komfortu świadczeniobiorców GOPS	Brak danych	Wzrost komfortu o co

		najmniej 80%
Wzrost komfortu pracowników GOPS	Brak danych	Wzrost komfortu o co najmniej 80%
Liczba inwestorów – 1 szt.	74 podmioty gospodarcze	75 podmiotów gospodarczych
Liczba osób korzystających z porad punktu konsultacyjnego	0 os.	30 os.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin

Monitorowanie skutków realizacji Programu Rewitalizacji będzie się odbywało poprzez cykliczną, prowadzoną co dwa lata analizę poziomu wskaźników wykorzystanych na etapie delimitacji obszarów zdegradowanych oraz wskaźników produktu i rezultatu przypisanych odpowiadającym im projektom społecznym i inwestycyjnym.

Pomiar wskaźników będzie odbywał się na dwóch poziomach:

- pomiar wartości wskaźników na obszarze rewitalizacji, w celu sprawdzenia jak prowadzone działania wpłynęły na dany obszar;
- pomiar wartości wskaźników na terenie całej Gminy – przewiduje się, że wpływ działań rewitalizacyjnych będzie odczuwalny na terenie całej Gminy stąd pojawia się konieczność przeprowadzenia analizy zjawisk kryzysowych na większym obszarze.

Bieżące monitorowanie poziomu wdrażania Programu Rewitalizacji będzie uwzględniało aktualny stan realizacji przedsięwzięć podstawowych i pozostałych przyjętych w programie. Monitorowanie realizacji przedsięwzięć będzie polegało na sporządzaniu rocznych sprawozdań, które swym zakresem będą obejmować zagadnienia dotyczące:

- stopnia przygotowania projektu do realizacji (m.in. posiadanej dokumentacji, przygotowania terenu),
- w przypadku już rozpoczętych działań – ocenę prowadzonych prac (czy są opóźnienia, co zostało już wykonane, jakie prace zostaną podjęte w dalszej kolejności),

- analizę poniesionych kosztów finansowych – wielkość środków przeznaczonych na dany projekt, stopień ich wykorzystania, określenie źródeł finansowania, prognozę dalszych kosztów, które trzeba ponieść na rzecz danego projektu.

Dzięki regularnemu przeprowadzaniu monitorowania i oceny wykonanych zadań rewitalizacyjnych będzie możliwa aktualizacja Programu Rewitalizacji i dostosowanie go do bieżących potrzeb oraz w uzasadnionych przypadkach nanoszenie zmian uchwałą Rady Gminy Bralin.

15. POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Proces rewitalizacji to kompleksowy zbiór działań i zadań mających doprowadzić do eliminacji bądź znacznego ograniczenia natężenia zidentyfikowanych na obszarze Gminy zjawisk kryzysowych. Aby zachować kompleksowość i ciągłość realizowanych działań oraz osiągnąć maksymalny efekt Program Rewitalizacji musi nawiązywać swoim zakresem do celów i zadań realizowanych w ramach innych dokumentów strategicznych i planistycznych na poziomie regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono powiązania występujące pomiędzy projektami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Bralin a celami i kierunkami działań najważniejszych dokumentów strategicznych i planistycznych województwa wielkopolskiego, powiatu kępińskiego i innymi dokumentami Gminy Bralin.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020

Lokalny Program Rewitalizacji jest powiązany ze „Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020” (SRWW) poprzez dążenie do realizacji założeń celu operacyjnego nr 5.2.: Rozwój obszarów wiejskich. W poniższej tabeli przedstawiono, które projekty rewitalizacyjne zaplanowane w ramach LPR Gminy Bralin odpowiadają konkretnym celom operacyjnym SRWW.

Tabela 41: Powiązania między projektami LPR Gminy Bralin a celami operacyjnymi SRWW do 2020 roku. Wielkopolska 2020

Projekty realizowane w ramach LPR Gminy Bralin	Cele operacyjne SRWW do 2020 roku. Wielkopolska 2020
Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej	Cel operacyjny 7.3. Promocja przedsiębiorczości i zatrudnialności: - System szkoleń rozwijających pozazawodowe umiejętności na rynku pracy i w biznesie oraz łączących umiejętności twarde z miękkimi Cel operacyjny 8.5. Wzmacnianie włączenia społecznego: - Działania na rzecz zapobiegania zjawisku wykluczenia społecznego poprzez szeroko rozumianą integrację społeczną - Budowa potencjału instytucjonalnego na rzecz zapobiegania i łagodzenia skutków wykluczeni - Rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży oraz zapewnienie aktualnej, atrakcyjnej oferty edukacyjnej - Wspieranie zaangażowania wszystkich mieszkańców w działania na rzecz społeczności lokalnej, w tym wolontariatu Cel operacyjny 8.6. Wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej: - Zwiększenie aktywności społeczności lokalnych w zakresie aktywnej integracji Cel operacyjny 8.7. Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu: - Wspieranie wzrostu czynnego lub biernego udziału kultury w życiu mieszkańców. - Programy aktywizujące mieszkańców dla sportu i rekreacji
Integracja mieszkańców	Cel operacyjny 8.4. Promocja zdrowego stylu życia: - Tworzenie infrastruktury dla podtrzymania aktywności

	fizycznej i psychospołecznej, w szczególności seniorów oraz osób niepełnosprawnych Cel operacyjny 8.5. Wzmacnianie włączenia społecznego: - Działania na rzecz zapobiegania zjawisku wykluczenia społecznego poprzez szeroko rozumianą integrację społeczną - Rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży oraz zapewnienie aktualnej, atrakcyjnej oferty edukacyjnej - Wspieranie zaangażowania wszystkich mieszkańców w działania na rzecz społeczności lokalnej, w tym wolontariatu - Włączanie zainteresowanych grup społecznych i środowiska lokalnego do procesu decyzyjnego w zakresie kształtowania polityk włączenia i integracji społecznej Cel operacyjny 8.6. Wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej: - Zwiększenie aktywności społeczności lokalnych w zakresie aktywnej integracji Cel operacyjny 8.7. Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu: - Inwestycje poprawiające stan infrastruktury kultury, sportu i rekreacji, bez barier dla osób niepełnosprawnych i starszych - Wspieranie wzrostu czynnego lub biernego udziału kultury w życiu mieszkańców Cel operacyjny 8.8. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego: - Wzmocnienie świadomości lokalnej i regionalnej - Promocja aktywności na rzecz społeczności lokalnej, w tym dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych i starszych oraz wzmocnienie wolontariatu - Promocja pełnej i otwartej komunikacji społecznej, w tym
--	--

	dialogu międzypokoleniowego
Przekształcenie budynku dawnej „Pastorówki” na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	Cel operacyjny 8.6. Wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej: - Rozwój gminnych i powiatowych placówek pomocy społecznej świadczących różnorodne usługi socjalne wynikające z potrzeb społeczności lokalnych
Rozwijanie potencjału gospodarczego Gminy Bralin	Cel operacyjny 6.8. Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych: - Promocja terenów inwestycyjnych w kraju i za granicą oraz tworzenie systemu informacji o terenach inwestycyjnych
Projekt uzupełniający: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez poprawę kondycji środowiska naturalnego	Cel operacyjny 2.10. Promocja postaw ekologicznych: - Wspieranie i promocja inicjatyw społecznych w sferze ochrony środowiska przyrodniczego - Popularyzowanie postaw ekologicznych - Programy i akcje proekologiczne, także wśród przedsiębiorców - Wspieranie działań sprzyjających poprawie stanu środowiska przyrodniczego podejmowanych przez instytucje publiczne, prywatnych przedsiębiorców oraz zwykłych obywateli

Źródło: opracowanie własne na podstawie SRWW do 2020 roku. Wielkopolska 2020

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

Zagadnienia rewitalizacji poruszone zostały także w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego” (PZPWW). Dokument ten stanowi podstawowe narzędzie dla kształtowania przez samorząd wojewódzki regionalnej polityki przestrzennej. Jej prowadzenie służy realizacji celu publicznego, jakim jest ochrona i kształtowanie ładu przestrzennego, traktowanego jako zasadniczy element prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju województwa.

Celem PZPWW jest zrównoważony rozwój przestrzenny regionu będący jedną z podstaw wzrostu poziomu życia mieszkańców. Aby osiągnąć możliwie wysoki poziom rozwoju zrównoważonego należy osiągnąć:

- ład społeczny, oznaczający poprawę jakości życia w społeczeństwie,
- ład ekonomiczny, który gwarantuje efektywny rozwój społeczno – gospodarczy,
- ład ekologiczny, zmierzający do utrwalenia rozwoju ekologicznie zrównoważonego,
- ład przestrzenny wyrażający się dążeniem do harmonijności, uporządkowania i proporcjonalności wszystkich elementów środowiska człowieka.

Realizacja celów i zadań określonych w niniejszym Programie Rewitalizacji przyczyni się do zwiększenia ładu społecznego na terenie Gminy Bralin. Zostanie to osiągnięte poprzez stworzenie warunków do integracji i aktywizacji mieszkańców Gminy, co zapobiegnie wykluczeniu społecznemu grup zagrożonych marginalizacją – przede wszystkim osób starszych i dzieci – oraz włączy je do wspólnych działań na rzecz rozwoju własnej wspólnoty lokalnej (projekty nr 1: Centrum Integracji Wiejskiej oraz nr 2: Integracja mieszkańców). Ład ekonomiczny zostanie osiągnięty poprzez działania dążące do zmniejszenia monokultury gospodarczej w Gminie poprzez przyciągnięcie inwestorów z różnych branż oraz rozwój przedsiębiorczości mieszkańców (projekt nr 4: Rozwijanie potencjału gospodarczego Gminy Bralin). Realizacja projektu uzupełniającego: Poprawa kondycji środowiska naturalnego przyczyni się do zwiększenia ładu ekologicznego na obszarze rewitalizacji.

Strategia rozwoju powiatu kępińskiego na lata 2014 – 2020

W „Strategii rozwoju powiatu kępińskiego na lata 2014 – 2020” za nadrzędny cel uznano poprawę poziomu życia mieszkańców poprzez zrównoważony rozwój powiatu, który jest rozumiany jako zaspokojenie potrzeb obecnego pokolenia bez umniejszania szans przyszłych pokoleń. Osiągnięcie tego celu odbywa się poprzez zadbanie o jak najlepsze wykształcenie, bezpieczeństwo, zdrowie, rozrywkę mieszkańców oraz zapewnienie stabilnej gospodarki przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego. W „Strategii rozwoju powiatu kępińskiego na lata 2014 – 2020” wyznaczono 3 cele strategiczne i 10 celów operacyjnych, których

powiązania z projektami realizowanymi w ramach LPR Gminy Bralin przedstawia poniższa tabela.

Tabela 42: Powiązania między celami strategicznymi i operacyjnymi „Strategii rozwoju powiatu kępińskiego na lata 2014 – 2020” a projektami realizowanymi w ramach LPR Gminy Bralin

Cele strategiczne „Strategii rozwoju powiatu kępińskiego na lata 2014 – 2020”	Cele operacyjne „Strategii rozwoju powiatu kępińskiego na lata 2014 – 2020”	Projekty realizowane w ramach LPR Gminy Bralin na lata 2017 - 2023
Zwiększenie konkurencyjności powiatu kępińskiego	Wspieranie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców powiatu	Projekt nr 4: Rozwijanie potencjału gospodarczego Gminy Bralin
	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno - spożywczego	Brak powiązań
	Rozwój potencjału turystyki i rekreacji na terenie powiatu	Projekt nr 2: Integracja mieszkańców
Poprawa jakości życia mieszkańców	Rozwój bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego	Projekt nr 1: Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej Projekt nr 3: Przekształcenie budynku dawnej „Pastorówki” na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
	Podniesienie poziomu edukacji i kształcenie ustawiczne	Projekt nr 1: Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej Projekt nr 2: Integracja mieszkańców
	Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych	Projekt uzupełniający: Poprawa kondycji środowiska naturalnego
	Rozwój administracji publicznej	Brak powiązań

Rozwój infrastruktury powiatu kępińskiego	Poprawa infrastruktury komunikacyjnej	Brak powiązań
	Wspieranie rozwoju infrastruktury technicznej	Brak powiązań
	Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa	Brak powiązań

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Strategii rozwoju powiatu kępińskiego na lata 2014 – 2020”

Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2015 – 2023

„Strategia Rozwoju Gminy Bralin” została opracowana aby zaplanować i usystematyzować dalsze działania Samorządu Gminy tak, by do 2023 r. Gmina Bralin była „miejszem zrównoważonego rozwoju w dziedzinie infrastruktury, gospodarki i kapitału społecznego oraz ludzkiego” (s. 38). Osiągnięciu tego zamierzenia ma zapewnić realizacja trzech celów strategicznych:

1. Rozwój infrastruktury technicznej na terenie Gminy Bralin,
2. Zapewnienie równego dostępu do pozostałej infrastruktury,
3. Wsparcie sektora społecznego i rozwój kapitału ludzkiego.

Osiągnięcie tych celów będzie wsparte realizacją projektów przedstawionych w LPR Gminy Bralin. Projekty Programu Rewitalizacji nr 1: Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej, nr 2: Integracja mieszkańców oraz nr 3: Przekształcenie budynku dawnej „Pastorówki” na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej realizują założenia drugiego celu strategicznego „Strategii Rozwoju Gminy Bralin”. Projekty nr 1, 2, 3 oraz 4 (Rozwijanie potencjału gospodarczego Gminy Bralin) odpowiadają założeniem trzeciego celu strategicznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Bralin na lata 2013 – 2018

Podstawowym założeniem „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bralin na lata 2013-2018” jest doskonalenie już istniejącego systemu pomocy społecznej. Osiągnięcie tego założenia zależy od realizacji poszczególnych zadań

przypisanych do jednego z 5 celów strategicznych. Powiązania tych celów z poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 43: Powiązania celów „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bralin na lata 2013-2018” z projektami rewitalizacyjnymi LPR Gminy Bralin

Cele „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bralin”	Projekty rewitalizacyjne
Zapobieganie marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównywanie szans oraz włączanie środowisk zagrożonych ubóstwem w życie społeczne	Projekt nr 1: Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej Projekt nr 2: Integracja mieszkańców
Ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie	Brak powiązań
Wsparcie osób niepełnosprawnych i osób starszych	Projekt nr 1: Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej
Rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych w tym od alkoholu	Projekt nr 1: Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej Projekt nr 2: Integracja mieszkańców
Przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu poprzez wspieranie przedsiębiorczości, promocję zatrudnienia, aktywizację lokalnego rynku pracy	Projekt nr 1: Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej Projekt nr 4: Rozwijanie potencjału gospodarczego Gminy Bralin

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bralin na lata 2013-2018”

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bralin

W „Studium” Gminy Bralin określono następujące główne cele polityki przestrzennej:

1. Racjonalizacja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego Gminy poprzez właściwe wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych;

2. Rozwój infrastruktury technicznej poprzez rozbudowę i modernizację systemu komunikacyjnego oraz uzbrojenia technicznego w Gminie;
3. Ochrona i podniesienie walorów środowiska przyrodniczego Gminy poprzez tworzenie różnych form ochrony;
4. Ochrona i podniesienie walorów środowiska kulturowego Gminy poprzez tworzenie różnych form ochrony oraz prowadzenie polityki przestrzennej uwzględniającej zachowanie dziedzictwa kulturowego;
5. Utrzymanie produkcji rolniczej na obszarze Gminy poprzez wykorzystanie i ochronę kompleksów najlepszych gleb;
6. Rozwój regionalny poprzez uwzględnienie zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
7. Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez rozwój rynku pracy – tworzenie stref aktywności gospodarczej;
8. Zwiększenie wpływów do budżetu Gminy poprzez tworzenie dogodnych warunków do inwestowania.

Projekty rewitalizacyjne zawarte w Programie nie odpowiadają bezpośrednio poszczególnym celom polityki przestrzennej wyznaczonym w „Studium”. W tym przypadku należy raczej mówić o powiązaniach pośrednich, wynikających z podobnej tematyki celów i projektów. Przy takim założeniu powiązania między celami polityki przestrzennej Gminy a projektami rewitalizacyjnymi są następujące:

Tabela 44: Powiązania między celami „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bralin” a projektami LPR Gminy Bralin

Projekty realizowane w ramach LPR Gminy Bralin	Cele polityki przestrzennej wyznaczone w „Studium”
Stworzenie Centrum Integracji Wiejskiej	Brak powiązań
Integracja mieszkańców	Brak powiązań
Przekształcenie budynku dawnej „Pastorówki” na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	Cel 4: Ochrona i podniesienie walorów środowiska kulturowego Gminy poprzez tworzenie różnych form ochrony oraz prowadzenie polityki przestrzennej uwzględniającej zachowanie dziedzictwa kulturowego
Rozwijanie potencjału gospodarczego Gminy Bralin	Cel 7: Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez rozwój rynku pracy – tworzenie stref aktywności

	gospodarczej
Projekt uzupełniający: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez poprawę kondycji środowiska naturalnego	Cel 3: Ochrona i podniesienie walorów środowiska przyrodniczego Gminy poprzez tworzenie różnych form ochrony

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bralin”

16. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 48 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt dokumentu może, po uzgodnieniu z właściwymi organami odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.

W związku z powyższym Gmina Bralin w dniu **X** złożyła wniosek do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania (OOŚ) na środowisko. Do dnia złożenia projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji do oceny Zespołu ds. Rewitalizacji UMWW Gmina nie otrzymała odpowiedzi. Po otrzymaniu odpowiedzi informacje dotyczące OOŚ zostaną uzupełnione.

17. SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Rysunek 1: Podział Gminy Bralin na jednostki analityczne (sołectwa)	6
Rysunek 2: Sieć drogowa w Gminie Bralin	43
Rysunek 3: Obszar zdegradowany w Gminie Bralin.....	64
Rysunek 4: Obszar rewitalizacji w Gminie Bralin	66
Rysunek 5: Lokalizacja zadań inwestycyjnych	88

Tabela 1: Podstawowe informacje ilościowe dotyczące jednostek analitycznych (stan na koniec 2016 r.)	7
Tabela 2: Opis jednostek analitycznych wyznaczonych na terenie sołectwa Bralin	7
Tabela 3: Wskaźniki służące identyfikacji obszarów o największym natężeniu zjawisk kryzysowych.....	9
Tabela 4: Przyrost naturalny w Gminie Bralin w latach 2011 - 2016.....	13
Tabela 5: Struktura bezrobotnych w Gminie Bralin na koniec grudnia każdego roku.....	17
Tabela 6: Liczba uczniów w poszczególnych placówkach oświatowych	20
Tabela 7: Średnie procentowe wyniki egzaminu szóstoklasisty w latach 2015 i 2016 w Gminie Bralin i w powiecie kępińskim	21
Tabela 8: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców jednostki analitycznej.....	23
Tabela 9: Powody przyznawania pomocy przez GOPS w ramach świadczeń społecznych ..	24
Tabela 10: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców jednostki analitycznej	25
Tabela 11: Liczba rodzin z założoną Niebieską Kartą na 100 mieszkańców jednostki analitycznej.....	26
Tabela 12 Liczba przestępstw w gminie Bralin na przestrzeni lat 2012-2015.....	27
Tabela 13: Frekwencja wyborcza w gminie i powiecie	29
Tabela 14: Liczba organizacji pozarządowych działających na terenie poszczególnych jednostek analitycznych w przeliczeniu na ich 100 mieszkańców	30
Tabela 15: Liczba kół i klubów oraz imprez prowadzonych na terenie Gminy Bralin oraz ich uczestników	31
Tabela 16: Porównanie przedsiębiorczości dla gminy i powiatu	33
Tabela 17: Liczba zarejestrowanych na terenie Gminy Bralin podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej.....	33
Tabela 18: Liczba obiektów infrastruktury społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	37
Tabela 19: Liczba terenów publicznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej.....	39
Tabela 20: Liczba obiektów nieruchomych ujętych w gminnej ewidencji zabytków w poszczególnych jednostkach analitycznych.....	41
Tabela 21: Drogi powiatowe w Gminie Bralin.....	42
Tabela 22: Zasoby mieszkaniowe w gminie Bralin w porównaniu do powiatu, podregionu i województwa	44
Tabela 23: Udział mieszkańców korzystających z wodociągów w poszczególnych jednostkach analitycznych.....	45
Tabela 24: Udział mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej w poszczególnych jednostkach analitycznych.....	46

Tabela 25: Liczba zbiorników bezodpływowych na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej.....	47
Tabela 26: Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia.....	48
Tabela 27: Charakterystyka JCWP na terenie Gminy Bralin	50
Tabela 28: Liczba budynków pokrytych wyrobami azbestowymi na 100 gospodarstw domowych w danej jednostce	51
Tabela 29: Zestawienie zjawisk negatywnych występujących w poszczególnych sferach na terenie Gminy Bralin.....	52
Tabela 30: Analiza natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej	57
Tabela 31: Analiza natężenia zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej	58
Tabela 32: Analiza natężenia zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno - funkcjonalnej....	59
Tabela 33: Analiza natężenia zjawisk kryzysowych w sferze technicznej	60
Tabela 34: Analiza natężenia zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej	61
Tabela 35: Podsumowanie delimitacji obszaru zdegradowanego	63
Tabela 36: Udział liczby ludności i powierzchni obszaru zdegradowanego w ogólnej liczbie ludności i powierzchni Gminy Bralin	63
Tabela 37: Udział liczby ludności i powierzchni obszaru rewitalizacji w ogólnej liczbie ludności i powierzchni Gminy Bralin	65
Tabela 38: Koszty oraz źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych.....	85
Tabela 39: Powiązania między celami i kierunkami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarnków i projektami rewitalizacyjnymi.....	90
Tabela 40: Wskaźniki wykorzystane do monitorowania stopnia realizacji celów Programu Rewitalizacji wraz z podaniem wartości bazowych (2016 r.) i docelowych (2023) obszarze rewitalizacji	98
Tabela 41: Powiązania między projektami LPR Gminy Bralin a celami operacyjnymi SRWW do 2020 roku. Wielkopolska 2020	102
Tabela 42: Powiązania między celami strategicznymi i operacyjnymi „Strategii rozwoju powiatu kępińskiego na lata 2014 – 2020” a projektami realizowanymi w ramach LPR Gminy Bralin	106
Tabela 43: Powiązania celów „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bralin na lata 2013-2018” z projektami rewitalizacyjnymi LPR Gminy Bralin	108
Tabela 44: Powiązania między celami „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bralin” a projektami LPR Gminy Bralin.....	109
Wykres 1: Liczba ludności w gminie Bralin na przestrzeni lat 2011 – 2016	13
Wykres 2: Przyrost naturalny na 1000 osób w Gminie Bralin w latach 2002 – 2016	14
Wykres 3: Współczynnik salda migracji wewnętrznych w Gminie Bralin w latach 2011 – 2016	15
Wykres 4: Procentowy udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem	16
Wykres 5: Udział mieszkańców Gminy Bralin w ogóle ludności posiadających dany poziom wykształcenia	19